

Regeringens proposition

1997/98:141

Utländska försäkringsgivare med verksamhet i
Sverige

Prop.
1997/98:141

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 5 mars 1998

Göran Persson

Erik Åsbrink
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige. Lagen innehåller regler för alla utländska försäkringsgivare som yrkesmässigt erbjuder försäkringstjänster här i landet och skall ersätta nu gällande lagar på området, dvs. lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Den nya lagen skall enligt förslaget tillämpas på utländska försäkringsgivares direktförsäkringsverksamhet i Sverige. Återförsäkringsrörelse och viss koassuransverksamhet (samförsäkring) undantas från lagens tillämpningsområde.

Försäkringsgivare från länder utanför EES-området skall enligt förslaget kunna etablera sig här i landet inte bara genom generalagent utan även genom filial. I propositionen klargörs att det inte bör finnas några hinder för utländska försäkringsgivare att driva verksamhet som inte kräver tillstånd enligt denna lag i ett representationskontor i Sverige. Några uttryckliga regler för upprättande av sådana kontor föreslås inte.

För EES-försäkringsgivare föreslås ändrade regler om gränsöverskridande verksamhet. Till skillnad mot tidigare skall även s.k. passivt tillhandahållande av tjänster omfattas av lagstiftningen. Motsvarande regler införs inte för övriga utländska försäkringsgivare. Enligt förslaget måste en försäkringsgivare från ett land utanför EES-området även i fortsättningen utverka regeringens koncession för att få driva försäkringsverksamhet i Sverige. Det nuvarande depositionssystemet för dessa försäkringsgivare bibehålls i stort sett oförändrat.

Propositionen innehåller även vissa redaktionella ändringar i försäkringsrörelselagen (1982:713), lagen (1992:160) om utländska filialer m.m., trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring, förmånsrättslagen (1970:979), lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, mervärdeskattelagen (1994:200), lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter och lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål.

Den föreslagna lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1998.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	32
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	35
2.4	Förslag till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).....	36
2.5	Lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring.....	38
2.6	Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979).....	39
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.....	40
2.8	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	42
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.....	43
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål.....	44
3	Ärendet och dess beredning.....	47
4	Bakgrund.....	49
4.1	Nuvarande ordning.....	49
4.2	EG:s försäkringsdirektiv – tredjelandsregler.....	51
4.2.1	Allmänt om EG:s försäkringsdirektiv.....	51
4.2.2	Tredjelandsregler.....	52
4.3	OECD:s liberaliseringsstadgor, GATS.....	53
4.3.1	OECD:s liberaliseringsstadgor.....	53
4.3.2	GATS.....	55
5	Allmänna utgångspunkter.....	57
6	Överväganden och förslag.....	58
6.1	Den lagtekniska lösningen.....	58
6.2	Lagens tillämpningsområde.....	60
6.3	Försäkringsgivare från tredje land.....	62
6.4	Sekundäretableringar och representationskontor.....	64
6.5	Gränsöverskridande verksamhet.....	66
6.6	Inledande av verksamheten m.m.....	75
6.7	Solvenskrav och bedrivande av verksamheten.....	78
6.8	Frågor om tillsyn.....	80
6.9	Vites- och överklaganderegler.....	81
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	83

8	Ekonomiska konsekvenser.....	84	Prop. 1997/98:141
9	Författningskommentar.....	85	
9.1	Förslaget till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige	85	
9.2	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	140	
9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	141	
9.4	Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).....	141	
9.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring	141	
9.6	Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979).....	142	
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.....	142	
9.8	Förslaget till lag om ändring i mervärdeskattelagen (1994:200).....	142	
9.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter	142	
9.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål.....	143	
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser	144	
Bilaga 2	Lagrådsremissens lagförslag.....	145	
Bilaga 3	Lagrådets yttrande	189	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 mars 1998.....	199	
	Rättsdatablad.....	200	

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om utländska försäkringgivares verksamhet i Sverige,
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
4. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
5. lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring,
6. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
7. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
8. lag om ändring i mervärdeskattelagen (1994:200),
9. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
10. lag om ändring i lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Tillämpningsområde och vissa grundläggande bestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Utländska försäkringsgivare har rätt att bedriva verksamhet i Sverige i enlighet med denna lag.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

2 § Denna lag gäller inte återförsäkringsrörelse. Lagen gäller inte heller för en EES-försäkringsgivare som deltar i koassuransverksamhet (samförsäkring) från ett utländskt driftställe i annan egenskap än ledande försäkringsgivare, om verksamheten avser sådana stora risker som anges i 2 a kap. 4 § tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

I fråga om trafikförsäkring tillämpas lagen inte om annat följer av trafikskadelagen (1975:1410).

3 § Bestämmelserna om livförsäkring i denna lag, med undantag för 5 kap. 14 §, får tillämpas för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Bestämmelserna om livförsäkring i denna lag, med undantag för 5 kap. 5 § femte stycket och 14 §, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

4 § En utländsk försäkringsgivare skall i sin verksamhet i Sverige följa svensk lag och svenska myndigheters beslut och föreskrifter samt svara inför svensk domstol.

Definitioner m.m.

5 § I denna lag avses med

1. *EES-försäkringsgivare*: utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och vars verksam-

het inom EES står under finansiell tillsyn endast av den behöriga myndigheten i hemlandet,

2. *försäkringsgivare från tredje land*: annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare som enligt sitt hemlands lag är en juridisk person,

3. *hemland*: det land där försäkringsgivaren har sitt säte och, när det gäller försäkringsgivaren i en försäkringssammanslutning, det land där sammanslutningens ledning finns,

4. *behörig myndighet*: den nationella myndighet utomlands som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredje land.

Bestämmelserna i 2 och 3 kap. i denna lag tillämpas på EES-försäkringsgivare och bestämmelserna i 4–7 kap. på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i 8–10 kap. gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

6 § Med *skadeförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med *livförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring, om ersättningen betalas från en livförsäkring, och skadeförsäkring, om ersättningen betalas från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 5 kap. 2, 5, 11 och 20 §§ samt 7 kap. 4–12 §§.

7 § Med *skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige* avses

1. risk som är hänförlig till egendom som finns i Sverige, när försäkringen avser antingen en byggnad eller en byggnad och dess lösöre, till den del byggnaden och lösöret täcks av samma försäkring,

2. risk som är hänförlig till ett fordon som har registrerats i Sverige,

3. risk i samband med resa eller semester, när försäkringen har ingåtts för högst fyra månader och försäkringstagaren har tecknat den i Sverige.

När försäkringen inte avser försäkringsobjekt som avses i första stycket eller motsvarande försäkringsobjekt i utlandet anses skadeförsäkringsrisken vara belägen i Sverige, om försäkringstagaren är en fysisk person som har sin vanliga vistelseort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

När det gäller *livförsäkring* anses *Sverige vara det land där åtagandet skall fullgöras* om, i det fall då försäkringstagaren är en fysisk person, denne har sin vistelseort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

8 § Med *sekundäretablering* avses i denna lag en utländsk försäkringsgivares etablering i Sverige genom

1. generalagent,

2. filial, eller

3. generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Med *företrädare* avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent eller för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

9 § Med *generalagent* avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som har till uppgift att leda och sköta en utländsk försäkringsgivares försäkringsrörelse i Sverige. En utländsk försäkringsgivare får i Sverige inte representeras av mer än en generalagent.

Generalagenten skall vara bosatt eller ha sitt säte i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara generalagent.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt att ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denna.

Om den utländska försäkringsgivaren använder en juridisk person som generalagent skall den juridiska personen utse en fysisk person som ombud. Denne skall uppfylla de krav som ställs i andra stycket. I ett sådant fall skall den fullmakt som avses i tredje stycket ställas till ombudet.

10 § Med *filial* avses i denna lag ett avdelningskontor med självständig förvaltning som en utländsk försäkringsgivare etablerar i Sverige.

För verksamhet som drivs genom filial gäller, förutom bestämmelserna i denna lag, lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Den verkställande direktören för en filial skall dock vara bosatt i Sverige.

11 § Med *försäkringssammanslutning* avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidariskt ansvar meddelar försäkring. Vid tillämpning av denna lag skall samtliga medlemmar i sammanslutningen som grupp anses som försäkringsgivare.

12 § Med *generalrepresentation* avses en utländsk försäkringssammanslutnings representation i Sverige. Generalrepresentationen skall förestås av ett ombud som ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivaren i sammanslutningen driver enligt denna lag.

Ett ombud för försäkringsgivare i en sammanslutning skall vara bosatt i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara ombud.

De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att för deras räkning ta emot stämning samt själv eller genom annan tala och svara för dem.

13 § Med *gränsöverskridande verksamhet* avses i denna lag att en EES-försäkringsgivare från ett utländskt driftsställe meddelar försäkring, utan förmedling av en sekundäretablering eller ett dotterbolag här i landet,

avseende en risk som är belägen i Sverige eller ett åtagande som skall fullgöras här i enlighet med 1 kap. 7 §. Prop. 1997/98:141

Separationsprincipen

14 § En EES-försäkringsgivare får i Sverige förena direkt livförsäkringsrörelse endast med sådan direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt med rörelse för återförsäkring av sådana skadeförsäkringar och av livförsäkring. EES-försäkringsgivare, som på basis av den koncession som försäkringsgivaren har fått i sitt hemland bedriver både liv- och skadeförsäkringsrörelse, får dock bedriva sådan verksamhet även här i landet. EES-försäkringsgivaren skall hålla sin skadeförsäkringsrörelse åtskild från livförsäkringsrörelsen.

Försäkringsgivare från tredje land får i Sverige inte förena direkt livförsäkringsrörelse med annan försäkringsrörelse än rörelse för återförsäkring av livförsäkring.

Bemyndiganden och undantag

15 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får medge undantag från de särskilda bestämmelserna i denna lag om livförsäkring

1. när det gäller alla utländska försäkringsgivare: livförsäkring som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år och

2. när det gäller försäkringsgivare från tredje land: livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Undantag enligt första stycket 1 får inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv enligt 5 kap. 3 § femte stycket.

Undantag enligt första stycket 2 får, såvitt gäller andra bestämmelser än 5 kap. 8 §, medges endast om det finns särskilda skäl.

Ett undantag enligt första stycket skall vara förenligt med Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om försäkring.

I samband med beslut om undantag enligt första stycket 1 får det föreskrivas att bestämmelser i denna lag som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

BESTÄMMELSER OM EES-FÖRSÄKRINGSGIVARE

2 kap. Rätt att driva verksamhet i Sverige

1 § En EES-försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får bedriva verksamhet i Sverige

1. från en sekundäretablering här i landet med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som

anges i 2 § eller dessförinnan, om Finansinspektionen medger att verksamheten får påbörjas,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 3 §.

2 § En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla

1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som skall vara dess företrädare,

2. en plan över den tilltänkta verksamheten där det framgår hur etableringen är organiserad och vilket slags försäkringsrörelse som skall drivas där, och

3. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om EES-försäkringsgivarens kapitalbas.

För verksamhet rörande försäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande gäller försäkring av fraktförarens ansvar skall underrättelsen enligt första stycket dessutom innehålla en försäkran att EES-försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första stycket 1 och 2, får ändringen göras tidigast en månad efter det att försäkringsgivaren underrättat Finansinspektionen om ändringen.

3 § En underrättelse enligt 1 § 2 om gränsöverskridande verksamhet skall innehålla

1. uppgifter om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och

2. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om

a) försäkringsgivarens kapitalbas, och

b) de försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet rörande försäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 10 i försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande gäller försäkring av fraktförarens ansvar skall underrättelsen dessutom innehålla

1. uppgifter om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

4 § När försäkringsgivaren börjat sin verksamhet här i landet skall företrädaren genast underrätta Finansinspektionen om detta.

3 kap. Tillsyn över EES-försäkringsgivare

1 § Den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland har ansvaret för den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Den finansiella tillsynen omfattar kontroll av försäkringsgivarens solvens, försäkringstekniska avsättningar och skuldtäckning.

Finansinspektionen skall ansvara för tillsynen i övrigt över EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

2 § I fråga om verksamhet som drivs av EES-försäkringsgivare enligt denna lag skall Finansinspektionen, i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten.

Finansinspektionen skall lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna i EES-försäkringsgivarens hemländer, om dessa myndigheter behöver uppgifterna för sin tillsyn över försäkringsgivarens verksamheter, samt i övrigt ha ett nära samarbete med dessa myndigheter.

3 § En EES-försäkringsgivare som driver verksamhet här i landet skall lämna Finansinspektionen de uppgifter om verksamheten som behövs för tillsynen.

Finansinspektionen har rätt att granska den verksamhet som en EES-försäkringsgivarens sekundäretablering bedriver. Försäkringsgivaren skall även hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som försäkringsgivaren skall lämna till inspektionen enligt första stycket.

4 § Skyldighet enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och den verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda EES-försäkringsgivare eller som en sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i,

2. ordföranden och den verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare i en skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder en EES-försäkringsgivare i dennes rörelse.

5 § Efter anmälan till Finansinspektionen får den behöriga myndigheten i en EES-försäkringsgivarens hemland göra undersökning hos en sekundäretablering här i landet. Finansinspektionen har rätt att delta i undersökningen.

Ingripande och sanktioner

6 § Om en EES-försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva verksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer före-

läggandet skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta åtgärder som anges i andra stycket för att hindra ytterligare överträdelser.

Finansinspektionen får i brådskande fall, och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats, även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne när det gäller redan meddelade försäkringar. Inspektionen skall genast införa kungörelse enligt 10 kap. 1 § 1 om förordnandet. Till dess att en sådan kungörelse har införts får en försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallna försäkringspremier hos inspektionen med samma verkan som om de har betalats till försäkringsgivaren.

7 § Om den behöriga myndigheten i en EES-försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta motsvarande åtgärder i fråga om försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur verksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

1. att försäkringsgivaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller
2. att inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar.

8 § Om en företrädare för en EES-försäkringsgivare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall de åtgärder som anges i 6 § första–tredje styckena vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får Finansinspektionen, för tiden till dess att hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 6 § fjärde stycket.

9 § Om en EES-försäkringsgivare till följd av ett beslut av den behöriga myndigheten i hemlandet inte längre får driva verksamhet här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäkringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland,

1. förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäkringsgivarens förfoganderätt, eller
2. förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall också biträda hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avveckling av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta i fråga om ett svenskt försäkringsbolag.

BESTÄMMELSER OM FÖRSÄKRINGSGIVARE FRÅN TREDJE LAND

4 kap. Inledande av verksamheten m.m.

Rätt att driva verksamhet i Sverige

1 § En försäkringsgivare från tredje land får efter koncession av regeringen bedriva försäkringsrörelse i Sverige från en generalagentur eller en filial här i landet.

Utöver vad som följer av första stycket får en försäkringsgivare från tredje land, efter tillstånd av Finansinspektionen, i Sverige marknadsföra försäkringar som gäller risker som är belägna här, om det sker genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession i Sverige och de båda försäkringsgivarna tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

2 § En försäkringsgivare från tredje land som bedriver verksamhet enligt denna lag får inte utan medgivande av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen driva annan rörelse än försäkringsrörelse här i landet. Medgivande skall lämnas om det finns särskilda skäl för det.

Ett medgivande enligt första stycket får återkallas av den som lämnat medgivandet, om det finns skäl för det.

Ansökan om medgivande enligt första stycket skall lämnas in till Finansinspektionen. Till ansökningen skall fogas den utredning som inspektionen bestämmer.

Koncession

3 § Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt 1 § första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta beslut.

4 § Ansökan om koncession enligt 1 § första stycket görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen tillsammans med ett eget yttrande.

Till ansökningen skall fogas

1. en plan för verksamheten i Sverige (verksamhetsplan), och

2. ett intyg om att försäkringsgivaren har deponerat värdehandlingar enligt 5 kap. 1 § andra stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

5 § Regeringen skall bevilja en försäkringsgivare från tredje land koncession och godkänna dess företrädare, om ansökan uppfyller de krav som ställs i 4 § och

1. den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet,

2. det kan antas att den som kommer att ha ett sådant kvalificerat innehav i en försäkringsgivare som avses i 1 kap. 9 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) inte motverkar en sund utveckling av verksamheten hos försäkringsgivaren och denne även i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av en försäkringsgivare och

3. den som avses vara företrädare för försäkringsgivaren eller, i de fall där företrädaren är en juridisk person, vara dess ombud har tillräckliga insikter och erfarenheter för att delta i ledningen hos en försäkringsgivare och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift. Koncession får inte beviljas, om det kan antas att någon som i väsentlig mån har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet kommer att ha ett kvalificerat innehav i en försäkringsgivare.

Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen.

6 § Vid ändring av en beviljad koncession gäller bestämmelserna i 4 och 5 §§ i tillämpliga delar. Regeringen kan bestämma att Finansinspektionen får besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

7 § Vid förlängning av en koncession, som har beviljats för bestämd tid, gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar. Ansökningen, som skall prövas av den myndighet som beviljat koncessionen, skall lämnas in till Finansinspektionen senast sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

8 § Utses en ny företrädare för en försäkringsgivare från tredje land skall denne efter ansökan av försäkringsgivaren godkännas av Finansinspektionen, om den nya företrädaren uppfyller de krav som ställs på företrädare i denna lag. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökningen.

9 § När en försäkringsgivare från tredje land som fått koncession enligt Prop. 1997/98:141 5 § har börjat sin verksamhet i Sverige skall försäkringsgivarens företrädare genast underrätta Finansinspektionen om detta.

Marknadsföring av försäkringar

10 § Finansinspektionen skall efter ansökan av en försäkringsgivare från tredje land lämna tillstånd till verksamhet enligt 1 § andra stycket, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökan om tillstånd.

Om det inte längre finns förutsättningar för tillstånd enligt första stycket får Finansinspektionen förklara tillståndet förverkat.

5 kap. Solvenskrav och bedrivande av verksamheten

Deposition

1 § En försäkringsgivare från tredje land skall som säkerhet för direkt försäkringsrörelse i Sverige deponera värdehandlingar i en svensk bank på det sätt och under de villkor som Finansinspektionen bestämmer. Depositionen skall bestå av sådana värdehandlingar som Finansinspektionen har godtagit som säkerhet.

Innan koncession söks i Sverige skall försäkringsgivaren deponera värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen om koncession lämnades in till Finansinspektionen.

2 § Medan verksamheten pågår skall depositionen

1. för skadeförsäkring inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret, dock lägst till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång,

2. för livförsäkring varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

3 § Finansinspektionen får bestämma att depositionen får efter vad som är skäligt med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet göras med ett lägre belopp än det som anges i 1 § andra stycket och 2 §. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Överskrider det sammanlagda belopp som en försäkringsgivare deponerat för skadeförsäkring väsentligt den premieinkomst som anges i 2 § 1, får Finansinspektionen medge försäkringsgivaren att få ut det överskjutande beloppet, om detta inte hänför sig till en deposition enligt 1 § andra stycket.

4 § Tillgångar som en försäkringsgivare från tredje land har deponerat enligt 1–3 §§ får användas endast för betalning av sådana på försäkringsavtal grundade skulder som hänför sig till försäkringsgivarens direkta försäkringsrörelse i Sverige.

Försäkringstekniska avsättningar och grunder för försäkringsverksamheten

5 § En försäkringsgivare från tredje land skall för sin direkta försäkringsrörelse i Sverige redovisa försäkringstekniska avsättningar. En försäkringsgivares försäkringstekniska avsättningar skall motsvara de belopp som behövs för att försäkringsgivaren vid varje tidpunkt skall kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma på grund av ingångna försäkringsavtal. De försäkringstekniska avsättningarna skall motsvara försäkringsgivarens ansvarighet för

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader som beräknas uppkomma för regleringen av dessa samt tilldelad återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (avsättning för oreglerade skador),
3. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,
4. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning och
5. förlustutjämning för kreditförsäkring som avses i 12 kap. 9 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) (utjämningsavsättning) upp till det belopp för avsättningens storlek som anges i första stycket andra meningen nämnda paragraf.

Ansvarar flera försäkringsgivare solidariskt för en försäkring, skall endast den del av försäkringen som enligt avtal mellan försäkringsgivarna belöper på en enskild försäkringsgivare beaktas vid beräkningen av den försäkringsgivarens försäkringstekniska avsättningar.

Avsättning för oreglerade skador skall beräknas särskilt för varje försäkringsfall. För skadeförsäkringsrörelse får statistiska metoder användas om de leder till en tillräcklig avsättning med beaktande av skadornas art.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

Vid beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelse gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

6 § För livförsäkringar skall, om det inte med hänsyn till försäkringarnas särskilda beskaffenhet finns anledning till undantag, grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,
2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren,

4. verkan av underlåten premiebetalning,

5. försäkringstagarens rätt när försäkringen av annan anledning än som avses i 2 eller 4 upphör i förtid eller när försäkringsgivaren i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet och

6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tredje stycket tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

7 § För de grunder för beräkning av försäkringspremier och premiereserv som anges i 6 § första stycket 1 samt för de grunder för beräkning av premiereserv som anges i 6 § andra stycket gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

Grunderna för försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev skall ange villkoren för att erhålla denna rätt. De skall även innehålla regler för beräkning av återköps- och fribrevsvärden.

Grunderna för belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren skall ange villkoren för belåningen. De skall även innehålla bestämmelser om lånevärde, räntesats och verkan av underlåtenhet att betala ränta.

Grunderna för verkan av underlåtenhet att betala premierna skall ange i vilken ordning försäkringsgivarens ansvarighet kan komma att upphöra eller i övrigt förändras. Vidare skall grunderna ange villkoren för att försäkringen åter skall träda i kraft (återupplivning).

8 § De försäkringstekniska avsättningarna skall täckas med tillgångar på det sätt som gäller för skuldtäckning enligt 7 kap. 9 § första, tredje och fjärde styckena, 9 a–10 c §§, 10 e samt 10 f §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Dock skall skuldtäckning endast omfatta direkt försäkringsrörelse.

När de försäkringstekniska avsättningarna skall täckas, får depositionen enligt 1–3 §§ räknas in under förutsättning att depositionen dels består av värdehandlingar som får användas för skuldtäckning med tillämpning av bestämmelserna i första stycket, dels inte har beaktats enligt 12 § första stycket fjärde meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

9 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Företrädaren skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.

Företrädaren skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring hos försäkringsgivaren informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna, om det inte med hänsyn till försäkringens särskilda beskaffenhet saknas anledning till sådan information. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna information och om vilka försäkringar som inte skall omfattas av informationskyldigheten.

10 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall föra ett register som vid varje tidpunkt visar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång som antecknas i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

11 § Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med en fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 10 §, när en försäkringsgivare från tredje land försätts i konkurs eller när utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt första stycket 1 har företräde framför fordran enligt första stycket 2.

Solvenskrav

12 § En försäkringsgivare från tredje land skall, utöver de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna enligt 5 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Kapitalbasens storlek skall fastställas på grundval av den direkta försäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. Kapitalbasen skall när verksamheten bedrivs minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginal). Kapitalbasen får dock inte understiga ett minimibelopp (garantibelopp). Tillgångar som en försäkringsgivare deponerat i bank enligt 1–3 §§ skall beaktas vid bedömning av om kravet på garantibelopp är uppfyllt, dock högst till ett belopp som motsvarar hälften av det minsta beloppet för garantibeloppet.

De poster som ingår i kapitalbasen skall till ett belopp som minst motsvarar solvensmarginalen finnas i ett land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Dessa poster skall till ett belopp som minst motsvarar en tredjedel av solvensmarginalen finnas i Sverige.

Bestämmelserna om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 16–18 §§.

13 § Kapitalbasen för skadeförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 24 § försäkringsrörelselagen (1982:713). För skadeförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 25 § i den lagen. För skadeförsäkring beräknas garantibeloppet till hälften av det belopp som krävs enligt 7 kap. 27 § första och andra styckena samma lag.

14 § Kapitalbasen för livförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 22 § och 26 § tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713). För livförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 § försäkringsrörelselagen. Garantibeloppet för livförsäkring skall motsvara 400

000 ECU. En tredjedel av solvensmarginalen eller av garantibeloppet, om det är större, skall motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1–3 försäkringsrörelselagen.

15 § För sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) gäller de särskilda bestämmelserna om kapitalbas och solvensmarginal i 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

Verksamhet i flera EES-länder

16 § Om en försäkringsgivare från tredje land har ansökt om tillstånd att driva verksamhet genom agentur eller filial i ett eller flera länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får Finansinspektionen efter ansökan medge försäkringsgivaren följande undantag, som endast kan medges samtidigt:

1. Den del av depositionen enligt 1 § som skall beaktas enligt 12 § första stycket femte meningen behöver försäkringsgivaren inte deponera i mer än ett av dessa EES-länder.

2. Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till försäkringsgivarens verksamhet genom agenturer eller filialer i de andra EES-länderna.

3. De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa EES-länder.

17 § I ansökan skall försäkringsgivaren ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Depositionen skall göras i det landet.

18 § Ett medgivande får lämnas endast om samtliga behöriga myndigheter hos vilka försäkringsgivaren ansökt om undantag tillstyrker ansökan. Om försäkringsgivaren har angett någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att den utländska myndigheten har underrättat Finansinspektionen om att myndigheten kommer att kontrollera försäkringsgivarens soliditet även beträffande försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Finansinspektionen skall till myndigheten lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Om en behörig myndighet i något av de länder som avses i 16 § första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet.

Aktuarie

19 § En försäkringsgivare från tredje land som meddelar livförsäkringar i Sverige skall utföra försäkringstekniska beräkningar och utredningar under ledning av en aktuarie. I fråga om aktuarien gäller 8 kap. 18 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

1 § Finansinspektionen skall ha tillsyn över den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten och ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter.

2 § Regeringen skall, efter anmälan av Finansinspektionen, förklara koncession som beviljats för en försäkringsgivare från tredje land förverkad om

1. försäkringsgivaren inte har börjat sin verksamhet inom ett år från det koncessionen beviljades eller inom samma tid förklarat sig avstå från koncessionen eller

2. försäkringsgivaren under längre tid än sex månader inte drivit verksamhet.

3 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall utan anmaning lämna Finansinspektionen

1. en redogörelse för försäkringsgivarens verksamhet i Sverige för varje räkenskapsår, enligt formulär som fastställs av inspektionen,

2. ett intyg för varje räkenskapsår om att försäkringsgivarens deposition motsvarar kraven i 5 kap. 1–3 §§,

3. en utredning för varje räkenskapsår om de försäkringstekniska avsättningarnas storlek, hur dessa har beräknats och täckts samt om avgiven återförsäkring,

4. en kopia av grunder eller ändrade grunder,

5. uppgifter om de tvångsmedel som den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland har tillgripit mot försäkringsgivaren, samt

6. meddelande om ändring av försäkringsgivarens firma.

Till grunderna eller de ändrade grunderna enligt första stycket 4 skall det fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsgivaren.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra styckena.

4 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsgivaren och dennes verksamhet här i landet som inspektionen begär.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar en försäkringsgivare från tredje land skall lämna till inspektionen enligt första stycket.

5 § Finansinspektionen kan förelägga företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land att lämna inspektionen de uppgifter som avses i 3 och 4 §§.

6 § Finansinspektionen har rätt att granska den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Företrädaren skall

hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Finansinspektionen kan förordna en särskild sakkunnig för granskningen. Dennes arvode fastställs av inspektionen. Arvodet skall betalas av försäkringsgivaren på det sätt som inspektionen bestämmer.

7 § Skyldighet enligt 4 och 6 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och den verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet här i landet uteslutande skall vara att biträda försäkringsgivare från tredje land eller som en sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i, samt

2. ordföranden och den verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder en försäkringsgivare från tredje land i dennes rörelse.

Ingripande och sanktioner

8 § Finansinspektionen får i fråga om den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver här i landet meddela de erinringar som inspektionen anser är nödvändiga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa lagar eller från grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. ett belopp som deponerats i bank enligt 5 kap. 1–3 §§ minskats genom att värdehandlingarna sjunkit avsevärt i värde eller av annan anledning,

4. försäkringsgivarens riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 5 kap. 8 § samt 7 kap. 9 a–10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 5 kap. 8 § samt 7 kap. 9 a–10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen,

6. försäkringsgivarens företrädare eller, om företrädaren är en juridisk person, försäkringsgivarens ombud inte uppfyller de krav som anges i 4 kap. 5 § första stycket 3, eller

7. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

9 § Finansinspektionen skall förelägga en försäkringsgivare från tredje land att upprätta och för godkännande överlämna en plan för att

1. återställa en sund finansiell ställning, om försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713) (saneringsplan),

2. skyndsamt återställa kapitalbasen, om den understiger de nivåer som anges i 5 kap. 12–15 §§, eller om garantibeloppet för en livförsäkringsrörelse inte har sådan sammansättning som anges i 5 kap. 12 § andra stycket (finansieringsplan).

Skyldigheten att upprätta saneringsplan eller finansieringsplan enligt första stycket gäller inte om försäkringsgivaren medgetts undantag enligt 5 kap. 16 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet förbjuder försäkringsgivaren att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige. Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut av den utländska myndigheten.

10 § Om ett föreläggande enligt 8 eller 9 § inte har följts inom den bestämda tiden och det förhållande som orsakat anmärkningen inte heller på något annat sätt har rättats till, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

11 § Finansinspektionen får förbjuda en försäkringsgivare från tredje land att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa dennes förfoganderätt över tillgångarna, om

1. försäkringsgivaren inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,

2. försäkringsgivarens kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,

3. försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att försäkringsgivarens finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid ett beslut om förverkande av försäkringsgivarens koncession.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall bedrivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Om försäkringsgivaren medgetts undantag enligt 5 kap. 16 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten, skall inspektionen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet innan inspektionen vidtar åtgärder.

Om försäkringsgivaren driver verksamhet i ett annat land som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller har tillgångar placerade där, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med första stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

12 § Om en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall Finansinspektionen förordna

ett tillfälligt ombud att sköta sysslan tills försäkringsgivaren har utsett en ny företrädare som inspektionen har godkänt eller tills den ordinarie företrädaren åter kan utöva sitt uppdrag. Intill dess att förordnandet har kungjorts får försäkringstagare sätta in förfallna försäkringspremier hos Finansinspektionen med samma verkan som om de blivit inbetalda till försäkringsgivaren.

13 § En koncession för en försäkringsgivare från tredje land kan förklaras förverkad av regeringen om försäkringsgivaren

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har fullföljt en plan som har godkänts enligt 9 § första stycket eller
3. på annat sätt allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om försäkringsgivaren medgetts undantag enligt 5 kap. 16 § och försäkringsgivarens auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar dennes soliditet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att försäkringsgivarens soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara försäkringsgivarens koncession i Sverige förverkad.

14 § Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession för en försäkringsgivare från tredje land till de behöriga myndigheterna i de länder i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där försäkringsgivaren bedriver verksamhet. Inspektionen får i samband med detta begära att en sådan myndighet i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

7 kap. Avslutande av verksamheten

1 § Om en försäkringsgivare från tredje land avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren ansöka om återkallelse av koncessionen. Sådan ansökan prövas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

2 § Om en försäkringsgivare från tredje land upphör att driva försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren utfärda fullmakt för ett ombud att ta emot stämning för försäkringsgivaren och i övrigt företräda försäkringsgivaren i fråga om redan meddelade försäkringar.

Försäkringsgivaren skall anmäla ett ombud som avses i första stycket till Finansinspektionen för godkännande. Till ansökan skall fogas fullmakt för ombudet. Inspektionen får förordna ett tillfälligt ombud för tiden innan försäkringsgivaren lämnar in en sådan anmälan. Inspektionen skall genast införa kungörelse enligt 10 kap. 1 § 8 om godkännandet eller förordnandet. Till dess att en sådan kungörelse har införts får en försäkringstagare sätta in förfallna försäkringspremier hos inspektionen med samma verkan som om de har betalats till försäkringsgivaren.

3 § När en försäkringsgivare från tredje land visar att de skulder som avses i 5 kap. 4 § har betalats eller försäkringsgivaren på annat sätt lagligen

befriats från betalningsskyldigheten har försäkringsgivaren rätt att med Prop. 1997/98:141
Finansinspektionens samtycke få tillbaka de tillgångar som enligt 5 kap.
1–3 §§ har ställts som säkerhet.

Särskild administration

4 § Om koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land att meddela livförsäkring i Sverige förklaras förverkad, skall en särskild administration träda in för att ta till vara livförsäkringstagarnas rätt. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka de har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen har inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna för livförsäkring uppgår till. Administrationsboet har fordringsrätt hos försäkringsgivaren för det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäkringstekniska avsättningarna för livförsäkring, ökade med en tjugon-del.

5 § De försäkringar som enligt 4 § tagits över av administrationsboet skall om möjligt överlåtas till en eller flera försäkringsgivare med koncession för livförsäkring som är

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller är auktoriserad i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

6 § Om Finansinspektionen anser att ett anbud om att ta över försäkringsbestånd bör antas, skall inspektionen kungöra anbudets innehåll enligt 10 kap. 1 § 9 och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Om det i ett bestånd som skall överlåtas ingår åtaganden som skall fullgöras utomlands, skall Finansinspektionen innan anbudet antas ge de behöriga myndigheterna i det land där åtagandena skall fullgöras möjlighet att yttra sig. Finansinspektionen får pröva anbudet när de behöriga myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att myndigheten mottog meddelandet.

7 § Finansinspektionen skall anta ett anbud om övertagande av försäkringsbestånd om

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådant undantag som kan ha medgivits i enlighet med 5 kap. 16 §, och

2. behörig myndighet i det land där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva verksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses i detta fall den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras enligt 10 kap. 1 § 10. När ett sådant beslut kungörs, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Genom denna försäkringsgivares försorg skall samtliga försäkringstagare och de personer som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som den medför.

Om det i ett bestånd av direkt försäkring som överlåtit ingår åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land skall Finansinspektionen offentliggöra den godkända överlåtelsen i det landet enligt bestämmelserna där. Om överlåtelsebeslutet offentliggörs på motsvarande sätt i det berörda landet, får inspektionen underlåta att offentliggöra beslutet där.

8 § Om Finansinspektionen inte överlåtit försäkringsbeståndet enligt 5 § inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

9 § Om det vid överlåtelse av försäkringarna enligt 5 § eller annars har uppstått ett överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen samt till sådana avgifter som avses i 10 kap. 9 § och som inte betalats. Återstoden skall överlämnas till den försäkringsgivare vars försäkringar varit föremål för administrationen.

10 § Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land har förklarats förverkad, skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.

Av de livförsäkrings- eller återbäringsbelopp som förfaller till betalning under administrationstiden får innan administrationen avslutats endast så mycket betalas ut som Finansinspektionen anser att det är möjligt att betala ut utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämras. Detta skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkringar eller belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har betalats ut, skall återbetalning inte ske.

Allmänna bestämmelser

11 § Om en försäkringsgivare från tredje land i annat fall än enligt 4 § första stycket upphör att driva livförsäkringsrörelse i Sverige, är försäkringsgivaren ändå skyldig att på det sätt som anges i 5 kap. 8–10 §§ redovisa tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna för

redan meddelade livförsäkringar. Ett ombud som har utsetts av försäkringsgivaren enligt 2 § är skyldig att fullgöra de uppgifter enligt 5 kap. 10 § och 6 kap. 3–4 och 6 §§, som förut har varit företrädarens skyldighet. Om inte tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna redovisas eller om det av annat skäl finns anledning att anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, skall Finansinspektionen besluta om administration enligt 4 §. Om de tillgångar som avsatts till redovisning anses otillräckliga får dock beslut om administration inte meddelas, förrän Finansinspektionen har förelagt försäkringsgivaren att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter ett sådant föreläggande. Om i ett sådant fall administration inträder, skall bestämmelserna i 4 § första stycket om upphörandet av försäkringsgivarens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i landet i stället avse meddelandet av beslut om administration.

12 § En försäkringsgivare från tredje land vars koncession återkallats eller förverkats får inte meddela nya försäkringar här i landet. Under administrationstiden får dock sådana nya livförsäkringar meddelas som har samband med tidigare ingångna försäkringsavtal.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UTLÄNDSKA FÖRSÄKRINGSGIVARE

8 kap. Marknadsföring m.m.

1 § Företrädaren för en utländsk försäkringsgivare skall övervaka att försäkringsgivaren i sin verksamhet i Sverige iakttar god affärssed. I fråga om en försäkringssammanslutning skall försäkringsgivaren övervaka att verksamhet för att anskaffa försäkringar bedrivs i enlighet med god sed.

2 § En utländsk försäkringsgivare skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin organisationsform och sitt hemland.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren.

3 § Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkor som gäller för den försäkring som avses i brevet.

4 § En utländsk försäkringsgivare eller dennes företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

5 § På begäran av den som biträtt en utländsk försäkringsgivare att marknadsföra försäkringar i Sverige skall Finansinspektionen utfärda ett intyg

över verksamhetens omfattning och innehåll, om intyget behövs för att den som biträtt försäkringsgivaren skall få driva liknande verksamhet i ett annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Försäkringsgivaren och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

9 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

1 § En utländsk försäkringsgivare (överlåtande försäkringsgivare) som driver verksamhet enligt denna lag kan helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som hör till verksamheten till en svensk eller utländsk försäkringsgivare (övertagande försäkringsgivare) under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

2 § När Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat EES-land ges möjlighet att yttra sig över en fråga om tillstånd till en överlåtelse av ett bestånd av försäkringar, som meddelats i en verksamhet som drivits med stöd av denna lag, skall inspektionen lämna sitt samtycke om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras, och
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.

Yttrandet enligt första stycket skall lämnas inom tre månader.

3 § Finansinspektionen skall innan den yttrar sig ge de berörda försäkringstagarna och livräntetagarna möjlighet att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs om offentliggörande i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar. Om överlåtelsen har offentliggjorts på motsvarande sätt i Sverige av en behörig myndighet i den överlåtande försäkringsgivarens hemland, får inspektionen underlåta att offentliggöra ansökan.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

4 § En försäkringsgivare från tredje land får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

5 § Ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 4 § skall göras av såväl den överlåtande försäkringsgivaren som den övertagande försäkringsgivaren. Det avtal som träffats om överlåtelsen skall fogas till ansökningsen. För ansökningsen gäller 15 kap. 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

6 § Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas enligt 4 § ge den behöriga myndigheten i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras möjlighet att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökan om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet sedan myndigheten yttrat sig eller, om den inte yttrat sig, tre månader efter det att den utländska myndigheten mottog meddelandet.

7 § Tillstånd att verkställa överlåtelseavtal som avses i 4 § skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till undantag som kan ha medgivits i enlighet med 5 kap. 16 §, och
3. behörig myndighet i det land, där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsrörelse i Sverige, skall kapitalbasen intygas av en behörig myndighet. Med behörig myndighet avses i detta fall den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

8 § Sedan Finansinspektionen bifallit ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 5 §, skall inspektionen utan dröjsmål kungöra beslutet enligt 10 kap. 1 § 12. När beslutet kungörs övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. De försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Om det i ett bestånd av direkt försäkring som överlåtits ingår risker som är belägna i eller åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen offentliggöra den medgivna överlåtelsen i det landet enligt bestämmelserna där. Om överlåtelsebeslutet offentliggörs på motsvarande sätt i det berörda landet, får inspektionen underlåta att offentliggöra beslutet där.

10 kap. Särskilda bestämmelser

Kungörelse

1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. förordnande av ett ombud enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket, 8 § eller 6 kap. 12 §,

2. beslut om att förbjuda eller begränsa en utländsk försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet enligt 3 kap. 7 § första stycket, 9 § första stycket eller 6 kap. 11 § första stycket,

3. koncession som beviljas en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 5 § första stycket,

4. förlängning av koncession som beviljas en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 7 §,

5. godkännande av en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 5 § första stycket eller 8 §,

6. ändring av firma för en försäkringsgivare från tredje land enligt 6 kap. 4 § första stycket 6,

7. förverkande av koncession enligt 6 kap. 2 eller 13 § eller återkallande av koncession enligt 7 kap. 1 § för en försäkringsgivare från tredje land,

8. godkännande eller förordnande av ett ombud enligt 7 kap. 2 § andra stycket,

9. anbud om övertagande av ett försäkringsbestånd i ett administrationsbo enligt 7 kap. 6 § första stycket,

10. beslut om antagande av anbud enligt 7 kap. 7 § första stycket,

11. ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 9 kap. 5 §, och

12. tillstånd till överlåtelse enligt 9 kap. 8 § första stycket.

I 7 kap. 7 § fjärde stycket och 9 kap. 8 § andra stycket finns bestämmelser om offentliggörande av vissa överlåtelsebeslut i andra EES-länder.

2 § Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att denne varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett kan ett förhållande som enligt lagen skall kungöras inte lagligen åberopas mot annan än den som visas ha känt till det.

Otillåten försäkringsverksamhet

3 § Om det kan antas att någon driver en verksamhet som omfattas av denna lag, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs till inspektionen för att den skall kunna bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon bedriver verksamhet enligt denna lag utan att förutsättningarna enligt 2 kap. 1 § eller 4 kap. 1 § är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att inom bestämd tid ändra sin verksamhet enligt inspektionens anvisningar eller upphöra med verksamheten.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas såväl mot den utländska försäkringsgivaren som mot den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning. Inspektionen skall genast underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland om föreläggandet.

Överklagande av beslut

4 § Följande beslut av Finansinspektionen får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut

1. att förbjuda en EES-försäringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,
2. att inskränka en EES-försäringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 3 kap. 6, 7 eller 9 §, eller
3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 9 kap. 2 §.

Finansinspektionens beslut om att förelägga eller döma ut vite enligt 5 § andra stycket får överklagas hos länsrätten. Detsamma gäller inspektionens beslut i övrigt om att förena ett föreläggande eller förbud med vite. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket, beslut om föreläggande eller beslut om verksamhetens drivande enligt 6 kap. 11 § andra stycket skall gälla omedelbart.

Vite och straff

5 § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite. Har inspektionen förelagt vite skall den utländska försäringsgivaren genast skriftligen underrättas om detta.

Finansinspektionen kan vid vite förelägga företrädaren för en försäringsgivare från tredje land att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att sända in behöriga redovisningshandlingar och revisionsberättelser. Följs inte ett sådant vitesföreläggande kan inspektionen döma ut vitet.

6 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.

Allmänna bestämmelser

7 § Om en handling eller utredning, som enligt denna lag skall lämnas till Finansinspektionen, är avfattad på ett främmande språk, skall på begäran en bestyrkt svensk översättning tillhandahållas.

8 § Ett ombud, som enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket eller 8 §, 6 kap. 12 § eller 7 kap. 2 § andra stycket förordnats av Finansinspektionen, har rätt

att få ersättning av den utländska försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen. Prop. 1997/98:141

9 § Regeringen får föreskriva att en utländsk försäkringsgivare som enligt denna lag bedriver verksamhet från en sekundäretablering här i landet skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

2. Genom den nya lagen upphävs lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

3. En utländsk försäkringsgivare som är verksam i Sverige när denna lag träder i kraft har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige enligt den koncession som beviljats med stöd av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt den rätt som erhållits med stöd av lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

4. De tillstånd och dispenser som har medgetts enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall efter ikraftträdandet av den nya lagen avse motsvarande bestämmelser i den lagen.

5. Beslut som har meddelats enligt äldre bestämmelser skall överklagas enligt de bestämmelserna.

6. För sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tillhör annan försäkring än livförsäkring och som har meddelats före ikraftträdandet av 5 kap. 6 § andra stycket, gäller i tillämpliga delar 11 § lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige i dess lydelse enligt SFS 1982:1083.

2.2 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Prop. 1997/98:141

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 2 a kap. 4 §, 14 kap. 26 b § och 15 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (1982:713)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

Lydelse enligt proposition 1997/98:54

Föreslagen lydelse

2 a kap.

4 §

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat land inom EES meddela försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land, och detta skall ske på annat sätt än genom en sekundäretablering i det landet (gränsöverskridande verksamhet), skall bolaget underrätta Finansinspektionen om det. I underrättelsen skall det anges vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall omfatta.

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat land inom EES meddela försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett tredje EES-land, och detta skall ske utan förmedling av en sekundäretablering i det landet (gränsöverskridande verksamhet), skall bolaget underrätta Finansinspektionen om det. I underrättelsen skall det anges vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall omfatta.

¹ Lagen omtryckt 1995:1567

Bestämmelserna i första stycket gäller inte när bolag i annan egenskap än ledande försäkringsgivare deltar i koassuransavtal (samförsäkring) avseende stora risker.

Med stora risker avses

1. de försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4–7 och 11–12,

2. de försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14–15, om försäkringstagaren är näringsidkare och den försäkrade risken avser näringsverksamheten, och

3. de försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8–10, 13 och 16, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,

b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,

c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i tredje stycket 3 gälla koncernen.

14 kap.

26 b §

Finansinspektionen skall godkänna ett avtal om överlåtelse om

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till *sådan förmån* som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, och

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till *sådant undantag* som kan ha medgivits i enlighet med 5 kap. 16 § lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

2. behörig myndighet i det land där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland, och för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Är den övertagande försäkringsgivaren ett försäkringsbolag eller en annan försäkringsgivare med koncession i Sverige, skall den övertagande försäkringsgivaren underrätta försäkringstagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som

överlåtelsen medför. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt under-
rättelsen skall lämnas.

Prop. 1997/98:141

Om det i ett bestånd av direkt försäkring som överlåtits ingår åtagan-
den som skall fullgöras i ett annat EES-land skall Finansinspektionen
offentliggöra den godkända överlåtelsen i det landet enligt bestämmel-
serna där. Om överlåtelsebeslutet offentliggörs på motsvarande sätt i det
berörda landet, får inspektionen underlåta att offentliggöra beslutet där.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

3 §

Ansökan om tillstånd till överlåtelsen skall göras av såväl det överlåtande
bolaget som den övertagande försäkringsgivaren senast fyra månader
efter det att bolagsstämmbeslutet i det överlåtande bolaget om godkän-
nande av överlåtelseavtalet registrerats. Om ansökan inte har gjorts inom
föreskriven tid eller om ansökan har avslagits, skall Finansinspektionen
förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,
2. den övertagande försäkrings-
givaren har den kapitalbas som
krävs sedan överlåtelsen beaktats
varvid hänsyn tagits till *sådan*
förmån som kan ha medgivits i
enlighet med 23 a § första stycket
lagen (1950:272) om rätt för ut-
ländska försäkringsföretag att
driva försäkringsrörelse i Sveri-
ge, och
2. den övertagande försäkrings-
givaren har den kapitalbas som
krävs sedan överlåtelsen beaktats,
varvid hänsyn tagits till *sådant*
undantag som kan ha medgivits i
enlighet med 5 kap. 16 § *lagen*
(1998:000) om utländska försäk-
ringssgivares verksamhet i Sverige,
och
3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtagan-
den skall fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva för-
säkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myn-
dighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den
behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemma-
hörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land
som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsgivarna att komma in
med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall
kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Prop. 1997/98:141

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för bankföretag 1 kap. 4 och 5 §§ bankrörelselagen (1987:617),
2. för värdepappersföretag 1 kap. 3 c § och 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
3. för företag som driver finansieringsverksamhet 2 kap. 8-10 §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
4. för utländska försäkringsgivare *lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,*
4. för utländska försäkringsgivare *lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige,*
5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingsorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. för utländska fondföretag 7 a–c §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

² Senast lydelse 1997:461

Härigenom föreskrivs att 5 § trafikskadelagen (1975:1410)³ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §⁴

Trafikförsäkring får meddelas av

1. en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen, samt	2. en <i>EES-försäkringsgivare</i> som är verksam här i landet enligt <i>lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige</i> .

En försäkringsgivare som får meddela trafikförsäkring är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. I ett tillstånd enligt första stycket 1 kan dock skyldigheten begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom ett visst område. Finansinspektionen kan efter ansökan medge motsvarande begränsning för försäkringsgivare som driver verksamhet här som avses i första stycket 2.

En försäkringsgivare som avser att meddela trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet med stöd av 2 kap. 1 § *lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige* men som inte har fast driftställe i Sverige skall ha en representant här i landet. Representanten skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om det finns giltig trafikförsäkring. Försäkringsgivaren skall informera försäkringstagarna om vem som

En försäkringsgivare som avser att meddela trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet med stöd av 2 kap. 1 § *lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige* men som inte har fast driftställe i Sverige skall ha en representant här i landet. Representanten skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om det finns giltig trafikförsäkring. Försäkringsgivaren skall informera försäkringstagarna om vem som är försäkringsgiva-

³ Lagen omtryckt 1994:43

⁴ Senaste lydelse 1995:785

är försäkringsgivarens representant och om dennes adress. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanter får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

rens representant och om dennes adress. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanter får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Prop. 1997/98:141

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

2.5 Lag om ändring i lagen (1976:357) om
motortävlingsförsäkring

Prop. 1997/98:141

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Motortävlingsförsäkring får bara meddelas av en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen samt av en *försäkringsgivare* som är verksam här i landet enligt *lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige*.

En försäkringsgivare som får meddela motortävlingsförsäkring är skyldig att på begäran meddela motortävlingsförsäkring och att utfärda bevis därom enligt formulär som Finansinspektionen fastställer.

Föreslagen lydelse

2 §⁵

Motortävlingsförsäkring får bara meddelas av en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen samt av en *EES-försäkringsgivare* som är verksam här i landet enligt *lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

⁵ Senaste lydelse 1995:786

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos *försäkringsföretag* i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 15 § tredje-femte styckena lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Föreslagen lydelse

4 a §⁶

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos *försäkringsgivare* i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 5 kap. 11 § lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

⁶ Senaste lydelse 1995:783

Härigenom föreskrivs att 2 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 § 6 mom⁷

Med *livförsäkringsföretag* avses

1. livförsäkringsbolag enligt 1 kap. 4 § försäkringsrörelselagen (1982:713), samt

2. utländska försäkringsföretag som driver livförsäkringsrörelse här i landet med stöd av *lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.*

2. utländska försäkringsföretag som driver livförsäkringsrörelse här i landet med stöd av *lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.*

Med *skadeförsäkringsföretag* förstås annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag. Utländskt försäkringsföretag, som drivit försäkringsrörelse i Sverige, bedöms med hänsyn endast till den rörelse som företaget drivit här från fast driftställe.

Livförsäkringsföretag frikallas från skattskyldighet enligt denna lag för dels den del av nettointäkten som är hänförlig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning, dels influtna premier. Undantaget från skattskyldighet gäller dock inte den del av nettointäkten eller premierna som är hänförlig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen. Avdrag får inte göras för kostnader som är hänförliga till intäkter som är fria från skatt enligt detta moment.

Att särskilda bestämmelser gäller vid beskattning av livförsäkringsföretag följer av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av *inländskt skadeförsäkringsföretag*, anses överskottet av försäkringsrörelsen. Detsamma gäller för livförsäkringsföretag till den del nettointäkten är hänförlig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen.

Vid beräkning av överskottet av försäkringsrörelse, som avses i föregående stycke, får från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftskost-

⁷ Senaste lydelse 1996:1241

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:770

nader, som avses i 23 § kommunalskattelagen, för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanslutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka faller inom ramen för den av företaget bedrivna rörelsen, för ökning av försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, för ökning av säkerhetsreserv samt för utbetald återbäring och verkställd premieåterbetalning.

Med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning förstås sådana avsättningar enligt 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (premiereserv, avsättning för oreglerade skador, tilldelad återbäring och utjämningsavsättning för kreditförsäkring) minskade med värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

Med säkerhetsreserv förstås den reserv skadeförsäkringsföretag får redovisa enligt en av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av Finansinspektionen fastställd normalplan.

Minskning av försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, av säkerhetsreserv, av regleringsfond för trafikförsäkring och minskning av utjämningsfond skall anses som intäkt.

Utöver vad ovan stadgas får avdrag inte ske för avsättning till omedelbar eller framtida vinstutdelning till försäkringstagare.

Bestämmelserna i detta moment om inländskt livförsäkringsföretag har motsvarande tillämpning på försäkringsrörelse som utländskt livförsäkringsföretag drivit här i riket.

Beträffande försäkringsrörelse, som här drivits av utländskt skadeförsäkringsföretag, anses som här i riket skattepliktig nettointäkt ett belopp motsvarande två procent av företagets premieinkomst av här bedrivna försäkringsrörelse. Med premieinkomst förstås bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

Blir det på grund av bestämmelserna i detta moment nödvändigt att dela upp intäkt eller avdrag mellan olika delar av ett försäkringsföretags verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget göras på skäligt sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998. Äldre bestämmelser skall tillämpas på verksamhet som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § mervärdesskattelagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
10 §

Från skatteplikt undantas omsättning av försäkringstjänster.

Med *försäkringstjänster* förstås

1. tjänster vars tillhandahållande utgör försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (1982:713), enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt lagen (1993:1302) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

1. tjänster vars tillhandahållande utgör försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (1982:713), enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder eller enligt lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

2. tjänster som tillhandahålls av försäkringsmäklare eller andra förmedlare av försäkringar och som avser försäkringar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998. Äldre bestämmelser skall tillämpas på verksamhet som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Prop. 1997/98:141

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 32 b § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller 2 kap. 1 § 2 lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 15, 22, 25 a, 27 eller 32 c § till Riksskatteverket.

Föreslagen lydelse

3 kap.
32 b §⁸

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller 2 kap. 1 § 2 lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 15, 22, 25 a, 27 eller 32 c § till Riksskatteverket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

⁸ Senaste lydelse 1997:468

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:309) om
behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva
vissa mål

Prop. 1997/98:141

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §⁹

Om besvär mot beslut, vilket meddelats med stöd av lag eller annan författning som utfärdats före den 1 januari 1972, enligt vad hittills gällt skall anföras hos Konungen, skall besvären, i den mån ej annat föreskrives i 2 §, i stället anföras hos kammarrätt i följande mål:

1. mål om val till befattning eller uppdrag, mål om val för upprättande av förslag till befattning eller uppdrag,

4. mål om annan ersättning som enligt författning utgår av statsmedel, såvida ej författningen hänvisar den som gör anspråk på ersättning att vid tvist anhängiggöra talan hos allmän domstol eller expropriationsdomstol eller ersättning enligt författningen utgår till kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet eller fråga är om ersättning eller hittelön enligt lagen (1942:350) om fornminnen eller om ersättning enligt naturvårdslagen (1964:822),

5. mål om beslut av tullmyndighet i samband med in- eller utförsel av vara med undantag dock för sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull, skatt eller annan avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande, mål om tillstånd att hålla provianteringsfrilager,

6. mål om beslut rörande statens, kommunens eller annan kommunal förvaltningsenhets uttagande enligt gällande föreskrift av skatt eller annan avgift, såvida ej beslutet avser nedsättning eller befrielse och meddelats med stöd av regeringens bemyndigande eller fråga är om oljeavgift eller avgift, vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

7. mål om beslut rörande återbetalning av utskylder, böter eller andra allmänna medel, såvida ej beslutet meddelats med stöd av regeringens bemyndigande eller avser avgift vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

8. anmärknings- och avkortningsmål, mål om tillsyn över stiftelser,

9. mål om beslut som enligt författning eller föreskrift rörande den allmänna hälsovården, rörande förebyggande eller bekämpande av djur- eller växtsjukdomar eller rörande djurs vård eller behandling i särskilt fall meddelats angående förbud, föreläggande, föreskrift, tillstånd eller godkännande eller angående omhändertagande, smittrening, oskadliggörande eller liknande åtgärd, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller

⁹ Senaste lydelse 1997:290

om beslut enligt arbetarskyddslagen (1949:1) eller med stöd därav meddelade föreskrifter, allmänna ordningsstadgan (1956:617), lagen (1956:618) om allmänna sammankomster eller strålskyddslagen (1958:110) eller i ärende som avses i skogsförläggninglagen (1963:246),

11. mål om föreläggande vid vite, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om föreläggande enligt lagen (1919:240) om fondkommissionärsrörelse och fondbörsverksamhet, lagen (1948:433) om försäkringsrörelse, *lagen (1950:272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket*, lagen (1950:596) om rätt till fiske, lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanker, lagen (1956:216) om jordbruksskasserörelsen, lagen (1959:73) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m.m., lagen (1959:118) om krigsansvarighet för liv- och invaliditetsförsäkring, lagen (1963:76) om kreditaktiebolag, jordförvärvslagen (1965:290), förordningen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, miljöskyddslagen (1969:387), jordhävdslagen (1969:698), lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering eller lagen (1971:827) om registrering av aktieinnehav,

12. mål om utdömande av vite,

13. mål om beslut som i särskilt fall meddelats angående behandlingen av häktad eller den som anhållits eller gripits för brott eller som eljest hålles i förvar tillfälligt eller angående verkställighet av straff eller annan brottspåföljd eller av intagning i arbetsanstalt,

14. mål om handräckning.

11. mål om föreläggande vid vite, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om föreläggande enligt lagen (1919:240) om fondkommissionärsrörelse och fondbörsverksamhet, lagen (1948:433) om försäkringsrörelse, lagen (1950:596) om rätt till fiske, lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanker, lagen (1956:216) om jordbruksskasserörelsen, lagen (1959:73) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m.m., lagen (1959:118) om krigsansvarighet för liv- och invaliditetsförsäkring, lagen (1963:76) om kreditaktiebolag, jordförvärvslagen (1965:290), förordningen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, miljöskyddslagen (1969:387), jordhävdslagen (1969:698), lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering eller lagen (1971:827) om registrering av aktieinnehav,

2. I mål där beslut fattats med stöd av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige skall äldre bestämmelser fortfarande tillämpas. Prop. 1997/98:141

I november 1994 tillkallades, med stöd av regeringens bemyndigande, en särskild utredare med uppdrag att se över lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Det primära syftet med utredningen var att skapa en modern lagstiftning för alla utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige. Denna nya lagstiftning skulle beakta Sveriges internationella åtaganden och ha som utgångspunkt att skapa likartade förutsättningar för försäkringsgivare från tredje land som för EES-försäkringsgivare.

Utredningen överlämnade i maj 1996 betänkandet Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige (SOU 1996:77).

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi96/2835).

Regeringen överlämnade i januari 1998 till riksdagen en proposition om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv. I propositionen har regeringen föreslagit vissa justeringar av teknisk karaktär. Dessa förslag har beaktats i den proposition som nu redovisas.

Inom Regeringskansliet pågår för närvarande ett större reformarbete på försäkringsområdet. De näringsrättsliga reglerna för svenska försäkringsbolag övervägs med sikte på en proposition i år. Till grund för detta arbete ligger Försäkringsutredningens slutbetänkande Försäkringsrörelse i förändring 3 (SOU 1995:87). Till detta kommer att det inom Regeringskansliet övervägs att införa ett garantisystem för försäkringsersättningar och ny beredskapslagstiftning. Avsikten är att även dessa arbeten skall redovisas i propositioner i år.

Även de associationsrättsliga särreglerna för försäkringsbolag är föremål för översyn. En promemoria i ämnet, utarbetad inom Finansdepartementet, har i dagarna remitterats. I promemorian föreslås ändringar som innebär att aktiebolagslagen (1975:1385) genomgående skall tillämpas för bankaktiebolagen och försäkringsbolagen med undantag för fall då associationsrättsliga särregler är nödvändiga för dessa företag.

Inom Finansdepartementet har också utarbetats en promemoria med förslag till ny reglering av myndigheternas beslutskompetens i tillståndsfrågor och andra frågor på bank- och försäkringsområdet. Promemorian har helt nyligen remitterats.

Avsikten är att de associationsrättsliga förändringarna och en nyordning för överklaganden och tillstånd skall redovisas i propositioner i år.

Reformarbetet på det näringsrättsliga området är också kopplat till arbetet med en ny reglering av de avtalsrättsliga försäkringsreglerna som bedrivs inom Justitiedepartementet.

De olika delreformerna på försäkringsområdet för med sig ett behov av en senare språklig och redaktionell översyn av den näringsrättsliga regleringen. En sådan översyn måste också ta sikte på reglerna för utländska försäkringsgivare. Denna översyn av språk och regelstruktur kan påbörjas först när de nu pågående delreformerna har redovisats och beslutats av riksdagen.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 januari 1998 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 2*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 3*.

Regeringen har i propositionens lagförslag i huvudsak följt Lagrådets förslag. Även i övrigt har vissa redaktionella ändringar gjorts i de remitterade lagförslagen. Regeringen återkommer till Lagrådets synpunkter dels i allmänmotiveringen och dels i författningskommentaren.

Lagrådet har i sitt yttrande understrukt behovet av en genomgång av viss terminologi och gränsdragningar på området. En sådan fråga gäller den närmare innebörden av termen försäkringsrörelse. Det bör redan här framhållas att denna och vissa angränsande frågor hänger samman med det större reformarbetet på försäkringsområdet. Terminologin påverkar också författningar på andra rättsområden. Dessa frågor kan därför inte få sin lösning i den nu föreliggande propositionen.

4.1 Nuvarande ordning

Sedan år 1950 regleras de utländska försäkringsföretagens verksamhet i Sverige av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF). I samband med att försäkringsrörelselagstiftningen år 1993 anpassades till vissa av EG:s försäkringsdirektiv (prop. 1992/93:257) begränsades lagens tillämpningsområde av lagtekniska skäl till att endast omfatta försäkringsföretag med säte utanför EES. Samtidigt stiftades en ny lag, lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF), som enbart avser utländska försäkringsgivare med säte inom EES. LEF liksom LUF ändrades i väsentliga avseenden den 1 juli 1995 (prop. 1994/95:184) till följd av en anpassning till EG:s *tredje generations försäkringsdirektiv* [rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (tredje direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring) och rådets direktiv 92/96/EEG av den 10 november 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring och om ändring av direktiven 79/267/EEG och 90/619/EEG (tredje livförsäkringsdirektivet)].

Utländska försäkringsföretag som driver rörelse på den svenska marknaden genom ett här i landet bildat dotterbolag omfattas varken av LUF eller LEF utan av regleringen i försäkringsrörelselagen (1982:713, FRL). Dessa dotterbolag omfattas således inte av lagstiftningen om utländska försäkringsföretag. För närvarande finns det tre utländska försäkringsföretag som bedriver verksamhet här i landet genom svenska dotterbolag.

I dag bedriver 17 utländska försäkringsföretag försäkringsverksamhet i Sverige genom generalagent. Av dessa driver endast ett företag rörelsen med stöd av LUF eller med stöd av föreskrifter meddelade enligt LUF, medan de övriga företagen bedriver verksamheten enligt LEF. Sex utländska försäkringsföretag har filialetableringar i Sverige enligt LEF och 238 anmälningar om gränsöverskridande verksamhet i Sverige enligt LEF har inkommit till Finansinspektionen.

Såväl LUF som LEF syftar till att säkerställa försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen. För att tillgodose detta syfte vilar utformningen av såväl LUF som LEF på ett antal grundläggande principer, som dock inte är desamma i de båda lagarna. Detta sammanhänger med att LUF har utformats mot bakgrund av en i huvudsak nationell försäkringsmarknad i 1950-talets Sverige, medan LEF har fått sin utformning på grundval av den integrerade västeuropeiska försäkringsmarknad som nyligen har etablerats inom EU.

De grundläggande principerna i LUF är principen om svensk koncession, säkerhetsprincipen, specialitets- eller separationsprincipen och principen om att ett försäkringsföretag inte utan särskilda skäl får bedriva annan rörelse än försäkringsrörelse. *Säkerhetsprincipen* syftar till att tillgodose försäkringstagarnas intresse av att försäkringsgivaren har förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. *Specialitets- eller separationsprincipen* syftar till att trygga livförsäkringsföreta-

gens soliditet genom att den mer svårbedömda och riskfyllda skadeförsäkringsrörelsen inte får förenas med direkt livförsäkring. Utmärkande för LUF är ett relativt omfattande system av detaljregler. Särskilt utförliga är solvensreglerna.

I LEF utgör principerna om en enda koncession och om hemlandstillsyn de grundläggande principerna. Detta system har som förutsättning att varje EES-land godtar vissa minimiregler i övriga EES-länders regelsystem för försäkringsrörelse, som i sin tur skall stå i samklang med tredje generationens försäkringsdirektiv. Av denna anledning innehåller LEF, till skillnad från LUF, inte några detaljerade rörelse-, solvens- eller tillsynsregler utan endast vissa grundläggande regler för verksamheten i Sverige. Regelsystemet i den nationella lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland gäller i stora delar även för den verksamhet som bedrivs i Sverige.

Som en följd av att LUF och LEF bygger på delvis olika principer är verksamhetsförutsättningarna i Sverige inte desamma för alla utländska försäkringsgivare.

En grundförutsättning för att få verka här i landet enligt LUF är att den utländska försäkringsgivaren beviljas svensk koncession. Motsvarande krav uppställs inte enligt LEF utan den utländska försäkringsgivaren kan utan svensk koncession och efter ett enkelt anmälningsförfarande bedriva verksamhet här i landet på basis av koncessionen i hemlandet.

För att koncession skall kunna beviljas enligt LUF krävs att försäkringsgivaren upprättar en generalagentur här i landet. Någon annan etableringsform i Sverige medges inte. Inte heller är det enligt LUF tillåtet att anskaffa försäkringar i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet.

För utländska försäkringsgivare som omfattas av LEF gäller inte motsvarande begränsningar av marknadsstillträdet. Således medger LEF etablering i Sverige genom såväl generalagentur som filial och, såvitt avser försäkringssammanslutningar, genom generalrepresentation. Dessutom medger LEF marknadsföring av försäkringar i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet.

LUF har getts den innebörden att den utländska försäkringsgivaren skall vara en juridisk person. En utländsk försäkringsgivare som är en fysisk person har enligt LUF inte ansetts kunna etablera verksamhet i Sverige. LEF har inte getts motsvarande innebörd. Därför kan bland annat medlemmarna i olika försäkringssammanslutningar medges att verka här, även om de är fysiska personer.

En viktig del i LUF – som tillkommit för att säkerställa skyddet för försäkringkunderna – är systemet med depositioner. Detta system ger uttryck åt tanken att de svenska försäkringstagarnas intressen kräver att de utländska försäkringsföretagen, som har sin huvudsakliga förmögenhet på annat håll än här i Sverige, har vissa tillgångar bundna i vårt land till säkerhet för de förpliktelser som företagen har gentemot försäkringkunderna här. En förutsättning för inledande av försäkringsverksamhet enligt LUF här i landet är därför bl.a. att det som säkerhet ställs en initial deposition. Kravet på denna begynnelsedeposition saknar motsvarighet i LEF.

Förutom de här nämnda skillnaderna i verksamhetsbetingelserna för utländska försäkringsgivare finns det även vissa andra olikheter i regleringen enligt LUF respektive LEF. Några av dessa skillnader är föranleda av de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU. Andra skillnader i regleringen har motiverats av tillsynsskäl.

4.2 EG:s försäkringsdirektiv – tredjelandsregler

4.2.1 Allmänt om EG:s försäkringsdirektiv

EU har utvecklat ett omfattande regelverk för försäkringsverksamhet. Det grundläggande syftet med regleringen har varit att genomföra en inre marknad för försäkringstjänster. Denna målsättning har i huvudsak uppnåtts genom godkännandet och införlivandet av tredje generationens försäkringsdirektiv i den nationella lagstiftningen i respektive medlemsland. I Sverige fullbordades införlivandet av tredje generationens direktiv genom ändringar i lagstiftningen för svenska och utländska försäkringsföretag den 1 juli 1995 (prop. 1994/95:184).

EU:s gemensamma försäkringsmarknad bygger lagtekniskt på fyra grundläggande principer; principerna om en enda auktorisation, om hemlandstillsyn, om minimiharmonisering och om ett ömsesidigt erkännande.

Principen om en enda auktorisation innebär att ett försäkringsföretag som har erhållit auktorisation i ett av EU:s medlemsländer har rätt att med stöd av den bedriva försäkringsverksamhet som överensstämmer med koncessionen i alla de länder som hör till EU, genom att etablera sig där eller genom att tillhandahålla försäkringstjänster från ett annat EU-land än där verksamheten skall bedrivas. Etableringen kan ske genom inrättande av filialer och agenturer.

Principen om hemlandstillsyn hänger samman med principen om en enda auktorisation. Hemlandstillsyn innebär en koncentration av tillsynen till de behöriga myndigheterna i försäkringsgivarens hemland, som har det primära ansvaret för övervakningen av försäkringsgivarens verksamhet var den än bedrivs inom EU. Detta gäller oberoende av om försäkringsgivaren bedriver verksamheten i ett annat medlemsland genom etablering eller genom att där erbjuda försäkringar från sitt hemland eller från en etablering i ett annat medlemsland.

Principerna om minimiharmonisering och om ett ömsesidigt erkännande innebär att en samordning av de nationella reglerna har eftersträvat beträffande de bestämmelser som utgör en grundförutsättning för att principerna om en enda auktorisation och om hemlandstillsyn skall kunna tillämpas inom EU. EG:s försäkringsdirektiv anger därför vissa miniminivåer för harmonisering av grundläggande regler för försäkringsverksamhet. I övrigt har medlemsländerna genom ömsesidigt erkännande godtagit det regelsystem som gäller för bedrivande av försäkringsverksamhet i respektive hemland. Principerna om minimiharmonisering och ömsesidigt erkännande infördes sedan det visat sig att en fullständig harmonisering av lagstiftningen i medlemsländerna var en alltför långsam metod för att förverkliga den inre marknaden för försäkringar.

EG:s försäkringsdirektiv innehåller också regler som medlemsländerna skall iakttä i förhållande till tredje land på försäkringsområdet (tredjelandetsregler).

Ett tredjelandetsföretag har möjlighet att bedriva försäkringsverksamhet i ett EU-land från en etablering i landet. Etableringen kan ske genom dotterbolag, filial eller agentur. Tredjelandetsreglerna avser emellertid bara försäkringsverksamhet som bedrivs genom filialer eller agenturer och inte sådan verksamhet som bedrivs genom dotterbolagsetableringar och gränsöverskridande verksamhet. Ett bolag med säte inom EU, som är dotterbolag till ett bolag med säte utanför detta område behandlas som ett EU-företag. Detta innebär bl.a. att förutsättningarna för verksamhetstillstånd och för rörelsens drivande är desamma som för försäkringsgivare med huvudkontor inom EU. Rätten att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom EU enligt principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn gäller endast försäkringsgivare med säte inom EU.

Medlemskapet i EU innebär en skyldighet för det enskilda medlemslandet att tillämpa tredjelandetsreglerna. Med hänsyn till att tredjelandetsreglerna är minimiregler finns det dock möjlighet att införa strängare krav i den inhemska lagstiftningen än vad tredjelandetsreglerna föreskriver. Minimivillkoren ingår huvudsakligen i första generationens försäkringsdirektiv.

Enligt artikel 23.1 i *första skadeförsäkringsdirektivet* [rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring] och artikel 27.1 i *första livförsäkringsdirektivet* [rådets första direktiv 79/267/EEG av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse] skall ett EU-land kräva auktorisation för försäkringsverksamhet som ett tredjelandetsföretag avser att etablera inom landets territorium. Till auktorisationskravet anknyter de nyss nämnda minimireglerna. Enligt villkoren skall följande krav vara uppfyllda för att auktorisation skall kunna beviljas (artikel 23.2 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.2 i första livförsäkringsdirektivet).

Försäkringsföretaget skall ha rätt enligt sitt eget lands lag att bedriva försäkringsverksamhet. Etableringen i medlemslandet måste ske genom agentur eller filial. Vidare skall tredjelandetsföretaget förbinda sig att på den plats där agenturen eller filialen upprättas föra till verksamheten hänförliga räkenskaper samt att där förvara handlingar som hör till verksamheten. Det krävs också att företaget befullmäktigar ett ombud som skall godkännas av behöriga myndigheter i medlemslandet samt att företaget deponerar medel som säkerhet för verksamheten i landet. Dessutom skall ett tredjelandetsföretags agentur eller filial upprätthålla en solvensmarginal i form av tillgångar fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden. Solvensmarginalens storlek skall motsvara det största av två framräknade belopp, som båda beror på omfattningen av den av agenturen eller filialen bedrivna verksamheten i landet. Det ena beloppet är relaterat till det senaste årets premievolymer och det andra, i regel, till de tre senaste årens genomsnittliga skadevolymer. För att säker-

ställa att agenturen eller filialen har tillräckliga resurser när verksamheten inleds och att dess tillgångar inte kan komma att underskrida ett visst minimum, ställs krav på en minsta garantifond. En tredjedel av solvensmarginalen skall utgöra garantifonden. Depositionen får räknas in i garantifonden som inte får understiga vissa miniminivåer. För skadeförsäkring skall dessa nivåer bestämmas med hänsyn till riskernas storlek i varje försäkringsklass. Slutligen skall som villkor för koncession föreskrivas att tredjelandsföretaget företer en verksamhetsplan i samband med att ansökan om koncession lämnas in.

EU har slutligen möjlighet att träffa överenskommelser med tredjeland om andra regler än dem som försäkringsdirektiven föreskriver. Sådana överenskommelser bygger på likabehandling. Ett exempel på en sådan överenskommelse är ett avtal mellan EG och Schweiz på skadeförsäkringsområdet som innebär att de schweiziska försäkringsföretagen likställs med försäkringsföretagen med säte inom EU när det gäller att etablera skadeförsäkringsverksamhet inom EU.

4.3 OECD:s liberaliseringsstadgor, GATS

Förutom de åtaganden som följer av medlemskapet i EU har Sverige även förpliktelser gentemot OECD och dess medlemsländer samt enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) till följd av anslutningen till WTO.

4.3.1 OECD:s liberaliseringsstadgor

OECD är ett samarbetsorgan för ekonomisk politik i vidsträckt mening, som bl.a. innefattar försäkringstjänster. Av central betydelse på försäkringsområdet är OECD:s stadgor om liberalisering av kapitalrörelser (*kapitalliberaliseringsstadgan*) samt om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (*tjänsteliberaliseringsstadgan*). Stadgorna avser OECD:s medlemsländer. Det finns dock en rekommendation om att stadgornas tillämpningsområde skall utsträckas till att även omfatta medlemsländerna i internationella valutafonden (IMF).

Kapitalliberaliseringsstadgan behandlar bl.a. rätten till etablering. Enligt stadgan får en medlemsstat – som inte har någon reservation häremot – inte hindra företag från en annan medlemsstat att etablera sig i landet. Den internationella etableringen sker i allmänhet genom att kapital förs in i etableringslandet, s.k. ingående direktinvesteringar. Med direktinvestering avses i stadgan investering i syfte att upprätta varaktiga ekonomiska relationer med ett företag. Tre former för direktinvestering berörs i stadgan, nämligen dels upprättande eller utvidgning av ett helägt dotter- eller filialföretag eller förvärv av hela äganderätten till ett bestående företag, dels deltagande i ett nytt eller bestående företag, dels långtidslån på minst fem år.

Villkoren för etablering får inte vara mer betungande för ett utländskt företag än för ett inhemskt enligt kapitalliberaliseringsstadgan. Vidare följer av stadgan att ett utländskt företag, som etablerar sig i ett med-

lemsland, skall tillåtas att bedriva sådan verksamhet som är tillåten för inhemska företag. Avvikelse härifrån kräver reservation av det enskilda medlemslandet.

Kapitalliberaliseringsstadgans föreskrifter om själva rätten till etablering i ett annat medlemsland kompletteras vad gäller rätten för redan etablerade utländska företag av ett beslut om nationell behandling som OECD:s ministerråd antog år 1976. Enligt detta beslut får ett redan etablerat utländskt företag inte behandlas mindre förmånligt än inhemska företag.

Liksom kapitalliberaliseringsstadgan har *tjänsteliberaliseringsstadgan* som målsättning att undanröja hindren för den internationella handeln mellan medlemsländerna. Bland annat föreskriver stadgan frihet för gränsöverskridande verksamhet för försäkringar. Medlemsländerna skall sinsemellan undanröja begränsningar av s.k. osynliga transaktioner på överföringar (osynliga operationer). Med osynliga operationer på försäkringsområdet avses huvudsakligen överföringar av premier och ersättningar samt andra försäkringstransaktioner mellan försäkringsgivare i ett medlemsland och försäkrad i ett annat medlemsland.

Tjänsteliberaliseringsstadgan innehåller vidare bestämmelser om etablering och om verksamhet för filialer och agenturer. Varje medlemsland skall tillförsäkra försäkringsgivare från andra medlemsländer en behandling som är likvärdig med behandlingen av inhemska försäkringsgivare. Koncessionsvillkoren skall i princip vara desamma för inhemska försäkringsgivare och försäkringsgivare från andra OECD-länder.

En grundläggande bestämmelse i både kapitalliberaliseringsstadgan och tjänsteliberaliseringsstadgan är *icke-diskrimineringsregeln*. Denna regel innebär att ett medlemsland i OECD inte får göra skillnad mellan andra medlemsländer utan måste behandla alla OECD-länder lika. Exempelvis kan liberaliseringsåtgärder på försäkringsområdet i princip inte begränsas till något eller några OECD-länder utan måste utsträckas till att omfatta alla OECD-länder. Undantag från regeln får dock medges i fråga om medlemsländer som tillhör ett särskilt tull- och valutasystem. Detta innebär att de OECD-länder som tillhör EU kan, utöver liberaliseringsförpliktelserna enligt stadgorna, sinsemellan vidta liberaliseringsåtgärder utan att behöva utsträcka dem till övriga OECD-länder.

En annan grundläggande bestämmelse i OECD:s liberaliseringsstadgor är som framgått *regeln om nationell behandling*. Denna regel innebär att ett OECD-land skall ge företag i andra OECD-länder samma möjligheter att verka som tillkommer andra företag i det egna landet.

Genom anslutningen till OECD:s liberaliseringsstadgor har Sverige på ett för landet internationellt rättsligt förpliktande sätt givit uttryck för sin avsikt att fortlöpande avskaffa restriktioner för kapitalrörelser samt transaktioner och betalningar rörande tjänster (liberaliseringsåtgärder) i den utsträckning det är nödvändigt för ett effektivt ekonomiskt samarbete mellan medlemsländerna i OECD. Möjlighet finns att lämna reservationer eller göra tillfälliga undantag, s.k. derogation, beträffande förpliktelserna enligt stadgorna. Sverige har dock varken lämnat någon reservation eller åberopat någon derogationsbestämmelse som är av intresse vid utformningen av en reglering om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Förpliktelserna enligt liberaliseringsstadgorna måste därför be-

4.3.2 GATS

I likhet med övriga EU-länder har Sverige också liberaliseringsåtaganden enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS). GATS täcker all handel med tjänster. Huvuddelarna i GATS, som innefattas i avtalet om upprättande av WTO, är ett ramavtal, bindningslistor samt bilagor och ministerbeslut.

Ramavtalet innehåller allmänna förpliktelser som gäller alla medlemmar och all tjänstehandel. En huvudprincip i avtalet är *mest gynnad nations-principen (MGN-principen)*, som innebär att den mest förmånliga behandling av tjänster och tjänsteleverantörer som ett visst land ger till något annat land måste utsträckas till att gälla alla länder som undertecknat tjänstehandelsavtalet på samma villkor. Vissa möjligheter till undantag från MGN-principen finns. Sådana undantag får dock inte gälla för längre tid än tio år och skall ses över vart femte år.

Även *principen om nationell behandling*, dvs. principen om att en utländsk tjänst eller tjänsteleverantör inte får ges sämre behandling, varken de facto eller de jure, än motsvarande inhemska tjänster eller tjänsteleverantörer, finns fastlagd i GATS. Även mot denna princip kan reservationer göras.

Regler om ekonomisk integration i GATS tillåter länder att under vissa förutsättningar ingå avtal om längre gående ekonomisk integration. Detta innebär t.ex. att EES-länderna, utöver den nivå som bundits multilateralt i tjänstehandelsavtalet, kan ge sina respektive tjänster och tjänsteleverantörer en bättre behandling än den man ger andra utländska tjänster och tjänsteleverantörer. Det har dock gjorts gällande att OECD inte är en sådan ekonomisk region som medger ett OECD-land, som omfattas av GATS, att ge länderna i OECD en bättre behandling än andra länder som undertecknat GATS.

Undantag från de generella avtalsförpliktelserna i ramavtalet får göras på grundval av försiktighetsskäl, dvs. överväganden som grundas på skydds- och sundhetsaspekter.

De nationella bindningslistorna avser åtaganden om marknadstillträde och nationell behandling för enskilda tjänstehandelssektorer. Införandet av en viss tjänstesektor (t.ex. för finansiella tjänster) i ett lands nationella bindningslista innebär att landet i fråga har gjort ett obegränsat åtagande i fråga om dels marknadstillträde och dels nationell behandling för sektorn i fråga. Det är dock tillåtet att inom respektive tjänstesektor bibehålla eventuella restriktioner genom angivande i bindningslistan av regler som begränsar en utländsk tjänsteleverantörs tillträde till en marknad eller som ger utländska tjänsteleverantörer en i något avseende mindre förmånlig behandling än de inhemska tjänsteleverantörerna på landets hemmamarknad. Varje land har således haft möjligheter att välja hur långtgående åtaganden man vill göra inom varje sektor och därmed dess liberaliseringsgrad.

Åtaganden i ett lands bindningslista införs efter bilaterala förhandlingar med andra länder. Bindningslistan gäller dock multilateralt, dvs. lika mot alla avtalsparter enligt MGN-principen. Genom införandet i bindningslistan binds åtagandet, dvs. mer restriktiva regler får därefter inte införas. Ett bundet åtagande kan inte försämrats utan att landet i fråga tvingas betala kompensation till andra avtalsparter.

Bilagorna och ministerbesluten behandlar speciella förhållanden inom respektive tjänstehandelssektor. Bilagan om finansiella tjänster reglerar rätten till nationell lagstiftning om försiktighetsåtgärder i syfte att skydda integriteten och stabiliteten i ett lands finansiella system.

Sverige har i sin nationella bindningslista tagit in sådana begränsningar avseende marknadstillträde och nationella behandling att någon ändring av LUF inte är påkallad till följd av åtagandena enligt GATS.

Sverige har inte anmält något undantag från MGN-principen. Vid en revidering av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige innebär detta att liberaliseringar av den gällande lagstiftningen i princip måste komma alla försäkringsgivare med säte inom ett WTO-land till del. Emellertid finns i enlighet med reglerna om ekonomisk integration i tjänstehandelsavtalet möjlighet att, utöver den nivå som Sverige/EU bundit i avtalet, ge utländska försäkringsgivare från EES en bättre behandling än den man ger andra utländska försäkringsgivare.

Som nämnts ovan har den nuvarande lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige sitt ursprung nästan 50 år tillbaka i tiden. Lagstiftningen har sedan dess tillkomst ändrats vid ett flertal tillfällen. Den mest genomgripande förändringen skedde år 1993 då regleringen av dessa försäkringsgivares verksamhet kom att grundas på två separata lagar, nämligen lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF), som omfattar utländska försäkringsgivare med hemort utanför EES, och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF), som tar sikte på försäkringsgivare från EES. Genom det stora antalet lagändringar i det delvis ålderdomliga regelverket har detta blivit svåröverskådligt och är i behov av en översyn. Det är därför nu angeläget att skapa en modern lagstiftning på området.

Sverige har i alla internationella fora under en lång tid och med kraft förespråkade frihandel och internationellt samarbete; så även på det finansiella tjänsteområdet. Det är därför naturligt att som utgångspunkt för denna översyn ha principerna om effektivt marknadstillträde och nationell likabehandling, dvs. att de utländska försäkringsgivare som vill verka på den svenska marknaden skall få tillträde till denna och i sin verksamhet bemötas på samma sätt som de svenska försäkringsgivarna. Detta följer redan i stor utsträckning av Sveriges åtaganden gentemot OECD och enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) inom ramen för världshandelsorganisationen (WTO) (se avsnitt 4.3).

Vid en översyn av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige måste emellertid även beaktas att medlemskapet i EU har medfört inskränkningar i vår nationella handlingsfrihet. Översynen måste därför ha sin grund i de åtaganden på försäkringsområdet som följer av detta medlemskap (se avsnitt 4.2.2). En förutsättning för varje förändring av försäkringsrörelselagstiftningen måste slutligen vara att grundläggande skyddsintressen – främst konsumentskyddsintresset – och tillsynskrav är tillgodosedda.

6.1 Den lagtekniska lösningen

Regeringens förslag: En ny lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige införs. Lagstiftningens struktur ändras så att en gemensam lag, för alla utländska försäkringsgivare som yrkesmässigt erbjuder försäkringstjänster här i landet, ersätter de gällande lagarna på området. I lagen görs en åtskillnad mellan EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna är positiva till förslaget. *Riksbanken* har ifrågasatt om inte lagstiftningen kan inordnas i försäkringsrörelselagen. *Finansinspektionen* har föreslagit att regleringen för schweiziska försäkringsföretags skadeförsäkringsverksamhet i Sverige och svenska försäkringsbolags skadeförsäkringsverksamhet i Schweiz inordnas i den nu föreslagna lagen. *Sveriges försäkringsförbund* är tveksamma till om det är lämpligt att stifta en gemensam lag.

Skälen för regeringens förslag: Som tidigare sagts regleras sedan år 1950 de utländska försäkringsföretagens verksamhet i Sverige av LUF. I samband med att försäkringsrörelselagstiftningen år 1993 anpassades till vissa av EG:s försäkringsdirektiv begränsades lagens tillämpningsområde av lagtekniska skäl till att endast omfatta försäkringsföretag med säte utanför EES. Samtidigt stiftades en ny lag, LEF, som enbart avser utländska försäkringsgivare med säte inom EES.

Som skäl för att införa en ny lag angavs att LUF redan i sin dåvarande utformning var svåröverskådlig. Det föredragande statsrådet menade att alternativet att införa erforderliga nya bestämmelser i den gällande lagen skulle medföra betydande lagtekniska svårigheter och göra lagen ännu svårare att överblicka (se prop. 1992/93:257, Ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet, sid. 137).

Enligt regeringens mening är det nu tid att se över lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. I samband med att hela lagstiftningen omarbetas är det ändamålsenligt att åter samla alla regler rörande utländska försäkringsgivare i en och samma lag. Regeringen föreslår därför att en ny lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige införs. Att, som *Riksbanken* föreslagit, inordna lagstiftningen om utländska försäkringsgivare i försäkringsrörelselagen, skulle innebära lagtekniska svårigheter och framför allt göra lagstiftningen svårtillgänglig. Skillnaderna i regleringen av inhemska respektive utländska försäkringsgivare är så pass stora att en samordning av reglerna knappast skulle kunna göras på ett enkelt sätt.

Finansinspektionen har föreslagit att regleringen för schweiziska försäkringsföretags skadeförsäkringsverksamhet i Sverige och svenska försäkringsbolags skadeförsäkringsverksamhet i Schweiz inordnas i den nu föreslagna lagen.

Det avtal som ingåtts mellan EG och Schweiz angående skadeförsäkring har införlivats i svensk rätt genom 1 kap. 2 § tredje stycket försäk-

ringsrörelselagen och 1 § första stycket LUF samt genom förordningen (1996:221) om svenska försäkringsbolags skadeförsäkringsverksamhet i Schweiz och förordningen (1996:222) om schweiziska försäkringsföretags skadeförsäkringsverksamhet i Sverige.

I samband med införlivandet av avtalet uttalade regeringen (se prop. 1994/95:184, Genomförande av EG:s tredje skade- respektive livförsäkringsdirektiv, sid. 242 f) att införlivandet förutsatte en relativt omfattande reglering som i stor utsträckning avvek från de regler som föreslogs i det pågående lagstiftningsärendet. Vidare uttalade regeringen att det var oklart hur länge avtalet skulle komma att bestå i sitt dåvarande skick. Mot den bakgrunden ansåg regeringen att den särreglering som krävdes till följd av avtalet inte borde tas in i lag, utan i förordning eller föreskrifter utfärdade av Finansinspektionen.

Av de aktuella förordningarna är det främst förordningen (1996:222) om schweiziska försäkringsföretags skadeförsäkringsverksamhet i Sverige som kan komma ifråga för ett införlivande i den nu föreslagna lagstiftningen. Regeringen finner emellertid att de argument som framfördes i prop. 1994/95:184 har bärkraft än i dag och att den gällande ordningen i nu aktuellt avseende därför bör kvarstå oförändrad.

Som en följd av medlemskapet i EU måste Sverige upprätthålla en viss åtskillnad i regleringen av utländska försäkringsgivare genom att olika verksamhetsförutsättningar enligt EG:s försäkringsdirektiv och EES-avtalet gäller för försäkringsgivare med säte inom respektive utanför EES. De utländska försäkringsgivarna indelas därför i lagförslaget i två grupper. Till den ena gruppen hänförs utländska försäkringsgivare från EES som omfattas av tillämpningsområdet för EG:s försäkringsdirektiv om hemlandstillsyn och principen om en koncession (EES-försäkringsgivare) och till den andra gruppen övriga utländska försäkringsgivare som inte omfattas av dessa direktiv (försäkringsgivare från tredje land).

Den föreslagna lagen är uppdelad i fyra avdelningar. I första och fjärde avdelningen har sammanförts bestämmelser som i huvudsak är gemensamma för utländska försäkringsgivare. I den andra avdelningen ingår bestämmelser som endast avser EES-försäkringsgivare, medan bestämmelserna i tredje avdelningen endast tar sikte på försäkringsgivare från tredje land. Den lagtekniska lösningen syftar till att underlätta för den som har att tillämpa regelsystemet. Regeringen delar inte *Sveriges Försäkringsförbunds* uppfattning att det hade varit bättre att behålla två skilda lagar på grund av de skillnader som finns mellan de båda grupperna av försäkringsgivare och de oklarheter som därför kan uppstå i lagstiftningen. Enligt regeringens mening är inte skillnaderna mellan de olika kategorierna av försäkringsgivare så stora att en uppdelning behöver ske av den anledningen. De oklarheter som kan finnas bör kunna undanröjas i den nu föreslagna lagtekniska lösningen.

Regeringens förslag: Lagen skall tillämpas på utländska försäkringsgivares direktförsäkringsverksamhet i Sverige. Den skall inte vara tillämplig på återförsäkringsrörelse.

Till skillnad mot tidigare skall viss koassuransverksamhet (samförsäkring) avseende stora risker, som bedrivs av EES-försäkringsgivare, undantas från lagens regler.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget har i dessa delar inte bemötts av remissinstanserna. *Finansinspektionen* har dock ifrågasatt om man i lagen, som inte gäller återförsäkring, bör ha en bestämmelse om förmånsrätt för livåterförsäkring.

Skälen för regeringens förslag: Lagen bör gälla utländska försäkringsgivares direktförsäkringsverksamhet i Sverige. I likhet med gällande lagstiftning bör lagen inte tillämpas på återförsäkringsrörelse. Detta gäller oberoende av om en utländsk försäkringsgivare driver sådan rörelse i anslutning till sin direktförsäkringsrörelse i Sverige eller genom ett kontor som enbart grundats här med tanke på återförsäkringsverksamhet. Lagen skall inte heller tillämpas på återförsäkringsverksamhet som utövas av representanter som vistas här tillfälligt eller är på besök enbart för ingående av avtal. En synnerligen stor del av alla återförsäkringsavtal ingås per korrespondens och telekommunikation. Lagen skall inte heller tillämpas på återförsäkringsverksamhet som sköts på det sättet.

Huvudmotivet till undantag för återförsäkringsverksamhet är att återförsäkringstagare, som utgörs av försäkringsbolag, inte är i behov av samma trygghetsarrangemang som försäkringstagare i ett direktförsäkringsförhållande. Dessutom avser den offentliga tillsynen av återförsäkringsverksamhet i andra länder, i den mån verksamheten är föremål för tillsyn, i allmänhet endast inhemska återförsäkringsgivare. Inom EU avreglerades återförsäkringsrörelse genom rådets direktiv 64/225/EEG av den 25 februari 1964 om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster avseende återförsäkring och retrocession. De därefter givna skade- och livförsäkringsdirektiven gäller därför endast direktförsäkring.

Finansinspektionen har ifrågasatt om man i lagen, som inte gäller återförsäkring, bör ha en bestämmelse om förmånsrätt för livåterförsäkring. Denna fråga kan emellertid inte tas upp i det föreliggande lagstiftningsarbetet men kan komma att beröras i det pågående reformarbetet på försäkringsrörelselagens område.

Förutom återförsäkring finns det andra typer av avtal mellan försäkringsgivare som syftar till att fördela ansvar mellan dem. Exempel på sådana avtal är samförsäkring eller koassurans och pooler.

Med *koassurans*, eller *samförsäkring*, menas försäkringsverksamhet där flera försäkringsgivare genom ett avtal försäkrar en risk och där var och en av försäkringsgivarna är ansvariga för en viss del av åtagandet. En av försäkringsgivarna är den ledande försäkringsgivaren.

En *pool* är en sammanslutning som flera försäkringsbolag bildat i syfte att efter överenskomna regler ombesörja samförsäkring åt deltagarna i poolen. Poolöverenskommelsen avser i allmänhet samförsäkring inom mer riskbetonade försäkringsklasser, såsom flygförsäkring. De försäkringsbolag som tillhör en pool fördelar ansvar för försäkrade risker enligt relationstal som de avtalat på förhand. Varje försäkringsbolag ansvarar endast för sin överenskomna andel av risken.

Dessa typer av försäkringsarrangemang anses utgöra direktförsäkring, eftersom varje försäkringsgivare svarar för sina förpliktelser direkt gentemot försäkringskunden. Den föreslagna lagen skall därför tillämpas på försäkringsverksamhet av ifrågavarande slag, dock med ett undantag. Undantaget gäller EES-försäkringsgivare som från ett utländskt etableringsställe deltar i koassuransverksamhet avseende s.k. stora risker i Sverige i egenskap av en annan försäkringsgivare än den ledande försäkringsgivaren, dvs. den försäkringsgivare i ett koassuransavtal som bestämmer försäkringsvillkoren och premierna.

Det föreslagna undantaget har sin grund i *koassuransdirektivet* [rådets direktiv 78/473/EEG av den 30 maj 1978 om samordning av lagar och andra författningar som avser koassuransverksamhet inom gemenskapen], som har ändrats genom *andra skadeförsäkringsdirektivet* [rådets andra direktiv 88/357/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring, och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utöva friheten att tillhandahålla tjänster samt om ändring av direktiv 73/239/EEG] och rådets direktiv 90/618/EEG av den 8 november 1990 om ändring, särskilt såvitt avser ansvarsförsäkring för motorfordon, av direktiv 73/239/EEG och direktiv 88/537/EEG, vilka avser samordning av lagar och andra författningar angående annan direkt försäkring än livförsäkring. I artikel 26.1 i andra skadeförsäkringsdirektivet anges vilka risker inom gemenskapen som får omfattas av koassurans. I artikeln hänvisas till de stora risker som räknas upp i artikel 5 d i första skadeförsäkringsdirektivet (senast ändrad genom direktivet 90/618/EEG). Enligt artikel 26.2 i andra skadeförsäkringsdirektivet skall de bestämmelser i direktivet som avser sådana stora risker som anges i artikel 5 d i första direktivet (i dess lydelse enligt artikel 2 i direktiv 90/618/EEG) endast tillämpas på den ledande försäkringsgivaren. Den ledande försäkringsgivaren skall med andra ord behandlas som om han är den försäkringsgivare i koassuransavtalet som täcker hela risken. I överensstämmelse med direktivbestämmelserna bör därför inte regleringen omfatta EES-försäkringsgivare som deltar i koassuransverksamhet avseende stora risker utan att vara den ledande försäkringsgivaren. Enligt gällande lagstiftning finns inte motsvarande undantag.

Begreppet stora risker definieras idag i 4 § LEF. Genom regeringens proposition 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv avses en motsvarande definition införas i försäkringsrörelselagen. Enligt regeringens mening behöver därför inte någon definition avseende stora risker finnas kvar i lagstiftningen om utländska försäkringsgivare utan en hänvisning kan i stället ske till försäkringsrörelselagen.

Regeringens förslag: Möjligheten att bedriva försäkringsrörelse i Sverige skall, såvitt gäller försäkringsgivare från tredje land, även i fortsättningen endast stå öppen för försäkringsgivare som är juridiska personer.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att lagen i princip skall stå öppen för alla typer av utländska associationer, bl.a. försäkrings-sammanslutningar från länder utanför EES.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget i denna del.

Bakgrund till regeringens förslag: Vad som avses med begreppet försäkringsföretag i LUF har varken angetts i lagen eller dess förarbeten. Det har dock ansetts endast omfatta försäkringsgivare som är juridiska personer (se t.ex. prop. 1992/93:257 sid. 133).

I lagstiftningen i andra länder uppställs som regel krav på att försäkringsrörelse skall drivas i bolagsform. De vanligaste bolagsformerna utomlands för drivande av försäkringsrörelse är aktiebolagsformen och den ömsesidiga bolagsformen. Det förekommer också att försäkringsverksamhet bedrivs av sammanslutningar i andelsform och av offentligrättsliga anstalter vilkas verksamhet i regel är begränsad till deras hemland.

Utomlands finns emellertid också sammanslutningar organiserade i form av försäkringsbörser. Den äldsta och mest kända är Lloyd's i London. Det enda andra exemplet på en sådan sammanslutning som i dag bedriver verksamhet är, såvitt känt, the Illinois Insurance Exchange i Chicago. Försäkring meddelas i dessa sammanslutningar av enskilda individer sammanslutna i syndikat eller av juridiska personer som utgör syndikat. Ifrågavarande slag av sammanslutningar eller försäkringsbörser kan, med hänsyn till sin uppbyggnad och sina verksamhetsformer, inte få koncession enligt LUF att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige. Inte heller har LUF ansetts vara tillämplig på partikulär försäkring, dvs. försäkring som meddelas av fysiska personer.

LEF uppställer inte motsvarande krav på organisationsform som LUF utan olika typer av associationer med hemort inom EES – såsom exempelvis försäkringssammanslutningar – medges att verka här i landet.

Rätten för utländska försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning inom EES att driva försäkringsrörelse i Sverige infördes genom prop. 1992/93:257. Frågan gällde där i första hand huruvida försäkringssammanslutningen Lloyd's i London skulle äga rätt att driva rörelse i Sverige. Sedan det föredragande statsrådet konstaterat att Lloyd's skulle äga rätt att driva rörelse här uppkom frågan om det fanns skäl att särbehandla Lloyd's, eller om lagstiftningen skulle göras generell (se sid. 135). I det sammanhanget uttalades att om försäkringsgivare i en sammanslutning i ett annat land inom EES hade medgetts auktorisation och uppfyllde de krav som ställdes för koncession här i Sverige, borde möjligheten till etablering och koncession i Sverige stå öppen. Det kunde däremot konstateras att det enligt EES-reglerna inte finns någon skyldighet att möjliggöra

etablering och koncession för försäkringssammanslutningar hemmahörande i ett land utanför EES. Efter att ha uttalat att frågan torde sakna praktisk betydelse avstod statsrådet från att lägga fram något förslag i den delen.

Det bör i detta sammanhang betonas att det inte föreligger någon möjlighet att enligt försäkringsrörelselagen bedriva försäkringsrörelse i Sverige i form av en försäkringssammanslutning.

Skälen för regeringens förslag: EG:s försäkringsdirektiv har i dag genomförts i den svenska lagstiftningen. Direktivreglerna är i nu aktuella avseenden desamma som då prop. 1992/93:257 skrevs. Således finns inte heller idag någon skyldighet enligt de EG-rättsliga reglerna att möjliggöra etablering och koncession i Sverige för försäkringssammanslutningar hemmahörande i ett land utanför EES. Det finns emellertid inte heller någon bestämmelse i direktiven som hindrar att en sådan etablering tillåts.

Det grundläggande motivet för detta lagstiftningsarbete är att skapa en lagstiftning som innebär ett effektivt marknadstillträde och nationell lika-behandling av de utländska försäkringsgivare som vill verka på den svenska marknaden. I lagstiftningsärendet har därför noga övervägts om även försäkringssammanslutningar från länder utanför EES bör få möjlighet att driva försäkringsrörelse här i landet. Ett förslag med ett sådant innehåll har också lämnats i lagrådsremissen. Detta förslag har utformats efter mönster av de regler som fram till den 1 juli 1995 gällde enligt LEF.

Lagrådet har emellertid riktat kritik mot förslaget och har ifrågasatt om det är lämpligt eller ens möjligt att tillämpa alla bestämmelser om försäkringsgivare från tredje land på ett kollektiv av enskilda fysiska eller juridiska personer. Lagrådet pekar därvid i första hand på bestämmelserna i 5 kap. om försäkringstekniska avsättningar, solvenskrav m.m. Enligt Lagrådet torde dessa bestämmelser förutsätta att försäkringsgivaren är en enda juridisk person. Lagrådet menar att det i vart fall saknas en analys av hur bestämmelserna skall tillämpas på ett kollektiv. Mot bakgrund av att det sannolikt endast finns en försäkringssammanslutning av förevarande slag som är hemmahörande i tredje land, nämligen the Illinois Insurance Exchange i Chicago, och att det inte finns något som tyder på att denna sammanslutning skall påbörja verksamhet i Sverige, har Lagrådet förordat att möjligheten att driva försäkringsverksamhet i form av försäkringssammanslutning begränsas till försäkringsgivare i EES-land, dvs. i praktiken Lloyd's.

Regeringen delar Lagrådets bedömning att försäkringssammanslutningar från juridiska utgångspunkter inte på något enkelt sätt kan inordnas i det näringsrättsliga systemet här i landet. Detta behöver i sig inte innebära att sammanslutningarna skulle orsaka större problem i den praktiska rättstillämpningen än andra former av sekundäretableringar här för utländska försäkringsgivare, exempelvis filialer. Lagrådets resonemang i denna del utgör, enligt regeringens mening, således inte skäl för att utestänga försäkringssammanslutningar från länder utanför EES.

Intresset från försäkringssammanslutningar från tredje land att driva försäkringsrörelse här i landet måste emellertid betecknas som obetydligt. Det finns också som Lagrådet påpekat ett visst behov av ytterligare analys av frågorna kring sammanslutningarna. Regeringen väljer därför att

inte nu lägga fram något förslag i denna del till riksdagen. Om det i framtiden skulle visa sig att det finns ett intresse från utländska försäkringssammanslutningar utanför EES att driva verksamhet här i landet får frågan utredas närmare. I sammanhanget bör också beaktas att det i dag inte finns möjlighet för svenska försäkringssammanslutningar att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen.

6.4 Sekundäretableringar och representationskontor

Regeringens förslag: Försäkringsgivare från tredje land skall kunna etablera sig här i landet inte bara genom generalagent utan även genom filial.

Regeringens bedömning: Några uttryckliga regler om upprättande av representationskontor bör inte införas i den nya lagen. Däremot bör det inte finnas några hinder mot att driva verksamhet i ett sådant kontor.

Utredningens bedömning och förslag: Utredningen har, till följd av sitt förslag att tillåta försäkringssammanslutningar från tredje land att driva försäkringsrörelse i Sverige, föreslagit att försäkringsgivare från tredje land skall kunna etablera sig här i landet inte bara genom generalagent och filial utan även genom generalrepresentation. Utredningen har också föreslagit att försäkringsgivare med hemland utanför EES, efter underrättelse till Finansinspektionen, skall ha möjlighet att inrätta representationskontor i Sverige.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* har inte haft någon invändning mot att försäkringsgivare från tredje land får ha representationskontor i Sverige, men har pekat på att det kan uppstå gränsdragningsproblem vad gäller den verksamhet som får drivas här i landet. *Sveriges Försäkringsförbund* har avstyrkt förslaget om representationskontor, främst på grund av gränsdragningsproblemen.

Bakgrund till regeringens bedömning och förslag: För att ett utländskt försäkringsföretag skall få koncession i Sverige enligt LUF krävs att det här i landet etablerar en generalagentur. Någon annan etableringsform på den svenska marknaden medger inte lagen. En generalagent är en syssloman som marknadsför, utfärdar försäkringar och sköter skaderegleringen på det utländska försäkringsföretagets vägnar i Sverige. Formellt sett drivs försäkringsrörelsen i Sverige av det utländska försäkringsföretaget.

Att LUF inskränker möjligheterna att utnyttja de olika former för drivande av försäkringsverksamhet som står till buds genom att endast medge verksamhet genom generalagent har historiska skäl. Tidigare var detta i princip den enda etableringsformen som användes.

För utländska försäkringsgivare som omfattas av LEF gäller inte motsvarande begränsningar av marknadstillträdet. Således medger LEF etablering i Sverige genom såväl generalagentur som filial och, såvitt avser försäkringssammanslutningar, genom generalrepresentation.

I sammanhanget kan nämnas att i EG:s försäkringsdirektiv menas med filial antingen en filial eller en agentur. Dessutom skall ett företags stadigvarande närvaro i ett land, enligt artikel 3 i andra generationens direktiv, betraktas som en filial eller agentur, även om närvaron inte har formen av en filial utan endast består av ett kontor som förestås av företagets egen personal eller av någon som är fristående från företaget men som har en stående fullmakt att företräda företaget på samma sätt som en agentur.

Begreppet sekundäretablering brukar användas som en sammanfattande beteckning för filial, generalagentur och generalrepresentation.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: Som tidigare nämnts är en generalagentur den enda etableringsform som idag tillåts enligt LUF. Denna inskränkning är ett mer långtgående krav än vad EG:s tredjelandregler föreskriver och strider mot Sveriges åtaganden gentemot OECD. Det finns således starka skäl för att försäkringsgivare från tredje land skall få möjlighet att etablera sig här i landet inte bara genom generalagent utan även genom filial. En sådan reform bör därför genomföras nu.

Försäkringsgivare från tredje land kommer dock inte få möjlighet att använda den ytterligare etableringsform, dvs. generalrepresentation, som för närvarande står till buds för EES-försäkringsgivare för drivande av försäkringsrörelse i Sverige. Skälet för detta är att försäkringssammanlutningar från tredje land inte tillåts driva rörelse här i landet (se närmare avsnitt 6.3).

Enligt utredningen kan utländska försäkringsföretag utan särskilt tillstånd upprätta representationskontor i samtliga länder inom OECD-området under förutsättning att någon kommersiell verksamhet inte bedrivs från kontoret. Av tjänsteliberiseringsstadgan (annex II till annex A p. 4) framgår att representationskontor skall få inrättas i ett annat medlemsland efter anmälan. I bestämmelsen sägs att "a representative office shall be permitted to promote business on behalf of its parent enterprise".

På bankrörelseområdet infördes regler om representationskontor 1974 (se prop. 1973:139). Ursprungligen gällde att tillstånd krävdes för att driva verksamhet genom ett sådant kontor. I dag gäller att ett utländskt bankföretag efter anmälan till Finansinspektionen får driva verksamhet, som huvudsakligen avser representation och förmedling av banktjänster, från ett sådant representationskontor [se 1 kap. 4 § bankrörelselagen (1987:617)]. Anledningen till att representationskontoren på bankrörelseområdet har kunnat ges ett så pass brett verksamhetsområde torde vara den snäva definitionen av bankrörelsebegreppet (se 1 kap. 2 § första stycket bankrörelselagen).

I Sverige har utvecklats en restriktiv praxis när det gäller utländska försäkringsgivares möjligheter att representeras här i landet, om koncession för försäkringsrörelse saknas. Något lagstadgat förbud mot inrättande av representationskontor finns emellertid inte i den svenska lagstiftningen. Det har trots detta ofta gjorts gällande att dagens regler inte rymmer någon möjlighet att inrätta ett sådant kontor.

Den internationella utvecklingen går mot en friare etableringsrätt för försäkringsgivare och detta ligger också i linje med utgångspunkterna för

det föreliggande lagstiftningsarbetet. Till bilden hör också att utländska försäkringsgivare från EES inte längre omfattas av förbud mot gränsöverskridande verksamhet. Frågan om en sådan utländsk försäkringsgivare kan upprätta representationskontor i Sverige skall bedömas enligt den nationella lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland.

Enligt regeringens mening saknas skäl att förbjuda försäkringsgivare från tredje land att öppna representationskontor i Sverige. För en EES-försäkringsgivare föreligger inte något anmälningsskrav innan ett kontor i Sverige öppnas. Den verksamhet som kontoret får bedriva här i landet följer av hemlandets lag. Ett representationskontor från tredje land bör varken få bedriva koncessionspliktig eller annan tillståndspliktig verksamhet enligt den nya lagen. Som kommer att framgå nedan inskränks dessutom verksamhetsmöjligheterna ytterligare. Mot denna bakgrund saknas anledning att, såsom föreslagits i lagrådsremissen, uppställa krav på underrättelse till Finansinspektionen innan ett representationskontor från tredje land öppnas.

Lagrådet har efterlyst en klar avgränsning av vilken verksamhet som skall få bedrivas av ett representationskontor. Internationellt sett föreligger inte någon entydig bild. En naturlig gränsdragning uppkommer dock mot koncessionspliktig verksamhet enligt 4 kap. 1 § första stycket i den nya lagen, det generella förbudet mot gränsöverskridande verksamhet för försäkringsgivare från tredje land och tillståndspliktig verksamhet enligt 4 kap. 1 § andra stycket. Det måste till en början vara helt klart att representationskontoren inte får driva verksamhet som kräver tillstånd i Sverige enligt nyss nämnda bestämmelser. Representationskontoren får inte heller utgöra ett medel för att kringgå förbudet mot gränsöverskridande verksamhet. Ett sådant kontor bör därför aldrig få bedriva verksamhet med direkt syfte att anskaffa försäkringar åt den utländska försäkringsgivaren. Representationskontoren bör inte heller aktivt få marknadsföra den utländska försäkringsgivarens produkter i Sverige.

Den närmare gränsdragningen för vad representationskontoren får och inte får göra bör slutligen avgöras i den praktiska rättstillämpningen. Regeringen vill dock peka på möjligheten för ett representationskontor att på plats utföra t.ex. marknadsanalyser och andra marknadssonderingar för att på så sätt undersöka t.ex. möjligheterna att öppna en filial eller generalagentur här i landet. Ett representationskontor torde även kunna utnyttjas för att underlätta kontakter med kunder eller försäkringsmäklare som själva tar kontakt med den utländska försäkringsgivaren.

Vid bedömningen av om gränsen för tillåten verksamhet vid ett representationskontor har överskridits eller inte bör ledning kunna sökas i den rättspraxis som finns på området (se t.ex. RÅ 1992 ref. 29 samt författningskommentaren till 1 kap.1 §). Gränsdragningen får vid tillämpningen av reglerna avgöras efter en helhetsbedömning i det enskilda fallet.

6.5 Gränsöverskridande verksamhet

Regeringens förslag: Försäkringsgivare från tredje land ges inte någon generell möjlighet att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige.

För EES-försäkringsgivare införs ändrade regler om gränsöverskridande verksamhet. Någon egentliga definition av begreppet ges inte men däremot anges vissa grunddrag avseende sådan verksamhet. Till skillnad mot tidigare skall även s.k. passivt tillhandahållande av försäkringstjänster omfattas av lagstiftningen.

Någon motsvarande skyldighet för försäkringsgivare från tredje land att anmäla fall av passivt tillhandahållande av tjänster införs inte.

Utredningens förslag överensstämmer i stora delar med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att regeringen skall ges möjlighet att genom bi- och multilaterala avtal tillåta försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Utredningen har inte velat förändra den praxis som för närvarande råder i Sverige, att passivt tillhandahållande av försäkringstjänster inte är att betrakta som gränsöverskridande verksamhet.

Remissinstanserna: Såväl *Riksbanken* som *Konkurrensverket* har ifrågasatt om inte gränsöverskridande verksamhet från tredje land bör kunna tillåtas i högre utsträckning än den av utredningen föreslagna. *Finansinspektionen* har menat att regleringen av gränsöverskridande verksamhet bör omfatta jämväl ett passivt tillhandahållande av tjänster eftersom Sverige annars inte kan leva upp till sina åtaganden mot andra EES-länder. Enligt *Sveriges Försäkringsförbund* är det nödvändigt att avtal med tredje land, som ger rätt för det landets försäkringsgivare att driva gränsöverskridande verksamhet i Sverige, föregås av kontroll av att reciprocitet föreligger vad beträffar svenska försäkringsgivares tillträde till marknaden i det andra landet. *Svenska försäkringsmäklares förening* har ifrågasatt hur svenska och utländska mäklares verksamhet skall bedömas i förhållande till förbudet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet.

Bakgrund till regeringens förslag: Enligt gällande lagstiftning får en EES-försäkringsgivare meddela försäkringar i Sverige från ett fast driftställe i ett annat EES-land. En svensk försäkringsgivare får också meddela försäkringar i ett annat EES-land från Sverige eller från en sekundäretablering i ett tredje EES-land. Som beteckning på denna typ av verksamhet används i den svenska lagstiftningen begreppet *gränsöverskridande verksamhet*.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet infördes i den svenska lagstiftningen genom LEF (prop. 1992/93:257) med anledning av Sveriges ingående av EES-avtalet.

Redan år 1990 öppnades emellertid i LUF vissa möjligheter för utländska försäkringsföretag att utan etablering här i landet marknadsföra försäkringar avseende risker i Sverige genom förmedling av ett försäkringsföretag som beviljats koncession enligt LUF eller FRL. Även detta anses vara en, om än begränsad, form av gränsöverskridande verksamhet (se t.ex. sistnämnda proposition sid. 123). Möjligheterna att bedriva sådan verksamhet här i landet begränsas till två särskilda fall. Det ena fallet avser ett utländskt försäkringsbolag som är dotterbolag till eller på annat sätt ingår i samma koncern som det i Sverige koncessionerade bolaget. Det andra fallet bygger på att de båda bolagen har ingått ett samar-

betsavtal utan att något koncernförhållande föreligger. Finansinspektionen skall ge tillstånd till verksamheten. Av betydelse i tillståndsärendet är bl.a. om det föreligger försäkringsmässiga skäl för placering i utlandet och kvaliteten på den tillsyn som det utländska försäkringsföretaget är underkastat i hemlandet. Reglerna gäller fortfarande och återfinns i 1 a § LUF.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet har inte närmare definierats i lagen. Emellertid avses i huvudsak att en utländsk försäkringsgivare, vars hemort är ett land inom EES, från ett utländskt driftställe täcker en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller ingår ett livförsäkringsavtal med en i Sverige varaktigt bosatt fysisk person eller en här i landet verksam juridisk person. Motsvarande gäller om en svensk försäkringsgivare täcker försäkringar för risker belägna i ett annat EES-land eller för åtaganden som skall fullgöras i ett sådant land.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet ansluter nära till uttrycket *friheten att tillhandahålla tjänster* som används i EG:s försäkringsdirektiv för att beteckna försäkringsverksamhet som bedrivs i ett land utan att ett fast driftställe har etablerats där. Begreppet fritt tillhandahållande av försäkringstjänster definieras i artikel 12.1 i andra skadeförsäkringsdirektivet, som i sin tur hänvisar till artikel 2 d, samt i artikel 10.1 i *andra livförsäkringsdirektivet* [rådets direktiv 90/619/EEG av den 8 november 1990 om samordning av lagar och andra författningar om direkt livförsäkring, och med bestämmelser avsedda att göra det lättare att effektivt utnyttja friheten att tillhandahålla tjänster, och om ändring av direktiv 79/267/EEG], som hänvisar till artikel 2 e i samma direktiv. Artikel 10.1 i andra livförsäkringsdirektivet har upphävts genom tredje livförsäkringsdirektivet. Övriga bestämmelser kvarstår oförändrade.

Såväl gränsöverskridande verksamhet som fritt tillhandahållande av försäkringstjänster syftar ytterst till ingående av försäkringsavtal på direktförsäkringsområdet. Emellertid har de båda begreppen delvis olika innebörd. Gränsöverskridande verksamhet förutsätter att det är fråga om ett aktivt handlande från försäkringsgivarens sida. Såsom gränsöverskridande verksamhet anses inte försäkringar som beviljas utan att försäkringsgivaren på något sätt bjudit ut sina tjänster (se prop. 1992/93:257 sid. 166). Fritt tillhandahållande av försäkringstjänster omfattar däremot i princip alla aktiviteter som syftar till ingående av försäkringsavtal oavsett om det är på den försäkringssökandes eller försäkringsgivarens initiativ som försäkringsavtal ingås.

Att man i Sverige valde begreppet gränsöverskridande verksamhet framför fritt tillhandahållande av tjänster har historiska skäl. Enligt en sedan lång tid tillbaka utbildad praxis har försäkringssökande i Sverige – fysiska personer, företag och andra juridiska personer – i dag rätt att, med undantag av trafikförsäkring, teckna försäkring också i utländska försäkringsföretag som saknar verksamhetsrättigheter i Sverige. Det förutsätts dock att det är den potentiella svenske försäkringskunden som själv tar initiativ till kontakt, tecknande av försäkring m.m. i det utländska företaget. Så snart som det utländska företaget på något sätt genom egna aktiviteter i Sverige söker att anskaffa försäkringar för sin räkning är detta att betrakta som ett led i det utländska företagets drivande av försäkringsrörelse som kräver verksamhetstillstånd här i landet.

Skälen för regeringens förslag:*Möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige*

Det är angeläget att i största möjliga utsträckning låta försäkringsgivare från tredje land få verka i Sverige under samma förutsättningar som försäkringsgivare från EES-länderna. En av de frågor som bör övervägas är om försäkringsgivare från tredje land skall ges möjlighet att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige.

OECD:s tjänsteliberiseringsstadgas liberaliseringsåtgärder omfattar bl.a. direktförsäkringstransaktioner mellan försäkringsgivare i ett OECD-land och försäkringstagare i ett annat. Bland annat föreskrivs frihet för gränsöverskridande verksamhet mellan OECD-länderna. Inom OECD har emellertid den uppfattningen kommit till uttryck att det inte föreligger någon generell rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom OECD-området när det gäller försäkringsgivare från OECD-länder som inte är anslutna till EU. Däremot bör gränsöverskridande verksamhet medges försäkringsgivare från sådana OECD-länder som uppställer motsvarande krav på sundhet, solvens och tillsyn som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv.

Rätten att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom EU grundas på principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn. Rätten gäller endast försäkringsgivare med säte inom EU/EES. Gränsöverskridande verksamhet av försäkringsgivare från länder utanför EES regleras överhuvudtaget inte av EG:s försäkringsdirektiv. Avsaknaden av reglering anses innebära att det enskilda medlemslandet får avgöra om det skall tillåta sådan anskaffningsverksamhet inom sitt territorium eller inte. Något formellt hinder mot att öppna möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige föreligger således inte. Däremot kan tredjelandsreglerna på försäkringsområdet i vart fall anses tangera EG:s gemensamma handelspolitik. För närvarande medger endast Nederländerna marknadsföring över gränsen av försäkringsgivare med hemort utanför EES och det endast i mycket begränsad utsträckning. Det är således tveksamt redan av den anledningen om Sverige bör driva en egen linje i frågan.

Tveksamhet kan även råda om grundläggande skyddsintressen och tillsyns krav fullt ut kan tillgodoses i en sådan reform. Enligt regeringens mening saknas därför förutsättningar att nu öppna en generell möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige.

Utredningen har föreslagit att regeringen ges möjlighet att på basis av bi- och multilaterala avtal med främmande länder ge försäkringsgivarna i de länderna möjlighet att bedriva gränsöverskridande verksamhet här. Mot detta förslag reser sig den invändningen att Sverige genom GATS är bunden av principen om mest gynnad nation (MGN-principen). Denna princip innebär att den mest förmånliga behandling av tjänster och tjänsteleverantörer som ett visst land ger till något annat land måste utsträckas till att gälla alla länder som undertecknat tjänstehandelsavtalet

på samma villkor. Enligt regeringens mening skulle den av utredningen föreslagna ordningen lätt kunna komma i konflikt med denna princip. Regeringen avstår därför från att införa utredningens förslag i denna del.

Däremot är det av vikt att det även i framtiden finns möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att marknadsföra försäkringar i Sverige genom förmedlingsverksamhet av försäkringsgivare som har koncession i Sverige. Denna begränsade form av gränsöverskridande verksamhet skall alltså även i fortsättningen finnas kvar. Tillståndsreglerna för sådan marknadsföring bör dock ändras i syfte att klargöra att någon behovsprövning inte får göras vid tillståndsprovningen.

Passiv gränsöverskridande verksamhet

Som framgått ovan inryms i det svenska begreppet gränsöverskridande verksamhet endast ett *aktivt förfarande* från försäkringsgivarens sida, t.ex. genom marknadsföring i tidningar eller telefonförsäljning. Situationen när en försäkringsgivare på förfrågan från en utländsk kund meddelar en försäkring, dvs. ett från försäkringsgivarens sida helt *passivt tillhandahållande*, inryms däremot inte i begreppet och omfattas alltså inte av dagens lagstiftning. Som tidigare nämnts skiljer sig begreppet gränsöverskridande verksamhet från det som används i EG:s försäkringsdirektiv där man talar om fritt tillhandahållande av tjänster. Detta har lett till att den svenska lagstiftningen inte helt överensstämmer med motsvarande bestämmelser i andra EU-länder.

Finansinspektionen har i sitt remissyttrande påpekat att övriga medlemsländer har anledning att förvänta sig att de från inspektionen skall erhålla en underrättelse om de svenska bolag som skall tillhandahålla tjänster i ett annat land. EG-direktiven föreskriver en sådan underrättelse och att ett solvensintyg skall utfärdas. Åtminstone för de fall där ett svenskt försäkringsbolag skall tillhandahålla tjänster i ett annat EG-land bör, enligt Finansinspektionens mening, begreppet gränsöverskridande verksamhet innefatta även ett sådant passivt tillhandahållande. Vidare menar Finansinspektionen att för nu aktuella fall, där en utländsk försäkringsgivare skall verka här i Sverige, skulle den gällande ordningen kunna bibehållas eftersom inspektionen ändå kan ta emot de underrättelser som kommer från andra länder. Finansinspektionen menar emellertid att det inte är en godtagbar lösning att ha olika innebörd i begreppet gränsöverskridande verksamhet i två lagar beroende på om den gäller för svenska eller utländska försäkringsgivare och föreslår därför att även ett passivt tillhandahållande av tjänster skall anses som gränsöverskridande verksamhet.

Som tidigare sagts finns det historiska skäl till att man i Sverige har valt begreppet gränsöverskridande verksamhet framför fritt tillhandahållande av tjänster. Enligt nuvarande praxis är det som tidigare framgått tillåtet för enskilda i Sverige att själva vända sig till en utländsk försäkringsgivare för att ingå avtal om försäkringsskydd.

Problemet är att EG-direktiven inte gör någon åtskillnad mellan aktiv och passiv verksamhet. Artiklarna 14, 16 och 17 i andra skadeförsäkringsdirektivet och artiklarna 11, 14 och 17 i andra livförsäkringsdirekti-

ven i deras lydelse enligt artiklarna 34–36 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet innehåller bestämmelser om tillhandahållande av försäkringstjänster. Av dessa regler framgår bl.a. att en försäkringsgivare som vill utnyttja rätten att, inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, driva verksamhet i ett annat medlemsland skall göra en anmälan till hemlandets behöriga myndighet och ange vilket eller vilka slag av risker man kommer att försäkra (tredje skadeförsäkringsdirektivet) resp. vilka åtaganden man kommer att göra (tredje livförsäkringsdirektivet). Därefter skall hemlandsmyndigheten inom en månad efter anmälan från försäkringsgivaren överlämna ett intyg till värdlandsmyndigheten om att försäkringsföretagets kapitalbas inte understiger solvensmarginalen, vilka försäkringsklasser försäkringsföretaget har auktorisation att erbjuda samt vilka risker eller åtaganden som försäkringsgivaren avser att försäkra.

Eftersom man i direktiven talar om tillhandahållande av tjänster innebär nu angivna regler att all verksamhet som drivs inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster skall anmälas till tillsynsmyndigheten, oavsett om försäkringskontraktet har kommit till stånd genom försäkringsgivarens aktiva verksamhet eller inte. Reglerna gör, som *Finansinspektionen* påpekat, att övriga medlemsländer har all anledning att förvänta sig att de från Finansinspektionen skall erhålla en underrättelse om de svenska bolag som skall tillhandahålla tjänster i ett annat land.

Enligt regeringens mening föranleder det nu sagda att de svenska reglerna bör ändras på så sätt att även passivt tillhandahållande av tjänster omfattas av den svenska regleringen. Eftersom en enhetlig reglering bör gälla för samtliga försäkringsgivare inom EES bör denna ändring omfatta såväl svenska försäkringsbolag som tillhandahåller tjänster inom EES som försäkringsgivare från andra EES-länder som tillhandahåller tjänster i Sverige. Detta gör att ändringar måste införas såväl i den nu aktuella lagen om utländska försäkringsgivare som i försäkringsrörelselagen.

Det kan här påpekas att även om varje tecknat försäkringskontrakt utgör tillhandahållande av en försäkringstjänst talar direktivbestämmelserna om att det är när ett företag önskar driva *verksamhet* i en eller flera medlemsstater som anmälan skall ske till de behöriga myndigheterna i hemlandet. Detta måste innebära att endast en enstaka meddelad affär inte kan anses utgöra någon verksamhet och därför inte bör kräva någon föregående anmälan till behörig myndighet. Verksamheten måste således vara av en viss omfattning för att man skall kunna tala om anmälningspliktig verksamhet.

När det därefter gäller *utländska försäkringsgivare från tredje land* är frågan mer tveksam. Den praxis som gäller i Sverige i fråga om upphandling av försäkringar utomlands är i linje med principerna om fri tjänstehandel över gränserna som Sverige ställt sig bakom genom anslutningen till EU, OECD och WTO. Det synes därför inte vara förenligt med Sveriges strävanden på det internationella området att inskränka möjligheterna att placera försäkringar utomlands, som försäkringssökande i Sverige alltid haft, genom reglering av sådan upphandlingsverksamhet.

Inom EU finns ett mycket väl utvecklat samarbete mellan tillsynsmyndigheterna i de olika länderna. Detta gör att det anmälningsystem som

gäller för försäkringsverksamhet över gränserna kan fungera enkelt och smidigt samtidigt som tillsynen av företagen kan fullgöras på ett tillfredsställande sätt. Något motsvarande samarbete finns inte med andra länder. Enligt regeringens mening skulle en skyldighet för utländska försäkringsgivare från tredje land att anmäla fall av passivt tillhandahållande av tjänster i Sverige vara i princip omöjlig att övervaka samtidigt som de administrativa problemen skulle vara betydande. Regeringen finner det varken önskvärt eller ens praktiskt möjligt att genomföra en reglering av detta slag.

Innebörden av begreppet gränsöverskridande verksamhet ändras nu alltså till att även omfatta ett passivt tillhandahållande av tjänster från försäkringsgivare inom EES. Däremot införs inte någon motsvarande skyldighet för försäkringsgivare från tredje land att anmäla fall av passivt tillhandahållande av tjänster. Detta leder till frågan om termen gränsöverskridande verksamhet bör ändras. Regeringen finner emellertid att så inte är fallet. Begreppet gränsöverskridande verksamhet är vedertaget i den svenska lagstiftningen och förekommer också inom övriga delar av det finansiella lagstiftningsområdet. De oklarheter som kan uppstå i frågan om tolkningen bör kunna undanröjas genom en mer preciserad lagstiftning och uttalanden i förarbeten. Det kan även påpekas att begreppet i stor utsträckning bara är praktiskt tillämpligt på försäkringsverksamhet inom EES-området.

Ovanstående resonemang leder även till frågan om vad som gäller i de fall där en försäkringstagare på eget initiativ genom förmedling av en försäkringsmäklare upphandlar försäkringar utomlands. I de fall där avtal träffas med en EES-försäkringsgivare kommer, som en följd av den ändrade regleringen, affären att omfattas av reglerna om gränsöverskridande verksamhet. Däremot kommer inte försäkringsaffärer som ingår med en försäkringsgivare från tredje land att omfattas av lagregleringen.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet

Gällande lagstiftning innehåller inte någon definition eller närmare precisering av begreppet gränsöverskridande verksamhet. Avsaknaden av legaldefinition och den begränsade vägledning som förarbetena till den gällande lagstiftningen ger har medfört viss oklarhet i rättstillämpningen. Detta gäller särskilt frågan om vilka aktiviteter som omfattas av gränsöverskridande verksamhet och därmed det särskilda regelsystem som gäller för sådan verksamhet.

De svårigheter som råder när det gäller att bestämma huruvida en viss verksamhet är att anse som gränsöverskridande är naturligtvis till nackdel för såväl de myndigheter som har att tillämpa regelsystemet på ifrågavarande område som den enskilde försäkringsgivaren. Den omständigheten att gränsöverskridande verksamhet kräver särskilt tillstånd och att den som bedriver verksamheten utan sådant tillstånd riskerar att bli föremål för sanktioner, talar naturligtvis för att sådan verksamhet skall vara någorlunda entydigt definierad eller att det till ledning för rättstillämpningen anges vilka kriterier som är utmärkande för gränsöverskridande verksamhet.

För att gränsöverskridande verksamhet skall föreligga måste åtminstone följande kriterier vara uppfyllda. Verksamheten skall innefatta att en utländsk försäkringsgivare från ett utländskt driftställe tillhandahåller försäkringstjänster i Sverige genom att meddela försäkringar över nationsgränsen, i syfte att täcka en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller ingå ett livförsäkringsavtal med en i Sverige stadigvarande bosatt fysisk person eller en här verksam juridisk person.

I det följande skall dessa grundläggande kriterier för gränsöverskridande verksamhet närmare behandlas. Nedan talas om utländska försäkringsgivare som bedriver gränsöverskridande verksamhet i Sverige. *Lagrådet* har i sitt yttrande påpekat att den definition av gränsöverskridande verksamhet som införs i den nya lagen inte helt överensstämmer med motsvarande definition i 2 a kap. 4 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Mot detta vill regeringen invända att någon direkt överensstämmelse knappast kan skapas mellan de båda bestämmelserna. Bestämmelsen i 2 a kap. 4 § försäkringsrörelselagen avser de fall där ett svenskt försäkringsbolag skall bedriva verksamhet utomlands medan den nya lagen avser det omvända fallet. I vad mån svenska bolag får bedriva gränsöverskridande verksamhet utomlands och vad som avses med sådan verksamhet i andra länder avgörs inte av svensk lag utan ytterst av lagstiftningen i respektive land. I detta sammanhang är det också viktigt att påpeka att verksamheten hos svenska bolags utländska dotterbolag inte kan regleras genom svensk lag.

a) utländsk försäkringsgivare

Endast utländska försäkringsgivare med säte inom EES bör, under förutsättning att vissa närmare angivna villkor är uppfyllda, ha rätt att tillhandahålla försäkringar över gränsen till Sverige.

b) verksamhetens inriktning

För att det överhuvudtaget skall anses vara fråga om gränsöverskridande verksamhet bör krävas att verksamheten är inriktad på att täcka en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller att ingå ett livförsäkringsavtal med en i Sverige stadigvarande bosatt fysisk person eller en här verksam juridisk person. I vilka situationer försäkringsrisker skall anses vara belägna i Sverige och försäkringsåtaganden skall fullgöras här preciseras närmare i lagtexten (se 1 kap. 7 §).

c) tillhandahållande av försäkringstjänster

Genom den föreslagna ändringen av begreppet gränsöverskridande verksamhet kommer såväl aktiv som passiv verksamhet från försäkringsgivares sida att omfattas av reglerna för gränsöverskridande verksamhet. Passiv gränsöverskridande verksamhet föreligger när det är försäkrings-

kunden själv som på eget initiativ tar kontakt med det utländska företaget. När det gäller aktiv verksamhet är gränsdragningen svårare att göra.

I denna bedömningsfråga kan viss vägledning fås i den praxis som utbildats när det gäller ingripanden mot otillåten försäkringsrörelse enligt LUF, dvs. om aktiviteter av utländska försäkringsgivare här i landet är koncessionspliktiga eller ej (se t.ex. RÅ 1992 ref. 29). När det gäller aktiviteter som syftar till att få personer eller företag att teckna försäkring hos utländska försäkringsföretag har enligt Finansinspektionens praxis gränsen mellan tillåtna och otillåtna aktiviteter dragits i huvudsak så att det måste vara försäkringskunden själv som tar kontakt med det utländska företaget. Så snart det utländska företaget genom ombud eller andra medhjälpare söker anskaffa försäkringar här i landet, har detta betraktats som otillåten verksamhet. Inspektionen har intagit samma synsätt även beträffande t.ex. försäkringsrådgivare eller försäkringskonsulter som, utan att ha någon avtalsmässig eller ekonomisk anknytning till det utländska företaget, genom marknadsföring eller på annat sätt aktivt medverkar till att försäkring tecknas hos det utländska företaget. I författningskommentaren till 1 kap. 1 § har angetts några faktorer som bör ligga till grund för bedömningen av om en utländsk försäkringsgivare bedriver försäkringsrörelse i Sverige eller inte.

För att kravet på aktiv marknadsföring skall anses uppfyllt måste det förekomma en viss kontinuitet och planmässighet från försäkringsgivarens sida. Marknadsföring som är av engångsnatur eller sporadisk kan knappast anses som aktiv marknadsföring, vilket är en förutsättning för att aktiv gränsöverskridande verksamhet skall anses föreligga enligt de här angivna grunddragen för sådan verksamhet.

I och med att även passiv verksamhet nu föreslås omfattas av reglerna för gränsöverskridande verksamhet kommer gränsdragningen mellan aktiv och passiv verksamhet knappast få den betydelse den har i dag.

Genom den nu aktuella lagändringen skall en försäkringsgivare från EES som passivt tillhandahåller försäkringar i Sverige, dvs. tecknar försäkringsavtal med försäkringstagare som på eget initiativ kontaktar försäkringsgivarens driftställe i utlandet för att ingå försäkringsavtal, anses bedriva gränsöverskridande verksamhet här i landet. Detta leder, som tidigare nämnts, till att även de fall där försäkringstagaren anlitar en försäkringsmäklare för upphandling av en sådan försäkring utomlands omfattas av reglerna för gränsöverskridande verksamhet.

d) meddelande av försäkring över nationsgränsen

När försäkringstjänster tillhandahålls från ett utländskt driftställe, sköts marknadsföringen av försäkringarna i allmänhet antingen som direkt marknadsföring eller genom annonsering i svensk tidningspress, television eller radio. Med direkt marknadsföring avses personliga riktade marknadsföringsåtgärder till potentiella kunder. Direktreklam, telefonförsäljning och representanter för försäkringsgivare som kontaktar privatpersoner och företag i syfte att ingå försäkringsavtal är exempel på sådana marknadsföringsåtgärder. Emellertid får – oavsett vilken marknadsform som väljs – något permanent etableringsställe här i landet inte anli-

tas i marknadsföringen för att det skall vara fråga om gränsöverskridande verksamhet. Således får marknadsföringsåtgärder inte vidtas från en utländsk försäkringsgivares filial, generalagentur, generalrepresentation, dotterbolag och naturligtvis ej heller representationskontor för att verksamheten skall betraktas som gränsöverskridande. Försäkringsgivaren kan inte heller befullmäktiga en i Sverige självständigt verksam person att kontinuerligt för försäkringsgivarens räkning sköta marknadsföringen av försäkringar i Sverige, eftersom vilken som helst permanent närvaro i Sverige jämföras med en etablering här i landet.

Som redan antytts kan tillämpningssvårigheter uppstå på detta område med hänsyn till att gränsen inte är klar och entydig mellan personer som har en funktion och ställning som kan jämföras med en etablering och andra personer som agerar för en utländsk försäkringsgivares räkning här i landet.

När det gäller gränsöverskridande verksamhet avseende trafikförsäkring finns i 5 § trafikskadelagen (1975:1410) särskilda bestämmelser om skyldighet för en utländsk försäkringsgivare, som saknar driftställe i Sverige, att ha en representant här i landet. Att en sådan representant utses här i landet skall inte anses medföra att en gränsöverskridande verksamhet skall klassas som verksamhet från en etablering.

De grundläggande bestämmelserna om vad som skall anses utgöra en etablering återfinns i EG:s andra skade- och livförsäkringsdirektiv (artikel 3 i båda direktiven). Enligt dessa direktiv jämföras, som tidigare angetts, en försäkringsgivares permanenta närvaro i vilken form som helst inom ett medlemslands område med en filial, även om närvaron endast består av ett kontor, eller en självständigt arbetande person, som har en stående fullmakt att verka för försäkringsgivarens räkning på samma sätt som en filial. Regler som närmare preciserar hur direktivbestämmelserna skall tillämpas kan inte tas in i den svenska lagstiftningen utan den praxis som utbildas på området med stöd av direktiven inom EU gäller även i Sverige. Det är således inte möjligt att i detta sammanhang exakt fastställa vilket slag av verksamhet som skall anses innebära gränsöverskridande verksamhet respektive verksamhet från en etablering utan frågan avgörs ytterst av den praxis som utbildas inom EU.

6.6 Inledande av verksamheten m.m.

Regeringens förslag: En försäkringsgivare från tredje land måste även i fortsättningen utverka regeringens koncession för att få driva försäkringsrörelse i Sverige.

Det nuvarande kravet att en svensk koncession endast kan omfatta de försäkringsklasser som försäkringsgivaren bedriver i hemlandet tas bort.

Det nuvarande förbudet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva annan rörelse än försäkringsrörelse utvidgas till att inte bara avse främmande verksamhet som drivs genom sekundäretableringen, utan skall även omfatta verksamhet som drivs vid sidan av sådan etablering här i landet.

Utredningens förslag: I huvudsak detsamma som regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte framfört några erinringar mot utredningens förslag i dessa delar.

Skälen för regeringens förslag: Förutsättningarna för försäkringsgivare från tredje land att få inleda verksamhet i Sverige är inte desamma som för EES-försäkringsgivare. Förutsättningarna för EES-försäkringsgivare är baserade på principerna om en enda koncession och hemlandstillsyn. Försäkringsgivare från tredje land bör dock även i fortsättningen vara tvungna att utverka koncession för att få driva försäkringsrörelse i Sverige, om försäkringsgivaren inte begränsar sig till att anskaffa försäkringar i Sverige genom förmedling av en här i landet koncessionerad försäkringsgivare. Någon ändring i den delen föreslås alltså inte.

OECD:s kapitalliberaliseringsstadga reglerar bl.a. internationella direktinvesteringar. Stadgans liberaliseringsförpliktelser innebär bl.a. att etableringsvillkoren i Sverige för ett utländskt försäkringsföretag med säte i ett annat OECD-land inte får vara mer betungande än etableringsvillkoren för de svenska försäkringsbolagen. Både regleringen för svenska försäkringsbolag och regleringen för utländska försäkringsbolag från OECD-länder utanför EES bygger på koncessionsystemet som hänger samman med den offentliga tillsynen över försäkringsverksamheten här i landet. Koncessionsvillkoren är i stort desamma för svenska försäkringsbolag och de utländska försäkringsbolag som omfattas av svenskt koncessionskrav, bortsett från villkoret att utländska försäkringsföretag måste ställa en initialdeposition innan koncession kan beviljas. Med hänsyn bl.a. till att kapitalliberaliseringsstadgan medger att speciella krav ställs bl.a. på agenturetablering kan den svenska regleringen i denna del inte anses oförenlig med stadgan.

En anledning till att det nuvarande koncessionssystemet bibehålls i fråga om försäkringsgivare från tredje land är EG:s tredjelandsregler som uppställer koncession som krav för att ett försäkringsföretag från tredje land skall få etablera försäkringsverksamhet inom EU/EES. I övrigt är anledningen till att koncession även i fortsättningen kommer att vara obligatorisk densamma som enligt försäkringsrörelselagen. Koncessionsystemet utgör en del av den offentliga tillsynen som anses behövlig på försäkringsområdet. Försäkringstagarna har som regel inte möjlighet att i tillräcklig utsträckning bevaka sina egna intressen på grund av försäkringsverksamhetens natur. Detta kan särskilt gälla försäkringsgivare från tredje land, vars verksamhetspolitik, produkter, tillförlitlighet och solvens kan vara ännu svårare för en svensk försäkringskund att utröna än som det är fråga om en svensk försäkringsgivare eller en utländsk EES-försäkringsgivare.

Reglerna för den materiella koncessionsprövningen enligt LUF motsvarar de som tidigare gällde enligt försäkringsrörelselagen. Reglerna innebär att en prövning av ledningen och större ägare till ett försäkringsbolag skall göras inom ramen för den allmänna sundhetsbedömningen. I försäkringsrörelselagen har emellertid numera införts uttryckliga regler för prövningen av ledningen och större ägare i ett sådant bolag. En motsvarande reglering bör nu enligt regeringens mening även införas för för-

säkringsgivare från tredje land. Ledningen för ett svenskt försäkringsbolag kan snarast jämföras med en utländsk försäkringsgivares företrädare i Sverige.

I dag stadgas i 2 § första stycket LUF att ett utländskt försäkringsföretag här i landet bara får bedriva sådan försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland. En försäkringsgivare från tredje land kan därför få koncession att bedriva försäkringsrörelse i Sverige i högst samma omfattning som den verksamhet företaget lagligen bedriver i sitt hemland. Det är inte tillräckligt att försäkringsföretaget har koncession för verksamheten i hemlandet utan den måste också bedrivas där.

Någon motsvarighet till denna föreskrift bör inte införas i den nya lagstiftningen eftersom lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland kan förhindra även bedrivande av sådan försäkringsrörelse som enligt EG:s försäkringsdirektiv anses som tillåten inom EES. Således skall en försäkringsgivare från tredje land liksom svenska försäkringsbolag kunna få koncession för bedrivande av verksamhet enligt alla de försäkringsklasser som nämns i första generationens direktiv, oberoende av om försäkringsgivaren kan bedriva den lagligt i sitt hemland. Däremot måste i enlighet med EG:s tredjelandsregler krävas att försäkringsgivaren från tredje land har tillstånd i sitt hemland att driva försäkringsverksamhet. Förslaget i denna del har sin grund i Sveriges åtaganden enligt OECD:s kapitalliberaliseringsstadga, varav följer att ett utländskt företag, som etablerar sig i en medlemsstat, skall tillåtas att bedriva sådan verksamhet som är tillåten för inhemska företag.

Vad gäller EES-försäkringsgivare bör inte heller någon motsvarighet till bestämmelsen i 2 kap. 5 § första stycket LEF införas i den nya lagstiftningen. Den verksamhet som får bedrivas av en sådan försäkringsgivare bör endast begränsas av den i hemlandet beviljade auktorisationen.

En av försäkringsrörelselagstiftningens grundläggande principer är förbudet för försäkringsgivare att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. Något krav enligt EG:s regler att upprätthålla detta förbud för försäkringsföretag från tredje land finns inte. Förbudet är inte heller lika effektivt som motsvarande förbud för svenska försäkringsbolag när det gäller att skydda de svenska försäkringstagarnas intressen, eftersom större delen av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som regel är förlagd till utlandet. Konkurrensskäl talar dock för att alltjämt tillämpa detta förbud. Det är således av vikt att försäkringsgivare från tredje land inte försätts i en gynnsammare konkurrenssituation i Sverige än andra försäkringsbolag med verksamhet här i landet. Förbudet mot främmande rörelse för försäkringsgivare från tredje land bör därför behållas.

Till skillnad från nuvarande lagstiftning bör förbudet att driva främmande rörelse inte begränsas till verksamhet som bedrivs genom en etablering för försäkringsrörelsen här i landet utan skall också avse främmande verksamhet som bedrivs av försäkringsgivaren utan anlitande av driftstället för försäkringsrörelsen i Sverige.

Regeringens förslag: Som en följd av att organisationsformerna för etablering av försäkringsrörelse i Sverige utökas skall solvensreglerna inte bara tillämpas på verksamhet som etableras genom generalagent utan även på filialetablering.

Det nuvarande depositionssystemet bibehålls i stort sett oförändrat. Dock skall här i landet deponerade medel i fortsättningen inte kunna användas till betalning av offentligt rättsliga avgifter.

De nuvarande bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar justeras i syfte att klargöra att skyldigheten att redovisa sådana avsättningar gäller inom både skade- och livförsäkringsrörelse.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Dessa förslag har inte bemötts av remissinstanserna.

Bakgrund: För de utländska försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse i Sverige, är som regel den svenska rörelsen endast en ringa del av den totala försäkringsrörelse som företaget bedriver. Depositionsbestämmelserna ger uttryck åt tanken att de svenska försäkringstagarnas intresse kräver att de utländska försäkringsföretagen, som har sin huvudsakliga förmögenhet på annat håll, har vissa tillgångar bundna i vårt land till säkerhet för de förpliktelser som företagen har gentemot de svenska försäkringstagarna.

För både livförsäkring och skadeförsäkring uppställs i LUF krav på initiala depositioner i samband med att koncessionsansökan lämnas in för prövning. Den initiala depositionen är relaterad till basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Syftet med den initiala depositionen är att trygga försäkringstagarnas intressen under företagets uppbyggnadsskede här i landet när etablerings- och startåtgärder som regel tar avsevärda belopp i anspråk.

Den initiala depositionen är när det gäller skadeförsäkring kombinerad med en omslutningsrelaterad deposition som är relaterad till bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret. Syftet med den omslutningsrelaterade depositionen är att erforderlig säkerhet skall uppnås för försäkringstagare i företag med en omfattande rörelse. Kombinationen av initial deposition och omslutningsrelaterad deposition innebär att det högsta av de båda beloppen blir den faktiska depositionen inom skadeförsäkring. LUF innehåller dessutom bestämmelser som begränsar användningen av deponerade medel.

Ett väsentligt inslag i LUF:s säkerhetssystem för att skydda försäkringstagarnas intressen utgör kravet på redovisning av försäkringstekniska avsättningar och skuldtäckning. De försäkringstekniska avsättningarna motsvarar värdet av företagets ansvarighet på grund av löpande försäkringsavtal och inträffade försäkringsfall. Beräkningar av försäkringstekniska avsättningar skall utföras under ledning av en aktuarie. Ett utländskt försäkringsföretag som driver försäkringsrörelse i Sverige skall här i landet ha tillgångar till ett belopp som i huvudsak skall motsvara de försäkringstekniska avsättningarna, s.k. skuldtäckning. Tillgångarna

skall, med beaktande av företagets försäkringsåtaganden och förändringar i framtida värde och avkastning, placeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig. För skuldtäckning får endast användas vissa angivna tillgångar. Under vissa förutsättningar får 90 procent av deponeringen räknas in i de tillgångar som skall användas för skuldtäckning.

Soliditetskravet innebär i huvudsak att ett utländskt försäkringsföretag för sin verksamhet i Sverige vid varje tidpunkt skall ha en tillräcklig kapitalbas. Vid utövandet av verksamheten skall kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginal). Kapitalbasen får aldrig understiga ett garantibelopp. För livförsäkring skall garantibeloppet uppgå till 400 000 ECU. För skadeförsäkring varierar storleken på garantibeloppet mellan 100 000 och 700 000 ECU beroende på vilket slag av skadeförsäkring som rörelsen omfattar.

Systemet med en enda koncession och hemlandstillsyn har som förutsättning att varje medlemsland godtar övriga medlemsländers regler för försäkringsrörelse och om offentlig tillsyn som tillräckliga för att tillgodose anspråket på sundhet i rörelsen. Av denna anledning är det inte möjligt att i LEF ha motsvarande reglering som i LUF när det gäller t.ex. solvenskraven. I stället finns detaljerade solvensregler i lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland. Dessa regler gäller i princip även för verksamhet som försäkringsgivaren bedriver i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: Inom försäkringsrörelsen är en försäkringsgivares solvens, dvs. förmåga att svara för de förbindelser som föranleds av försäkringsförhållandena, en mycket viktig faktor eftersom försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen därigenom tryggas. Av denna orsak är solvensbestämmelserna av central betydelse när det gäller försäkringsrörelse som etableras i Sverige av försäkringsgivare från tredje land. När det gäller EES-försäkringsgivare stadgas om solvenskrav i varje försäkringsgivares hemlands lagstiftning.

En utländsk försäkringsgivares solvens är huvudsakligen baserad på försäkringsgivarens verksamhet i hemlandet och på dennes där befintliga tillgångar. Om en utländsk försäkringsgivare måste avsluta sin verksamhet i Sverige ställs kunderna i Sverige i en svår situation om de blir tvungna att driva in sina fordringar i utlandet och där konkurrera med försäkringsgivarens övriga borgenärer. Avsikten med kapitalkraven är att i fråga om försäkringsrörelsen i Sverige säkerställa att tillgångar som motsvarar försäkringsgivarens verksamhet finns här.

Möjligen kan hävdas att kravet på deposition innebär en diskriminering av försäkringsgivare med säte i ett OECD-land utanför EES, eftersom depositionskrav inte ställs på inhemska försäkringsföretag och på utländska försäkringsgivare från EES. Emellertid är depositionsbestämmelserna, som i första hand är ett led i anordningarna för att tillgodose den svenska försäkringstagarnas trygghet, utformade med beaktande av konkurrensförhållandena mellan svenska och utländska försäkringsföretag. Detta för att depositionskraven skall gå ihop med principerna om konkurrenslikställighet. Depositionssystemet kan därför inte anses stå i strid med principen om nationell behandling. Ett slopande i den svenska lagstiftningen av depositionskraven för utländska försäkringsgivare från

länder utanför EES-området är under alla omständigheter inte möjligt med hänsyn till EG:s tredjelandsregler.

De kapitalkrav som nu kommer att ställas på försäkringsgivare från tredje land är väsentligen av samma innehåll som i den gällande regleringen i LUF. Som en följd av att organisationsformerna för etablering av försäkringsrörelse i Sverige utökas i jämförelse med nuvarande ordning, skall solvensreglerna inte bara tillämpas på verksamhet som etableras genom generalagent utan även på filialetablering. Kapitalkraven har dimensionerats så att en försäkringsgivare från tredje land skall ha i stort sett motsvarande risktäckningskapacitet i förhållande till sina försäkringsförbindelser här i landet som ett svenskt försäkringsbolag.

För att den föreslagna regleringen skall stå i samklang med den allmänna målsättningen i OECD:s stadga om liberalisering av osynliga betalningar skall deponerade tillgångar i fortsättningen inte användas för att trygga betalning av offentligrättsliga avgifter utan endast till att säkerställa försäkringskundernas intressen.

De nuvarande bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar har justerats främst i syfte att klargöra att skyldigheten att redovisa sådana skulder gäller inom både skade- och livförsäkringsrörelse.

6.8 Frågor om tillsyn

Regeringens förslag: En uttrycklig bestämmelse införs om att tillsynsmyndigheten i en EES-försäkringsgivares hemland har huvudansvaret för den finansiella tillsynen över försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen skall även i fortsättningen ha huvudansvaret för tillsynen över försäkringsgivare från tredje land som bedriver verksamhet i Sverige.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Marknadsdomstolen, Finansinspektionen* och *Konsumentverket* har påpekat att det i dag har uppstått en överlappning vad gäller tillsynen på konsumentförsäkringsområdet och menat att ansvarsfördelningen mellan de berörda myndigheterna bör bli klarare.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet framgår att tillsynsmyndigheten i en EES-försäkringsgivares hemland har huvudansvaret för den finansiella tillsynen över försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Denna reglering bör komma till klart uttryck i den svenska lagstiftningen.

Finansinspektionen bör även i fortsättningen ha huvudansvaret för tillsynen över den verksamhet en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Ett väsentligt inslag i denna tillsynsfunktion är kontrollen av att försäkringsgivarna uppfyller de solvenskrav som uppställs. Tillsynen inkluderar också granskning av vissa funktioner hos försäkringsgivarna, såsom marknadsföring och skadereglering. I stort sett skall försäkringsgivare från tredje land granskas på motsvarande sätt som ett svenskt försäk-

ringsbolag som bedriver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen, dock med de avvikelser som följer av att tillsynen endast gäller den del av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som är förlagd till Sverige och endast avser direktförsäkringsrörelse.

Som *Marknadsdomstolen*, *Finansinspektionen* och *Konsumentverket* har påpekat sker i dag en viss överlappning av tillsynsansvaret mellan de olika myndigheterna. Fördelningen av tillsynsansvaret mellan Finansinspektionen och andra svenska myndigheter har behandlats i Försäkringsutredningens slutbetänkande (SOU 1995:87), Försäkringsrörelse i förändring 3. Enligt regeringens mening bör tillsynen över utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, med undantag för den finansiella tillsynen över EES-försäkringsgivare, ha samma inriktning som tillsynen över svenska försäkringsbolag. En översyn av fördelningen av tillsynsansvaret mellan de berörda myndigheterna bör ske i ett sammanhang. Eftersom tillsynsreglerna redan är föremål för beredning inom Finansdepartementet med anledning av förslagen i ovannämnda betänkande, finner regeringen att frågan om fördelning av tillsynsansvaret mellan myndigheterna inte skall tas upp i detta sammanhang.

6.9 Vites- och överklaganderegler

Regeringens förslag: Nuvarande vites- och överklaganderegler bibehålls i stort sett oförändrade. Vissa mindre ändringar görs dock i reglerna om överklagande i syfte att skapa ett enhetligt system för alla utländska försäkringsgivare.

Utredningens förslag: Överensstämmer i princip med regeringens.

Remissinstanserna: Endast *Svea hovrätt* och *Kammarrätten i Sundsvall* har haft synpunkter på utredningens förslag i dessa delar. Hovrätten har ifrågasatt det lämpliga i att Finansinspektionen skall kunna döma ut viten som inspektionen själv har förelagt. Hovrätten har vidare föreslagit att samtliga av Finansinspektionens beslut som enligt förslaget skall överklagas till länsrätt eller kammarrätt i stället skall överklagas till länsrätt. En sådan ordning överensstämmer, enligt hovrätten, med det nya enhetliga förfarande för överklagande till länsrätt som numera genomförts inom förvaltningsprocessen. Av kammarrättens yttrande framgår att domstolen menar att ett överklagande av Finansinspektionens beslut att förena ett föreläggande med vite även såvitt avser försäkringsgivare från tredje land bör ske till länsrätt i stället för, som enligt gällande ordning, till regeringen. Detta menar kammarrätten stämmer väl överens med de strävanden som finns att verka för en likvärdig behandling av EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Skälen för regeringens förslag: Det inom Regeringskansliet pågående arbetet med att se över beslutsordningen på bank- och försäkringsområdet innefattar även en översyn av överklaganderegler. Enligt regeringens mening bör en översyn av de nu aktuella överklaganderegler i princip anstå till dess att detta arbete har färdigställts. Däremot bör redan

nu införas vissa förändringar i syfte att skapa ett enhetligt system för utländska försäkringsgivare.

Enligt såväl LUF som LEF kan Finansinspektionen förena ett föreläggande med vite. Enligt 8 kap. 6 § andra stycket LEF får ett sådant beslut överklagas hos länsrätten. Någon motsvarande generell bestämmelse finns inte enligt LUF. Istället skall enligt huvudregeln alla inspektionens beslut överklagas till regeringen. Enligt regeringens mening bör nu införas en generell bestämmelse för alla utländska försäkringsgivare av innebörd att inspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite får överklagas hos länsrätten.

I 33 § första stycket andra meningen LUF anges idag att inspektionens beslut får verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat. Huvudregeln är alltså att alla beslut blir omedelbart gällande. I 8 kap. 6 § fjärde stycket LEF anges däremot att Finansinspektionen endast får bestämma att vissa närmare angivna beslut enligt första stycket samma paragraf skall gälla omedelbart.

Den aktuella regeln i LUF infördes, i sin nu gällande lydelse, genom prop. 1982/83:24. I specialmotiveringen uttalades att bestämmelsen hade ändrats i överensstämmelse med motsvarande bestämmelse i förslaget till ny försäkringsrörelselag. Bestämmelsen i försäkringsrörelselagen har därefter i sin tur ändrats. Numera anges i 19 kap. 13 § andra stycket att inspektionen får bestämma att vissa närmare angivna beslut skall gälla omedelbart.

Enligt regeringens mening bör en motsvarande regel införas i den nu aktuella lagstiftningen och gälla även såvitt avser försäkringsgivare från tredje land. Detta innebär bl.a. att inspektionen i vissa fall får bestämma att ett beslut om föreläggande skall gälla omedelbart.

Svea hovrätt har ifrågasatt det lämpliga i att Finansinspektionen skall kunna döma ut viten som inspektionen själv har förelagt.

Enligt såväl den nuvarande som den föreslagna regleringen ges inspektionen möjlighet att döma ut vite avseende företrädare som inte efterkommer vitesföreläggande om att fullgöra sin rapporteringsskyldighet i vissa fall. Enligt regeringens mening ökar förutsättningarna för ett effektivt vitesförfarande genom att inspektionen i dessa fall både kan förelägga och döma ut viten. Den nuvarande ordningen bör därför behållas.

De nya reglerna bör träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits. Lagstiftningen bör därför träda i kraft den 1 juli 1998.

När den nya lagen om utländska försäkringsgivare träder i kraft skall lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) upphöra att gälla.

En utländsk försäkringsgivare som när den nya lagen träder i kraft är verksam i Sverige med stöd av LUF eller LEF skall ha den rätt att bedriva försäkringsrörelse som följer av den koncession som beviljats enligt LUF eller anmälan enligt LEF.

De tillstånd, avvikelser och undantag som medgetts enligt gällande lagstiftning bör gälla även efter den nya lagens ikraftträdande.

De ändringar som föreslås innebär vissa utökade arbetsuppgifter för Finansinspektionen, genom att försäkringsgivare från tredje land nu även ges möjlighet att driva försäkringsrörelse i Sverige genom filial. Även möjligheten för dessa försäkringsgivare att inrätta representationskontor kan på sikt leda till ytterligare arbete för Finansinspektionen. Därtill kommer att antalet underrättelser kan antas öka med tanke på de ändrade reglerna om gränsöverskridande verksamhet.

Som framgått av avsnitt 4.1 är dock utländska försäkringsgivares intresse för att driva försäkringsverksamhet på den svenska marknaden svagt, särskilt när det gäller verksamhet genom sekundäretableringar. Anledning saknas att anta att intresset skulle öka i någon högre grad genom den ändrade lagstiftningen. Inte heller är det sannolikt att möjligheten att inrätta representationskontor kommer att utnyttjas i någon större omfattning. Den föreslagna lagstiftningen torde därför endast medföra en obetydlig ökning av arbetsbelastningen för Finansinspektionen. Denna begränsade ökning av resursbehovet torde dock kunna lösas genom omprioriteringar i Finansinspektionens verksamheten. Regeringen bedömer därför att något ytterligare resurstillskott inte behöver tillföras Finansinspektionen.

De allmänna förvaltningsdomstolarna åläggs en ny uppgift eftersom det nu införs en generell bestämmelse för alla utländska försäkringsgivare av innebörd att inspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite får överklagas till länsrätt. Förändringen berör endast försäkringsgivare från tredje land eftersom motsvarande reglering redan i dag finns enligt LEF. Den ökade arbetsbelastningen för förvaltningsdomstolarna måste därför anses vara ytterst marginell. Regeringen gör bedömningen att ytterligare resurser till domstolsväsendet inte behöver skjutas till.

9.1 Förslaget till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER**1 kap. Tillämpningsområde och vissa grundläggande bestämmelser**

I detta kapitel har sammanförts bestämmelser som med något undantag blir tillämpliga på alla utländska försäkringsgivare som avser att bedriva verksamhet i Sverige, oberoende av i vilket land försäkringsgivaren har sitt säte. Bestämmelserna avser lagens tillämpningsområde, definitioner och vissa andra omständigheter som är av grundläggande betydelse för drivande av verksamhet med stöd av denna lag.

Tillämpningsområdet för den nya lagens bestämmelser (1§) motsvarar i stort sett tillämpningsområdet för den gällande regleringen i både lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF).

Liksom LUF och LEF är inte heller den föreslagna nya lagen tillämplig på återförsäkringsrörelse i Sverige. Om en utländsk försäkringsgivare här i landet driver såväl direkt- som återförsäkringsrörelse, skall bestämmelserna i denna lag tillämpas endast på direktförsäkringsrörelsen. En ändring i jämförelse med tillämpningsområdet för den gällande regleringen är att viss koassuransverksamhet har undantagits från regleringen enligt förslaget (2 § första stycket). I lagen görs en uttrycklig hänvisning till trafikskadelagen (1975:1410).

Kapitlet innehåller också en bestämmelse om möjlighet i vissa fall till avvikelser från lagens bestämmelser om livförsäkring (3 §).

I 4 § finns en allmän bestämmelse om utländska försäkringsgivares skyldighet att iakttä svensk lag.

Av central betydelse i detta kapitel är definitionerna av begreppen EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land (5 § första stycket 1-2), eftersom dessa två grupper av försäkringsgivare berörs av delvis olika bestämmelser enligt lagen.

Som nämnts i avsnitt 6.3 omfattar termen försäkringsföretag i LUF endast försäkringsgivare som är juridiska personer. Termen kan dock anses vara något missvisande eftersom ordet företag i annan lagstiftning har en delvis annan innebörd [se t.ex. 3 § konkurrenslagen (1993:20)]. Begreppet försäkringsgivare används därför som samlingsbegrepp i denna lag. Begreppet har inte definierats i lagtexten, men avsikten är att det skall omfatta juridiska och, i vissa fall, fysiska personer som driver försäkringsverksamhet och tillhandahåller försäkringsavtal.

I kapitlet har också tagits in definitioner av hemland (5 § första stycket 3), behörig myndighet (5 § första stycket 4) samt av termerna skadeförsäkring och livförsäkring (6 § första och andra styckena) som motsvarar de definitioner som dessa begrepp har i gällande lagstiftning. Vidare har begreppet risk som är belägen i Sverige definierats (7 §).

I detta kapitel har också tagits in regler om de verksamhetsformer som står till buds för utländska försäkringsgivare som avser att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige. Verksamheten kan bedrivas antingen från en sekundäretablering här i landet eller genom gränsöverskridande verksamhet. I 8 § första stycket definieras begreppet sekundäretablering och i 13 § anges vissa grunddrag avseende gränsöverskridande verksamhet. Kapitlet innehåller också bestämmelser om företrädare för utländska försäkringsgivare (8 § andra stycket), generalagent (9 §), filial (10 §), försäkringsammanslutning (11 §) och generalrepresentation (12 §). Förutom definitioner anger dessa bestämmelser också behörighetsvillkor och kvalifikationskrav för den som här i landet skall representera utländska försäkringsgivare.

Till detta inledande kapitel har också förts en för försäkringsverksamhet sedan lång tid tillbaka grundläggande princip, nämligen specialitets- eller separationsprincipen som innebär att samma försäkringsgivare i princip inte får förena direkt livförsäkringsrörelse med direkt skadeförsäkringsrörelse i Sverige (14 §).

Kapitlet innehåller slutligen bestämmelser om undantagsmöjligheter (15 §).

Inledande bestämmelser

1 kap. 1 §

I *första stycket*, som motsvarar 1 § första meningen LUF och 1 kap. 1 § första stycket LEF, anges lagens tillämpningsområde. Lagen skall tillämpas på utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. En utländsk försäkringsgivare kan vara hemmahörande i ett land som hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) eller i ett annat främmande land. Dessa båda kategorier av utländska försäkringsgivare definieras i 5 §.

Försäkringsgivare från tredje land skall även i fortsättningen endast ges möjlighet att driva verksamhet i Sverige om försäkringsgivaren är en juridisk person. De närmare skälen för detta har angetts i avsnitt 6.3.

När det gäller utländska försäkringsgivare med säte i ett EES-land är möjligheterna att utnyttja olika former för bedrivande av försäkringsverksamhet begränsade av EG:s försäkringsdirektiv. Försäkringsgivaren skall driva rörelsen i hemlandet i någon av de organisationsformer som anges i artikel 8.1 i första skadeförsäkringsdirektivet respektive första livförsäkringsdirektivet. Det är fråga om olika typer av utländska företag i aktieföretagsform eller den ömsesidiga formen samt försäkringsgivare i försäkringsammanslutningen Lloyd's. Ansvar för att verksamhet etableras i en organisationsform som är tillåten enligt direktiven har tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland.

Begreppet försäkringsgivare har i princip samma innebörd som enligt LEF och omfattar juridiska eller, i vissa fall, fysiska personer som driver försäkringsverksamhet och tillhandahåller försäkringsavtal. Terminologin är en annan än den som i dag används enligt LUF. Någon saklig ändring är emellertid inte avsedd. Skälet till att termen företag i LUF byts ut är,

som tidigare sagts, att termen är något missvisande med tanke på att endast juridiska personer omfattas av regleringen för försäkringsgivare från tredje land.

Lagrådet har i sitt yttrande pekat på att den verksamhet som regleras genom den föreslagna lagen betecknas på ett inkonsekvent sätt och har föreslagit att begreppet försäkringsrörelse används i största möjliga utsträckning. Regeringen konstaterar i likhet med *Lagrådet* att terminologin inte är helt klar. Det bör dock samtidigt påpekas att den har en stark koppling även till andra författningar på försäkringsområdet. Det gäller såväl näringsrättsliga regler som regler på angränsande rättsområden. Termen försäkringsrörelse bör därför användas endast för att beteckna den verksamhet som bedrivs av sekundäretableringarna. Frågan om vilken terminologi som skall användas får övervägas ytterligare under senare etapper i reformarbetet på försäkringsområdet (se avsnitt 3).

I lagförslaget definieras inte vad som kan anses utgöra försäkringsrörelse. Detta begrepp definieras inte heller i LUF eller LEF eller i annan lagstiftning. Både i Sverige och i andra länder har det konstaterats att det inte är möjligt att definiera begreppet tillräckligt noggrant och entydigt för att ge lagtillämpningen verkligt stöd och samtidigt tillräckligt generellt för att kunna anpassas till eventuellt ändrade förhållanden. Begreppet försäkringsrörelse bestäms för närvarande i stället – med utgångspunkt i vissa i förarbetena till försäkringsrörelselagstiftningen angivna grundläggande kriterier – enligt praxis och allmänt språkbruk. Enligt den praxis som utbildats på området i Sverige måste verksamheten åtminstone vara inriktad på att yrkesmässigt göra ett åtagande att mot vederlag utge ekonomisk ersättning eller utföra en bestämd prestation vid ovissa händelsers inträffande (se prop. 1984/85:77 sid. 40).

Kravet på yrkesmässighet innebär att verksamheten skall ha en viss varaktighet och omfattning. Tillfällig verksamhet eller enstaka åtaganden ryms inte i begreppet försäkringsrörelse.

Som *Lagrådet* påpekat i sitt yttrande är det av stor betydelse vilka faktorer som skall ligga till grund för bedömningen av om en utländsk försäkringsgivare bedriver försäkringsrörelse i Sverige eller inte. Avgörande för om försäkringsrörelsen skall anses bedrivas till en del här i landet eller enbart utomlands är, som *Lagrådet* angett, vilken anknytning rörelsen har till Sverige.

Av betydelse i det sammanhanget är t.ex. om den utländske försäkringsgivaren har egna lokaler eller egen personal i Sverige samt om – och i så fall på vilket sätt – försäkringsgivaren marknadsför försäkringar i Sverige och om denna marknadsföring tar sikte på risker om är belägna eller åtaganden som skall fullgöras här.

Hänsyn skall också tas till om den utländske försäkringsgivaren träffat avtal om samarbete med försäkringsföretag eller försäkringsmäklare som är representerade på den svenska marknaden. Dessutom krävs naturligtvis att den verksamhet som bedrivs i Sverige har en viss varaktighet och omfattning. Frågan om en viss verksamhet skall bedömas som försäkringsrörelse eller inte får avgöras efter en helhetsbedömning i det enskilda fallet. Ledning bör kunna sökas i den rättspraxis som finns på området (se t.ex. RÅ 1992 ref. 29).

För att lagen skall bli tillämplig krävs – när det gäller försäkringsgivare från tredje land – viss aktivitet från försäkringsgivarens sida i syfte att förvärva försäkringsaffärer på den svenska marknaden. Försäkringsavtal som ingås utan att en sådan försäkringsgivare på något sätt har bjudit ut sina tjänster i Sverige, t.ex. genom att försäkringstagaren på eget initiativ kontaktar försäkringsgivaren i syfte att teckna försäkring, omfattas därför inte av lagen. Detsamma gäller om en person med anlitande av försäkringsmäklare kontaktar en försäkringsgivare från tredje land, som inte aktivt marknadsför sina produkter i Sverige, i syfte att ingå försäkringsavtal.

De nu angivna reglerna gällde tidigare även för EES-försäkringsgivare. I och med införandet av denna lag kommer emellertid även de försäkringsavtal som ingås utan att EES-försäkringsgivaren på något sätt har bjudit ut sina tjänster i Sverige att omfattas av lagen. Detta dock under förutsättning av att verksamheten har en viss omfattning (se närmare avsnitt 6.5).

Vid tillämpningen av denna lag skall således iakttas samma principer beträffande begreppet försäkringsrörelse som enligt LUF när det gäller verksamhet som här i landet etableras av försäkringsgivare med hemland utanför EES. När det däremot gäller verksamhet som bedrivs av utländska försäkringsgivare med hemland inom EES är det inte i Sverige gällande praxis utan rådande principer på området i försäkringsgivarens hemland som är avgörande för bedömningen av om viss verksamhet skall betraktas som försäkringsrörelse.

Andra stycket, som motsvaras av 1 § först stycket tredje meningen LUF, har tagits in till följd av avtalet mellan EG och Schweiz på skadeförsäkringsområdet (se prop. 1994/95:184 sid. 242 f).

1 kap. 2 §

Första stycket motsvaras delvis av 2 a § första stycket första meningen LUF och 1 kap. 1 § tredje stycket LEF.

I överensstämmelse med gällande lagstiftning skall denna lag enligt första stycket första meningen inte tillämpas på återförsäkringsrörelse. De försäkringsgivare som är avtalsparter i återförsäkringsförhållanden behöver som regel inte samma trygghetsarrangemang som direktförsäkringstagare. Vid återförsäkring kan det därför anses vara tillräckligt att tillsynsmyndigheten i den utländska försäkringsgivarens hemland övervakar försäkringsgivarens risktäckningskapacitet. Detta sker också som regel i de flesta länder.

Tillhandahållandet av återförsäkringstjänster på den svenska marknaden skall således inte heller i framtiden regleras för utländska försäkringsgivare. Detta gäller oberoende av om försäkringsgivaren enbart driver återförsäkringsrörelse i Sverige eller om försäkringsgivaren driver sådan rörelse i anslutning till en direktförsäkringsrörelse här i landet. Det nu sagda gäller emellertid bara mottagen återförsäkring, dvs. affärer som en försäkringsgivare mottar från andra försäkringsgivare i form av återförsäkring. Avgiven återförsäkring, som innebär att en försäkringsgivare avtäckar en del av sitt ansvar genom att överföra en större eller mindre del av en försäkring på en eller flera återförsäkrare, är enligt förslaget i

likhet med gällande lagstiftning inte undantagen från regleringen utan omfattas av lagens tillämpningsområde. Av denna anledning har termen ”återförsäkring” i gällande lagstiftning bytts ut mot begreppet ”återförsäkringsrörelse”. Någon ändring i sak åsyftas inte.

Det finns även andra typer av avtal mellan försäkringsgivare som syftar till att fördela ansvar mellan dem. Exempel på sådan avtal är samförsäkring eller koassurans och pooler. Denna typ av försäkringsarrangemang anses utgöra direktförsäkring eftersom varje försäkringsgivare svarar för sina förpliktelser direkt gentemot försäkringskunden. Arrangemangen omfattas därför av denna lags tillämpningsområde, med det undantag som anges i punkt 2 i denna paragraf. Vid mottagen återförsäkring har försäkringsgivaren inte något direkt ansvar gentemot någon enskild försäkringstagare.

Första stycket andra meningen gäller koassuransverksamhet och innebär att denna lag inte skall tillämpas på en EES-försäkringsgivare som från ett utländskt etableringsställe deltar i koassuransverksamhet i Sverige i egenskap av en annan försäkringsgivare än den ledande, om avtalet avser stora risker.

Bestämmelsen skall ytterst tolkas mot bakgrund av dess EG-rättsliga sammanhang. Av koassuransdirektivet framgår att med koassurans, eller samförsäkring, förstås försäkringsverksamhet där två eller flera försäkringsgivare genom ett enda avtal, med en samlad premie och för samma termin, försäkrar en risk. Var och en av försäkringsgivarna svarar för sin del. En av försäkringsgivarna skall vara den ledande försäkringsgivaren och skall behandlas som om han täcker hela risken. Den ledande försäkringsgivaren handhar den löpande förvaltningen och skall bl.a. fastställa försäkringsvillkor och tariffer.

När det gäller begreppet stora risker hänvisas till 2 a kap. 4 § tredje stycket försäkringsrörelselagen i dess föreslagna lydelse enligt regeringens proposition 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv.

Enligt bestämmelsen i *andra stycket* tillämpas inte denna lag i fråga om trafikförsäkring om annat följer av trafikskadelagen (1975:1410). Bestämmelsen, som enligt lagrådsremissens lagförslag återfanns i 4 § andra stycket, har i enlighet med *Lagrådets* yttrande utformats efter mönster av 1 § andra stycket konsumentförsäkringslagen. Bestämmelsen motsvarar 2 a § första stycket andra meningen LUF och 2 kap. 5 § första stycket LEF. Avsikten är att den föreslagna lagen inte skall tillämpas i de hänseenden som trafikskadelagen innehåller avvikande bestämmelser.

1 kap. 3 §

Valmöjligheterna enligt denna paragraf beträffande regelsystemen för skade- respektive livförsäkring gäller alla utländska försäkringsgivare.

Utländska försäkringsgivare har enligt *första stycket*, som i sak överensstämmer med 2 § fjärde stycket LUF och 1 kap. 2 § tredje stycket andra meningen LEF, möjlighet – i fråga om vissa slag av försäkringar – att välja mellan att tillämpa reglerna om livförsäkring eller skadeförsäkring i denna lag. Valmöjligheten gäller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som meddelas för längst fem år samt avgångsbidragsförsäkringar oavsett

längd. Med undantag av bestämmelserna om kapitalbas för livförsäkring i 5 kap. 14 § får livförsäkringsreglerna tillämpas på sådana försäkringar trots att de enligt den indelning som följer av 6 § första stycket är att hänföra till skadeförsäkring.

Enligt *andra stycket*, som i huvudsak överensstämmer med 2 § femte stycket LUF och 1 kap. 2 § tredje stycket första meningen LEF, finns möjlighet att tillämpa skadeförsäkringsreglerna bl.a. på s.k. långa sjuk- och olycksfallsförsäkringar som enligt indelningen i 6 § andra stycket tillhör livförsäkring. Avvikelse från livförsäkringsreglerna medges dock inte från bestämmelserna om kapitalbas för livförsäkring i 5 kap. 14 § och om beräkning av premiereserv enligt 5 kap. 5 § femte stycket.

Om särskilda undantag, se 5 kap. 16 §.

1 kap. 4 §

Bestämmelserna i denna paragraf motsvarar 5 § första stycket LUF. Motsvarighet saknas i LEF.

I första stycket föreskrivs som huvudregel att en utländsk försäkringsgivare skall följa svensk lag i sin verksamhet i Sverige. Försäkringsgivaren är också skyldig att svara vid svensk domstol samt följa beslut och föreskrifter av svenska myndigheter. Med svensk lag avses svensk rätt eller den främmande stats lagstiftning som kommer i fråga enligt de anslutningsregler för svensk internationell privaträtt som skall tillämpas på rättsförhållandet.

En EES-försäkringsgivares rättigheter till verksamhet i Sverige och solvenskraven för sådan verksamhet fastställs enligt lagstiftningen i dennes hemland. Detta är en följd av de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU och EES-avtalet.

En EES-försäkringsgivare skall följa sin hemstats eventuellt strängare bestämmelser i den verksamhet som bedrivs i Sverige. Denna princip är en följd av att samordningen av lagstiftningen i EES-länderna bygger på minimiharmonisering, som inte förhindrar att strängare krav i vissa avseenden kan ställas på verksamhet i försäkringsgivarens hemland än i Sverige.

Exempel på lagstiftning som kan vara tillämplig på den försäkringsverksamhet som en utländsk försäkringsgivare bedriver i Sverige är marknadsföringslagen (1975:1418) som är av näringsrättslig natur samt konsumentkreditlagen (1977:981) och konsumentförsäkringslagen (1980:38), vilka är av både näringsrättslig och civilrättslig karaktär.

Enligt den allmänna principen om att speciallag tar över allmän lag är dessa lagar, i tillämpliga delar, primära i förhållande till denna lag.

1 kap. 5 §

I denna lag indelas de utländska försäkringsgivarna i två grupper för vilka det gäller olika regelsystem i väsentliga avseenden. Utgångspunkten för gränsdragningen mellan grupperna är EG:s försäkringsdirektiv.

De utländska försäkringsgivare som omfattas av principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn enligt tredje skadeförsäkringsdirektivet eller tredje livförsäkringsdirektivet kallas enligt *första stycket 1* för EES-försäkringsgivare. Hemlandets ansvarighet för den finansiella tillsynen av försäkringsgivarens hela verksamhet, även i fråga om den del av verksamheten som är förlagd till Sverige, framgår av artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Övriga utländska försäkringsgivare kallas enligt *första stycket 2* för försäkringsgivare från tredje land. Som tidigare angetts (se författningskommentaren till 1 §) skall sådana försäkringsgivare bara ha rätt att driva verksamhet i Sverige om de är juridiska personer. Frågan om huruvida en försäkringsgivare är att betrakta som en juridisk person eller inte bör bedömas enligt hemlandets lag. Detta kommer med den föreslagna lydelsen till klart uttryck i lagtexten.

Reglerna för försäkringsgivare från tredje land omfattar inte bara försäkringsgivare från länder utanför EES, utan även olika typer av institut som har sitt säte inom EES, men som inte omfattas av principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn i tredje generationens försäkringsdirektiv. Det är huvudsakligen fråga om försäkringsgivare med begränsad verksamhet och som svarar mot vissa andra kriterier som avses i artikel 2.2 tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 2.3 i tredje livförsäkringsdirektivet. Väsentligen motsvarar undantagen de försäkringsgivare och understödsinstitut som är undantagna från tillämpningsområdet för LEF, dvs.

1. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare, om
 - a) bolagsordningen medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmåner,
 - b) verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som försäkringsgivaren enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket försäkringsrörelselagen får meddela utan att det särskilt anges i koncessionsbeslutet,
 - c) den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ECU, och
 - d) minst hälften av premieinkomsten härrör från medlemmar i försäkringsgivaren,
2. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare som enligt avtal med en annan sådan försäkringsgivare fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen,
3. lokala skadeförsäkringsgivare som endast meddelar sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 försäkringsrörelselagen (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ECU,

4. ömsesidiga livförsäkringsgivare om

a) bolagsordningen medger uttag av extra bidrag, minskning av förmåner eller uttag av bidrag från personer som förbundet sig till sådant bidrag, och

b) den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande 500 000 ECU,

5. ömsesidiga understödsinstitut, om förmånerna varierar med tillgången på medel medan bidragen från medlemmarna utgörs av ett fastställt belopp.

Begreppet hemland har samma innebörd som detta begrepp har i 1 kap. 3 § LEF och motsvaras av 1 § sjunde stycket LUF.

Begreppet behörig myndighet har hämtats från artikel 1 k) i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 1 l) i tredje livförsäkringsdirektivet. Begreppet avser vid tillämpningen av denna lag utländska myndigheter både inom och utanför EES.

De bestämmelser som gäller för EES-försäkringsgivare återfinns i lagförslaget i andra avdelningen (2 och 3 kap.), medan bestämmelserna i tredje avdelningen (4–7 kap.) skall tillämpas på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i fjärde avdelningen (8–10 kap.) är, jämte bestämmelserna i denna avdelning, gemensamma för utländska försäkringsgivare. En upplysning härom har tagits in i *andra stycket*.

Angående undantagsmöjligheter, se 15 §.

1 kap. 6 §

Begreppen skadeförsäkring och livförsäkring i *första och andra styckena* definieras genom en hänvisning till försäkringsrörelselagens indelning i försäkringsklasser för skadeförsäkring och livförsäkring. Denna indelning grundar sig i sin tur på uppräknningen av försäkringsklasser i bilagan till första skadeförsäkringsdirektivet, med den ändring som gjorts genom artikel 14 i assistansdirektivet, respektive artikel 7.2 i första livförsäkringsdirektivet jämte bilaga till det direktivet.

Indelningen i skadeförsäkring och livförsäkring är nödvändig bl.a. av det skälet att koncession enligt EG:s försäkringsdirektiv skall beviljas i enlighet med denna indelning. Vidare är indelningen av betydelse vid tillämpningen av solvensreglerna enligt denna lag, eftersom delvis olika regler gäller beroende av om det är fråga om skadeförsäkring eller livförsäkring. Såväl koncessions- som solvensbestämmelserna tar enbart sikte på försäkringsgivare från tredje land.

Klassificeringen av livränta och sjukränta i *tredje stycket* överensstämmer med den som tillämpas i gällande lagstiftning (2 § sjätte stycket LUF och 1 kap. 2 § fjärde stycket LEF). Det är i redovisningssammanhang som denna indelning av skadelivräntor främst har betydelse.

Oavsett om en skadelivränta tillhör livförsäkring eller skadeförsäkring gäller det särskilda säkerhetssystemet för livförsäkring i denna lag för skadelivränta. Detta innebär bl.a. att livförsäkringsbestämmelserna om deposition (5 kap. 2 §), försäkringstekniska avsättningar (5 kap. 5 §), förmånsrätt (5 kap. 11 §), aktuarie (5 kap. 20 §) och särskild administration (7 kap. 4-12 §§) skall tillämpas. Detta följer av *fjärde stycket*, som dock endast gäller för försäkringsgivare från tredje land.

Om upprättande av grunder för skadelivräntor, se 5 kap. 6 § andra stycket. Prop. 1997/98:141

1 kap. 7 §

I paragrafen förslås huvudsakligen i överensstämmelse med artikel 2 d) i andra skadeförsäkringsdirektivet en definition av vad som inom skadeförsäkring avses med begreppet ”risk som är belägen i Sverige”. Detta begrepp används i 13 §.

Enligt *första stycket punkten 1* anses risken belägen i Sverige om försäkringen avser en i Sverige belägen byggnad eller en sådan byggnad och dess lösöre. I fråga om lösöret anses risken vara belägen i Sverige endast till den del lösöret är försäkrat genom samma försäkringsavtal som byggnaden.

Enligt *punkt 2* i detta stycke anses ett fordon som har registerats i Sverige vara en i Sverige belägen risk. Med fordon förstås, såsom *Lagrådet* påpekat i sitt yttrande, fordon i vedertagen bemärkelse, dvs. forskaffningsmedel för transport på marken.

Enligt *punkt 3* i detta stycke skall risker i förening med resa eller semester anses vara i Sverige belägna risker, när försäkringsavtalet har ingåtts i Sverige för högst fyra månader. Det är här i allmänhet fråga om kortvariga reseförsäkringar.

Andra stycket har omarbetats i enlighet med de påpekanden som *Lagrådet* gjort i sitt yttrande. Enligt artikel 2 d) andra skadeförsäkringsdirektivet skall försäkringsrisker av det slag som anges i första stycket av förevarande paragraf alltid anses belägna i det land där byggnaden finns, fordonet registrerats respektive reseförsäkringen tecknats. För andra än dessa risker anges därför att skadeförsäkringsrisken är belägen i Sverige, om försäkringstagaren är stadigvarande bosatt här eller, i det fall att försäkringstagaren är en juridisk person, om denne i Sverige har ett driftställe som försäkringen hänför sig till. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas exempelvis i det fall en person med hemvist i Sverige ingår ett försäkringsavtal om lösöret i ett fritidshus som är beläget utomlands.

Tredje stycket avser livförsäkringar. Här förslås, huvudsakligen i överensstämmelse med artikel 2 e) i andra livförsäkringsdirektivet, en definition av när Sverige skall anses vara det land där åtagandet skall fullgöras.

Begreppet sekundäretablering i *första stycket* har överförts från 2 kap. 2 § LEF och kan tillämpas på såväl EES-försäkringsgivare som försäkringsgivare från tredje land. Det bör dock noteras att försäkringssammanslutningar från tredje land inte tillåts driva verksamhet här i landet och att reglerna om försäkringssammanslutningar respektive generalrepresentationer därför inte blir tillämpliga för försäkringsgivare från tredje land. Inrättande av ett dotterbolag i Sverige är inte att betrakta som en sekundäretablering, eftersom dotterbolaget är en separat juridisk person och inte försäkringsgivarens representant.

Begreppet företrädare i *andra stycket* har i sak samma innebörd som motsvarande begrepp i 2 kap. 3 § sjätte stycket LEF. Eftersom den utländska försäkringsgivarens egentliga ledning finns utomlands, skall försäkringsgivare som etablerar sig här i landet ha en person som ansvarar för verksamheten här. Den utländska försäkringsgivarens företrädare i Sverige kan vara en generalagent, direktör för en filial eller ett ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. I det fall en juridisk person används som generalagent skall agenturen företrädas av ett ombud.

Företrädaren svarar för verksamheten från den utländska försäkringsgivarens sekundäretablering här i landet och företräder försäkringsgivaren i rättsförhållanden som gäller sekundäretableringens verksamhet. Med undantag av ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning leder företrädarna också försäkringsrörelsen vid sekundäretableringen. Företrädarens ställning kan närmast jämföras med den ställning en verkställande direktör eller en styrelseledamot i ett svenskt försäkringsbolag har. Ett ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning har samma ansvar för verksamheten som övriga företrädare, trots att han eller hon inte är involverad i själva affärsrörelsen.

Liksom gällande lagstiftning föreslås inte några bestämmelser om skadeståndsskyldighet för företrädare. Frågan huruvida företrädaren på grund av sitt ansvar för verksamheten är skadeståndsskyldig för skada som vållas försäkringstagare och andra som berörs av försäkringsverksamheten får bedömas enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer.

Lagförslaget innehåller inte närmare bestämmelser om omfattningen av företrädarens befogenheter utan företrädaren bestämmer själv hur verksamheten i Sverige skall organiseras. Av sakens natur följer att exempelvis en generalagent och en verkställande direktör för en filial har rätt att anställa den personal och anlita de försäkringsombud eller konsulter som behövs för verksamheten. Sitt lagstadgade ansvar för verksamheten kan företrädaren dock inte överföra på någon annan utan han eller hon ansvarar alltid på det sätt som avses i denna lag för anställdas och andra uppdragstagares verksamhet.

I lagen finns särskilda bestämmelser om generalagent (9 §), filial (10 §) och generalrepresentation (12 §).

I denna paragraf stadgas om generalagentens ställning och uppgifter samt om de krav som ställs på denne.

Begreppet generalagent i *första stycket första meningen*, som inte närmare preciserats i gällande lagstiftning, har i sak samma innebörd som detta begrepp anses ha i LUF. En generalagent är en syssloman som marknadsför, utfärdar försäkringar och sköter skaderegleringen på en utländsk försäkringsgivares vägnar här i landet. Formellt sett är det således inte generalagenten utan den utländska försäkringsgivaren som driver försäkringsrörelsen i Sverige.

Föreskriften i *andra meningen* i detta stycke, att inte mer än en generalagent får företräda en utländsk försäkringsgivare i Sverige, överensstämmer i sak med 3 § första meningen LUF. Motsvarighet saknas dock i LEF. Däremot finns det inte något hinder mot att en och samma person är generalagent för fler än en utländsk försäkringsgivare.

I *andra stycket* anges de allmänna behörighetsvillkoren för en generalagent som representerar en utländsk försäkringsgivare, vilka till sitt innehåll är desamma som de nu gällande villkoren enligt 4 § första stycket andra och tredje meningarna LUF och 2 kap. 3 § första stycket första och andra meningarna LEF. Generalagenten skall vara bosatt i Sverige. Detta är viktigt för att de som vänder sig till den utländska försäkringsgivaren här i landet skall kunna träffa den som ansvarar för försäkringsgivarens verksamhet och angelägenheter. Generalagenten skall ha rättslig handlingsförmåga i alla de angelägenheter som gäller honom eller henne själv. Han eller hon får inte vara omyndig, försatt i konkurs eller underkastad näringsförbud. Generalagenten kan jämföras med ett svenskt försäkringsbolags verkställande direktör eller styrelseledamot.

Det ligger i sakens natur att generalagenten måste vara förtrogen med försäkringsrörelse. Eftersom generalagenten kan vara den enda personen som representerar den utländska försäkringsgivaren i Sverige måste han eller hon förutsättas vara särskilt yrkesskicklig. I fråga om styrelseledamot och verkställande direktör har numera i försäkringsrörelselagen tagits in uttryckliga föreskrifter om yrkesmässiga krav och lämplighet i övrigt. En motsvarande lösning införs i fråga om generalagent som representerar en försäkringsgivare från tredje land som ansöker om svensk koncession. Således skall det ingå i koncessionsprövningen enligt 4 kap. 5 § första stycket att bedöma om generalagenten har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i ledningen av en försäkringsgivare och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift. Desto mångsidigare och mera omfattande verksamhet det är fråga om desto större krav bör ställas på generalagenten.

När det gäller generalagent som representerar en EES-försäkringsgivare ankommer – i enlighet med principen om en koncession och hemlandstillsyn – motsvarande prövning på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Generalagenten skall i Sverige representera den utländska försäkringsgivaren i alla de rättsförhållanden som föranleds av dennes verksamhet här i landet. Han skall också leda och sköta försäkringsgivarens försäkringsrörelse i Sverige. Det är därför viktigt att generalagenten har omfattande befogenheter. Enligt *tredje stycket*, som i sak överensstämmer med 4 § första stycket första meningen LUF och 2 kap. 3 § andra stycket LEF,

är generalagentens behörighet att företräda den utländska försäkringsgivaren lagstadgad. Detta innebär att en utländsk försäkringsgivare inte kan inskränka den fullmakt som enligt detta stycke skall utfärdas för generalagenten. Däremot kan försäkringsgivaren vid behov byta ut sin generalagent.

Föreskriften i *fjärde stycket* överensstämmer i sak med 4 § andra stycket LUF och 2 kap. 3 § första stycket tredje och fjärde meningarna LEF.

Av generalagentens fullmakt skall framgå bemyndigandet att sköta verksamheten för den utländska försäkringsgivarens räkning här i landet. Om fullmakten inte medger att generalagenten får använda ombud vid rörelsens drivande, måste detta givetvis beaktas. Någon uttrycklig föreskrift härom torde inte vara nödvändig. I förslaget har därför inte tagits upp någon motsvarighet till 3 § andra meningen LUF. I det fall generalagenten är en juridisk person skall fullmakten ställas till det utsedda ombudet.

För generalagent som företräder försäkringsgivare från tredje land finns i förslaget bestämmelser om godkännande av generalagent (4 kap. 5 § första stycket), byte av generalagent (4 kap. 8 §), tillfälligt ombud för generalagent (6 kap. 12 §) och utseende av ombud i stället för generalagent i samband med att verksamheten i Sverige upphör (7 kap. 2 §).

När det gäller generalagent för EES-försäkringsgivare får Finansinspektionen vid förhinder för generalagenten interimistiskt förordna ett ombud, om det med hänsyn till skyddet för försäkringstagarnas intressen är nödvändigt (3 kap. 8 §). Motsvarande föreskrift för generalagent som representerar försäkringsgivare från tredje land återfinns i 6 kap. 12 §.

1 kap. 10 §

Det föreslås att såväl EES-försäkringsgivare som försäkringsgivare från tredje land skall kunna inrätta en filial i Sverige för drivande av försäkringsrörelse. Enligt gällande lagstiftning står filialetablering endast öppen för EES-försäkringsgivare. Begreppet filial i *första stycket* har samma innebörd som i 2 kap. 2 § LEF.

Om verksamheten drivs genom en filial gäller enligt *andra stycket*, förutom bestämmelserna i denna lag, även lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. för försäkringsverksamhet som bedrivs genom filial i Sverige. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om att filialen skall stå under ledning av en verkställande direktör. Filialens direktör svarar för filialens verksamhet, leder dess försäkringsrörelse samt agerar för den utländska försäkringsgivarens räkning i övriga affärsangelägenheter här. Vidare företräder direktören den utländska försäkringsgivaren i rättsförhållanden som gäller filialens verksamhet. Direktörens nationalitet har ingen betydelse, bara filialens verksamhet de facto leds från Sverige. Den verkställande direktören skall vara bosatt i Sverige (ang. motivet till denna föreskrift se prop. 1992/93:257 sid. 165). I övrigt gäller för verkställande direktören de kvalifikationskrav och behörighetsvillkor som anges i 9 och 10 §§ lagen om utländska filialer m.m. Filialens direktör får således inte vara omyndig, försatt i konkurs eller en person som har meddelats näringsförbud eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

För verkställande direktör som förestår en filial som tillhör en försäkringsgivare från tredje land finns bestämmelser om godkännande (4 kap. 5 § första stycket), byte (4 kap. 8 §) och tillfälligt ombud för verkställande direktör (6 kap. 12 §).

När det gäller filial som etableras av försäkringsgivare från tredje land ingår i koncessionsprövningen enligt 4 kap. 5 § första stycket att bedöma om filialens verkställande direktör har de insikter och den erfarenhet som måste krävas.

Angående möjlighet för Finansinspektionen att förordna ombud för en verkställande direktör som förestår en filial som tillhör en EES-försäkringsgivare, se 3 kap. 8 §.

1 kap. 11 §

Denna paragraf gäller endast EES-försäkringsgivare. Begreppet försäkringssammanslutning i *första meningen* i paragrafen har i sak samma innebörd som detta begrepp definieras i 1 kap. 1 § fjärde stycket första meningen LEF. Med försäkringssammanslutning avses främst den typ av sammanslutningar som är organiserade i form av försäkringsbörser, där fysiska och juridiska personer sammanslutna i syndikat bedriver försäkringsverksamhet utan solidarisk ansvarighet. Det är alltså inte själva försäkringssammanslutningen utan de enskilda fysiska eller juridiska personerna inom sammanslutningen som meddelar försäkring. Den försäkringssammanslutning som närmast berörs av bestämmelsen är Lloyd's i London. Försäkring meddelas hos Lloyd's av enskilda individer som är organiserade i syndikat. Försäkringsgivarna står inte i direkt kontakt med kunderna utan försäkringsaffärerna förvärvas huvudsakligen genom särskilt godkända försäkringsmäklare.

Utanför begreppet försäkringssammanslutning faller de typer av försäkringssammanslutningar som bildats i syfte att bedriva koassuransverksamhet. Exempel på sådana sammanslutningar utomlands är Verenigde Nerlandsee Beurssen (V.N.A.B.) i Rotterdam och the Institute of London Underwriters (ILU) i London. Dessa typer av försäkringssammanslutningar kan dock få marknadstillträde i Sverige genom att de enskilda försäkringsbolagen inom sammanslutningarna etablerar verksamhet enligt denna lag.

Föreskriften i *andra meningen* har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Bestämmelsen motsvaras av 1 kap. 1 § fjärde stycket andra meningen LEF och har införts av lagtekniska skäl.

I 12 § finns bestämmelser om företrädare för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

1 kap. 12 §

Försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning från ett EES-land som avser att bedriva försäkringsrörelse från en etablering här i landet skall etablera verksamheten här genom en generalrepresentation. Begreppet generalrepresentation i *första stycket första meningen* har i sak samma innebörd som i 2 kap. 2 § 3 LEF. Generalrepresentationen har inte möj-

lighet att meddela några försäkringar men skall svara för försäkringsgivarens verksamhet i övrigt här i landet.

Enligt *andra meningen* i detta stycke, som i sak överensstämmer med 2 kap. 3 § fjärde stycket första meningen och femte stycket första meningen LEF, skall generalrepresentationen förestås av ett ombud som ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen bedriver i Sverige. Ombudets ansvar för verksamheten här i landet kan jämföras med det ansvar som verkställande direktören eller en styrelseledamot i ett svenskt försäkringsbolag har för bolagets verksamhet, trots att ombudet inte direkt är involverad i den verksamhet som drivs inom sammanslutningen.

I *andra stycket* anges behörighetsvillkoren för ombudet för en försäkringssammanslutning, vilka i sak är desamma som för andra företrädare för utländska försäkringsgivare enligt denna lag.

Ombudet skall representera försäkringsgivarna i sammanslutningen i alla de rättsförhållanden som föranleds av deras verksamhet i Sverige. Ombudet skall därför enligt *tredje stycket* ha behörighet att ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att på försäkringsgivarnas vägnar tala och svara inför domstolar. Genom att ombudets behörighet enligt detta stycke är lagstadgad har försäkringsgivarna inte rätt att begränsa den.

Om skyldigheten för utländska försäkringsgivare att i sin verksamhet i Sverige rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter, se 4 §.

1 kap. 13 §

Denna paragraf, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, anger vissa grunddrag i gränsöverskridande verksamhet. Paragrafen avser endast EES-försäkringsgivare, eftersom försäkringsgivare från tredje land inte har givits någon generell möjlighet att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige.

Gränsöverskridande verksamhet kännetecknas enligt paragrafen av att en EES-försäkringsgivare från ett utländskt driftställe täcker en försäkringsrisk som är belägen i Sverige. En ytterligare förutsättning för att verksamheten skall klassas som gränsöverskridande är att försäkringsaffären förvärvats utan anlitan av en sekundäretablering eller ett dotterbolag som försäkringsgivaren har här i landet. I lagrådsremissens lagförslag användes termen etablering för att beteckna sekundäretableringar och dotterbolag. Detta har dock ändrats efter påpekande från *Lagrådet*. Dessutom förutsätts att den utländska försäkringsgivaren inte anlitar ett i Sverige självständigt verksamt ombud som kontinuerligt för försäkringsgivarens räkning förvärvar försäkringsaffärer, eftersom en permanent närvaro i Sverige är att betrakta en filial eller en agentur.

De grundläggande kriterierna som enligt denna paragraf skall vara uppfyllda för att en verksamhet skall betraktas som gränsöverskridande är baserade på begreppet fritt tillhandahållande av försäkringstjänster i dels artikel 12.1 i det andra skadeförsäkringsdirektivet, som i sin tur hänvisar till artikel 2 d), dels artikel 10.1 och artikel 2 e) i det andra livförsäkringsdirektivet. Artikel 10.2 i andra livförsäkringsdirektivet har upphävts

genom tredje livförsäkringsdirektivet. Övriga bestämmelser kvarstår dock oförändrade.

Med utländskt driftsställe avses i detta sammanhang EES-försäkringsgivarens huvudkontor eller annat fast driftsställe i hemlandet och filial – som avses i artikel 1.b i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet – i ett annat EES-land än hemlandet, dock inte i Sverige.

Som angetts i avsnitt 6.5 ändras nu, såvitt gäller EES-försäkringsgivare, den praxis som tidigare gällt i Sverige att svenska företag och svenska privatpersoner fritt kan upphandla försäkringar utomlands. Försäkringar som svenska juridiska eller fysiska personer på eget initiativ placerar utomlands hos en försäkringsgivare i ett annat EES-land skall alltså *numera anses utgöra gränsöverskridande verksamhet*. Även passivt tillhandahållande av försäkringstjänster av en EES-försäkringsgivare skall därmed vara föremål för reglering. Detta förutsätter dock att verksamheten är av viss omfattning. Som tidigare sagts i avsnitt 6.5 kan en enstaka meddelad affär inte anses utgöra någon verksamhet och kräver inte föregående anmälan till behörig myndighet. Uttrycket ”meddela försäkringar” har, trots den i viss mån ändrade innebörden, hämtats från försäkringsrörelselagen. Uttrycket har valts för att det kan anses omfattade såväl aktivt som passivt tillhandahållande av tjänster.

Lagrådet har i sitt yttrande påpekat att det skulle vara till fördel om uttrycket försäkringsrörelse i Sverige kunde ingå i definitionen av gränsöverskridande verksamhet. Som tidigare angetts (se författningskommentaren till 1 §) bör dock termen försäkringsrörelse endast användas för att beteckna den verksamhet som bedrivs av sekundäretableringar.

När gränsöverskridande verksamhet bedrivs från ett utländskt driftsställe, kan marknadsföringen av försäkringarna ske antingen som direkt marknadsföring, t.ex. med personligt riktade marknadsföringsåtgärder såsom direktreklam och telefonförsäljning eller genom annonsering i svensk press, television eller radio. Vidare kan marknadsföringen ske genom representanter för utländska försäkringsgivare som under besök i Sverige kontakter potentiella kunder. Om försäkringsgivaren i sin anskaffningsverksamhet i Sverige använder en här i landet inrättad etablering är verksamheten som nyss nämnts inte att betrakta som gränsöverskridande.

En EES-försäkringsgivares representant här enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410) är inte att jämföras med en etablering (se 2 kap. 3 § andra stycket 1).

Gränsöverskridande verksamhet behandlas närmare i avsnitt 6.5. Liksom enligt gällande rätt skall en EES-försäkringsgivare ha rätt att samtidigt här i landet bedriva gränsöverskridande verksamhet och verksamhet från etablering, s.k. kumulation, under förutsättning att en klar gränslinje upprätthålls mellan de båda verksamhetsformerna

1 kap. 14 §

I denna paragraf kommer kravet på att liv- och skadeförsäkringsrörelse skall vara separata till uttryck genom den s.k. separationsprincipen. Bestämmelsen om separationskrav i *första stycket första meningen*, som avser EES-försäkringsgivare, har med en smärre redaktionell jämkning överförs från 2 kap. 5 § andra stycket LEF. Sistnämnda bestämmelse är utformad i enlighet med artikel 13 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 16 i tredje livförsäkringsdirektivet. Vad som avses med livförsäkring har definierats i 6 § andra stycket. *Lagrådet* har i sitt yttrande påtalat att det inte klart framgår vad som avses med begreppet "förena". Avsikten med bestämmelsen är att en EES-försäkringsgivare här i landet överhuvudtaget inte skall få förena direkt livförsäkring med annan försäkringsrörelse än sådan skade- och återförsäkringsrörelse som anges i lagtexten. En utländsk försäkringsgivare kan bara ha en generalagent (se 9 § första stycket) och knappast mer än en filial här i landet.

Enligt *andra meningen* i detta stycke får en EES-försäkringsgivare, som på basis av den koncession som försäkringsgivaren fått i sitt hemland kan bedriva både liv – och skadeförsäkring (kompositförsäkringsgivare), även i Sverige samtidigt bedriva både liv- och skadeförsäkringsrörelse. Bestämmelsen grundar sig på artikel 16 i tredje livförsäkringsdirektivet genom vilken har upphävts den bestämmelse i artikel 13 i första livförsäkringsdirektivet enligt vilken kompositförsäkringsgivarna tidigare endast kunde etablera agenturer eller filialer i andra medlemsländer för bedrivande av skadeförsäkringsrörelse.

Föreskriften i *tredje meningen* i detta stycke har överförs från 2 kap. 5 § fjärde stycket LEF.

För försäkringsgivare från tredje land kommer separationsprincipen till uttryck i *andra stycket* som överensstämmer med 2 § tredje stycket LUF. Bestämmelsen har omformulerats efter påpekande från *Lagrådet* för att understryka att den åsyftade begränsningen endast gäller försäkringsrörelse. Att separationsprincipen har en snävare innebörd för försäkringsgivare från tredje land än för EES-försäkringsgivare har sin grund i artikel 31 i första livförsäkringsdirektivet som föreskriver att en försäkringsgivare från tredje land endast får kombinera återförsäkring av livförsäkring med direkt livförsäkring.

Undantag**1 kap. 15 §**

Dispensbestämmelserna i denna paragraf gäller till viss del alla utländska försäkringsgivare.

I *första stycket* ges möjlighet att i fråga om vissa livförsäkringar från fall till fall medge undantag från bestämmelserna i denna lag om livförsäkring. Dispensen kan ha generell utformning eller begränsas till vissa livförsäkringsbestämmelser.

Dispensmöjligheten enligt *punkt 1* överensstämmer i sak med motsvarande dispensmöjlighet i 2 a § andra stycket första meningen LUF och 1 kap. 5 § andra stycket LEF.

Dispensmöjligheten enligt *punkt 2* motsvarar 2 a § tredje stycket första meningen LUF medan motsvarighet saknas i LEF.

Begränsningen av dispensmöjligheten enligt *andra stycket* har sin motsvarighet i 2 a § andra stycket andra meningen LUF.

Dispensbestämmelsen i *tredje stycket* motsvarar 2 a § tredje stycket första meningen LUF.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* motsvarar 2 a § tredje stycket andra meningen LUF.

Möjligheten enligt *femte stycket* – att i samband med ett dispensbeslut föreskriva att bestämmelser om skadeförsäkring skall tillämpas i stället för livförsäkringsbestämmelserna – har sin motsvarighet i 2 a § andra stycket första meningen LUF och 1 kap. 5 § andra stycket LEF.

BESTÄMMELSER OM EES-FÖRSÄKRINGSGIVARE

2 kap. Rätt att driva verksamhet i Sverige

Av principen om en koncession och hemlandstillsyn följer att en EES-försäkringsgivares beslut om att inleda verksamheten i Sverige endast förutsätter en anmälan till tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Detta gäller oavsett om försäkringsgivaren avser att bedriva verksamheten i Sverige från en sekundäretablering här eller genom gränsöverskridande verksamhet. Det ankommer sedan på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland att underrätta Finansinspektionen om den i Sverige planerade verksamheten (1 §). Till underrättelsen skall bl.a. fogas ett intyg om försäkringsgivarens solvens samt, när det gäller gränsöverskridande verksamhet, en utredning om vilka försäkringsklasser som försäkringsgivarens koncession omfattar och vilka risker som här i landet skall täckas genom den planerade verksamheten (2-3 §§).

Finansinspektionen har inte möjlighet att direkt ingripa i den verksamhet som en EES-försäkringsgivare inleder här i landet. Detta gäller oavsett om rörelsen skall drivas från en etablering här eller genom gränsöverskridande verksamhet. Inspektionen har emellertid ett visst tillsynsansvar över verksamheten och därför skall en EES-försäkringsgivare underrätta Finansinspektionen när verksamheten inleds i Sverige (4 §).

2 kap. 1 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 2 kap. 1 § LEF.

Koncessionsgivningen av svenska myndigheter ersattes, när det gäller EES-försäkringsgivare, genom prop. 1994/95:184 av ett anmälningsförfarande som bygger på ett underrättelsesystem mellan tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland och Finansinspektionen. En EES-försäkringsgivare behöver således inte koncession i Sverige utan kan – under de förutsättningar som anges i denna paragraf – med stöd av tillståndet i hemlandet inleda verksamhet här i landet. Detta gäller såväl

verksamhet från en sekundäretablering här som gränsöverskridande verksamhet.

Drivande av försäkringsrörelse från en sekundäretablering här i landet förutsätter enligt artikel 10 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet, i deras lydelse enligt artikel 32 i tredje skade- respektive livförsäkringsdirektivet, att EES-försäkringsgivare anmäler detta till tillsynsmyndigheten i hemlandet, som i sin tur skall underrätta Finansinspektionen om den tilltänkta verksamheten. Idag kan denna verksamhet inledas två månader efter det att inspektionen har mottagit en sådan underrättelse. Enligt direktivbestämmelserna kan dock verksamheten påbörjas tidigare om värdlandet medger det. Skäl att frångå direktiven i detta avseende föreligger inte. Föreskriften i punkt 1 har därför utformats i enlighet med detta förfarande.

Drivande av gränsöverskridande verksamhet förutsätter enligt artikel 14 i andra skadeförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 34 i tredje skadeförsäkringsdirektivet, och artikel 11 i andra livförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 34 i tredje livförsäkringsdirektivet, att EES-försäkringsgivare anmäler detta till tillsynsmyndigheten i hemlandet. I artikel 16 i andra skadeförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 35 i tredje skadeförsäkringsdirektivet, och artikel 14 i andra livförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 35 i tredje livförsäkringsdirektivet, anges det förfarande som skall iaktas mellan hemlandet och det land där tjänsterna enligt planerna skall tillhandahållas. Föreskriften i *punkt 2* har utformats i enlighet med detta förfarande.

Begreppet sekundäretablering preciseras i 1 kap. 8 § och begreppet gränsöverskridande verksamhet i 1 kap. 13 §.

Termen behörig myndighet har definierats i 1 kap. 5 § första stycket 4.

2 kap. 2 §

Bestämmelserna i denna paragraf överensstämmer i sak med 2 kap. 4 § LEF som i sin tur grundar sig på bestämmelserna i artikel 10 punkterna 1 och 2 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Hemlandsmyndigheten skall kontrollera att en EES-försäkringsgivare, som planerar en sekundäretablering i Sverige, uppfyller de krav som ställs på försäkringsrörelse inom EES enligt EG:s försäkringsdirektiv. För att Finansinspektionen skall – med hänsyn till inspektionens sekundära tillsynsansvar (se 3 kap.) – få en tillförlitlig bild av den försäkringsgivare som avser att etablera försäkringsrörelse i Sverige måste etableringsanmälan innehålla de uppgifter som anges i *första stycket*. Dessutom skall till ansökan fogas ett intyg om att försäkringsgivaren har ett minsta eget kapital (kapitalbas) enligt vad som föreskrivs i artikel 16 och 17 i första skadeförsäkringsdirektivet respektive artikel 19 och 20 i första livförsäkringsdirektivet. För verksamhet avseende motorfordonsansvar krävs vissa tilläggsuppgifter enligt *andra stycket*.

I *tredje stycket* anges det förfaringsätt som skall iaktas när de uppgifter som ingår i underrättelsen enligt första stycket 1 och 2 ändras. Här

är det försäkringsgivaren själv som direkt till Finansinspektionen skall Prop. 1997/98:141
anmäla den tilltänkta ändringen minst en månad innan den görs.

2 kap. 3 §

Bestämmelserna i denna paragraf, som i huvudsak överensstämmer med 2 kap. 4 a § LEF, är utformade i enlighet med artikel 35 och 36 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

En uttrycklig bestämmelse tas in i *tredje stycket* om att det är den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland som skall underrätta Finansinspektionen om eventuella ändringar i försäkringsgivarens verksamhet.

2 kap. 4 §

Bestämmelsen har överförts från 6 kap. 2 § LEF.

3 kap. Tillsyn över EES-försäkringsgivare

Kapitlet, som endast gäller EES-försäkringsgivare, innehåller bestämmelser om Finansinspektionens övervakningsuppgifter avseende dessa försäkringsgivare. Av principen om hemlandstillsyn enligt tredje generationens försäkringsdirektiv följer att Finansinspektionen har rätt att övervaka EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige endast till den del övervakningen inte ankommer på den myndighet som svarar för tillsynen av försäkringsgivarens verksamhet i hemlandet (1 §). Detta innebär att Finansinspektionens tillsynsansvar för EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige inte omfattar den finansiella tillsynen utan i huvudsak är begränsad till kontroll av att försäkringsgivaren iakttar gällande bestämmelser i fråga om konsumentskydd, försäkringsavtalsförhållanden och principer beträffande god affärs sed. Dessutom har Finansinspektionen en skyldighet att biträda den utländska tillsynsmyndigheten som har huvudsansvaret för övervakningen av den verksamhet som bedrivs av en EES-försäkringsgivare här i landet (2 § andra stycket).

Finansinspektionen har rätt att få sådana uppgifter som behövs för fullgörandet av sin övervakningsfunktion (3 §). Rätten att få uppgifter gäller inte bara försäkringsgivare utan även bolag och andra organ som har till uppgift att här i landet utslutande bistå EES-försäkringsgivare (4 §).

I detta kapitel ingår också bestämmelser om de tvångsmedel som Finansinspektionen kan använda mot en EES-försäkringsgivare, om försäkringsgivaren inte skulle iaktta denna lag, föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag eller om det annars skulle framkomma missbruk i försäkringsgivarens verksamhet här i landet (6 §). Om EES-försäkringsgivaren inte följer inspektionens anmärkning, uppmaning eller efterlever ett förbud, skall saken i normala fall anmälas till den myndighet som i försäkringsgivarens hemland har huvudsansvaret för tillsynen av försäkringsgivarens verksamhet.

Endast i undantagsfall har Finansinspektionen rätt att, vid sidan av den utländska tillsynsmyndigheten med det primära tillsynsansvaret, vidta

åtgärder mot EES-försäkringsgivaren. I brådskande fall får inspektionen vidta åtgärder utan att på förhand underrätta den utländska myndigheten.

I stort överensstämmer bestämmelserna i detta kapitel med motsvarande reglering i LEF. Vissa justeringar i det gällande regelsystemet har dock gjorts.

3 kap. 1 §

I *första stycket*, som saknar direkt motsvarighet i gällande lagstiftning, slås fast i enlighet med artikel 13 i första skadeförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet, och artikel 15 i första livförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet, att tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland har huvudansvaret för den finansiella tillsynen över försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Med finansiell tillsyn avses enligt samma direktivbestämmelser kontroll av försäkringsgivarens hela verksamhet, försäkringsgivarens solvens, skapandet av tekniska avsättningar och de tillgångar som skall täcka dessa enligt de regler som hemlandet fastställt eller den praxis som tillämpas där.

Begreppet ”den behöriga myndigheten” har definierats i 1 kap. 5 § första stycket 4. I 5 § finns bestämmelser om den utländska tillsynsmyndighetens behörighet i Sverige.

Principen om hemlandstillsyn enligt denna paragraf bygger på informationsutbyte och samarbete mellan tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland och Finansinspektionen. Bestämmelser om skyldighet för inspektionen att lämna information och biträde i frågor som hör till den finansiella tillsynen finns i 2 § andra stycket.

Av *andra stycket* följer att till den del tillsynen över en EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige inte ankommer på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland svarar Finansinspektionen för övervakningen. I inspektionens uppgift ingår bl.a. att kontrollera försäkringsgivarnas marknadsföring och information och att verksamheten i övrigt drivs enligt här i landet godtagbara affärsprinciper. I uppgiften ingår också kontroll av att försäkringsgivarna i sin verksamhet i Sverige iakttar den lagstiftning som reglerar förhållandena mellan försäkringsgivaren och försäkringstagarna, såsom konsumentförsäkringslagen (1980:38). Ett annat väsentligt inslag i inspektionens övervakningsfunktion är att verka för en sund utveckling av den verksamhet som försäkringsgivaren bedriver i Sverige (se 2 § första stycket).

3 kap. 2 §

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 6 kap. 1 § första och andra styckena LEF.

Ett betydelsefullt led i övervakningen av EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige är uppgiften att verka för en sund utveckling av den här i landet bedrivna verksamheten. Enligt *första stycket* ankommer denna uppgift på Finansinspektionen i samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Med tanke på bl.a. de svenska försäkringstagarna är det betydelsefullt med en effektiv tillsyn av EES-försäkringsgivares verksamhet här i landet. En effektiv tillsyn, som är baserad på hemlandskontroll, förutsätter ett intimt samarbete och informationsutbyte mellan berörda tillsynsmyndigheter. Därför har inspektionen en viktig funktion i tillsynsarbetet även om hemlandsmyndigheten har huvudansvaret för tillsynen. Bestämmelserna i *andra stycket* syftar till att säkerställa en effektiv övervakning av verksamheten här i landet.

3 kap. 3 §

Paragrafen motsvarar 6 kap. 3 § LEF.

Till den del övervakningen av en EES-försäkringsgivare ankommer på Finansinspektionen skall inspektionen enligt *första stycket* ha rätt att få sådana uppgifter om försäkringsgivaren och dennes verksamhet i Sverige som behövs för denna tillsyn. Uppgiftsskyldigheten gäller oberoende av om försäkringsgivaren bedriver verksamhet från en sekundäretablering här eller genom gränsöverskridande verksamhet.

Finansinspektionen skall enligt *andra stycket* ha rätt att granska den verksamhet som en EES-försäkringsgivares sekundäretablering i Sverige bedriver. Finansinspektionen skall även ha möjlighet att granska försäkringsgivarens handlingar och räkenskaper.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket*, som motsvarar 6 kap. 3 § andra stycket LEF, kan inspektionen närmare precisera uppgiftsskyldigheten i första stycket för EES-försäkringsgivaren.

3 kap. 4 §

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 6 kap. 4 § LEF.

Med stöd av denna paragraf har Finansinspektionen möjlighet till insyn i olika organ som samverkar med EES-försäkringsgivare. De organ som här avses är i samma utsträckning som EES-försäkringsgivare skyldiga att lämna upplysningar till inspektionen och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning av inspektionen.

3 kap. 5 §

Enligt *första meningen*, som överensstämmer med 6 kap. 1 § tredje stycket LEF, har en utländsk tillsynsmyndighet med ansvar för den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige rätt att, efter att ha underrättat Finansinspektionen, när som helst granska den verksamhet som försäkringsgivaren bedriver från en sekundäretablering här i landet. Granskningen kan utföras antingen av den utländska myndighetens egna tjänstemän eller av representanter som befullmäktigas särskilt för denna uppgift.

Angående begreppet behörig myndighet, se 1 kap. 5 § första stycket 4.

I *andra meningen* har införts en uttrycklig föreskrift, som saknar svarighet i gällande lagstiftning, om att Finansinspektionen skall ha rätt att delta i undersökningar som utländska tillsynsmyndigheter genomför vid sekundäretableringar här i landet. Föreskriften grundar sig på artikel

14 i första skadeförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 10 i tredje skadeförsäkringsdirektivet, och artikel 16 i första livförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 9 i tredje livförsäkringsdirektivet. Prop. 1997/98:141

Ingripande och sanktioner

3 kap. 6 §

Artikel 40 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet innehåller det förfarande som skall iakttas, om en EES-försäkringsgivare inte följer de bestämmelser som tillämpas i det land där den har en sekundäretablering eller där den bedriver gränsöverskridande verksamhet. Bestämmelserna i denna paragraf, som har överförts från 6 kap. 5 § LEF, är utformade i enlighet härmed.

När det gäller smärre avvikelser från denna lag, inspektionens föreskrifter eller god affärssed här i landet, torde rättelse kunna uppnås genom ett informellt påpekande.

Enligt *första stycket* skall Finansinspektionen i första skedet förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om försäkringsgivaren ändå fortsätter med sitt felaktiga förfarande kan inspektionen enligt *andra stycket*, efter att ha underrättat tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland, förbjuda försäkringsgivaren att marknadsföra eller meddela nya försäkringar här i landet. I 1 kap. 7 § anges vad som avses med här i landet belägna skadeförsäkringsrisker och när ett livförsäkringsåtagande skall fullgöras här i landet.

I *tredje och fjärde styckena* stadgas om inspektionens rätt att i brådsakande fall vidta åtgärder utan att på förhand underrätta tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Angående möjlighet att förena ett föreläggande med vite, se 10 kap. 5 §.

Angående behörig myndighet, se 1 kap. 5 § första stycket 4.

3 kap. 7 §

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 6 kap. 5 a § LEF som grundar sig på artikel 20 i första skadeförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 13 i tredje skadeförsäkringsdirektivet, och artikel 24 i första livförsäkringsdirektivet, i dess lydelse enligt artikel 12 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Angående behörig myndighet, se 1 kap. 5 § första stycket 4.

3 kap. 8 §

En EES-försäkringsgivare skall under hela den tid försäkringsgivaren bedriver verksamhet från en sekundäretablering här i landet ha en företrädare. Om företrädaren avsäger sig sitt uppdrag, inte längre är lämplig för sin uppgift eller av annat skäl inte kan utöva sitt uppdrag skall

Finansinspektionen enligt *första meningen*, som i sak överensstämmer med 6 kap. 6 § LEF, använda tvångsmedel mot försäkringsgivaren, om inte en ny företrädare tillsätts.

Av syftet med förordnande av ett interimistiskt ombud enligt *andra meningen*, som i sak överensstämmer med 6 kap. 6 § andra meningen LEF, följer att ombudet skall ha samma rättigheter som företrädaren. Ett interimistiskt ombud skall sköta sin uppgift till dess en ny företrädare utses eller till dess att företrädarens hinder har upphört.

3 kap. 9 §

Bestämmelsen i denna paragraf har överförts från 7 kap. 1 § LEF.

Som en följd av att en EES-försäkringsgivare verkar här i landet med stöd av koncession i hemlandet innebär ett återkallande av koncessionen eller att koncessionen av annat skäl upphör i hemlandet att verksamhetsrättigheterna i Sverige också upphör. Försäkringsgivaren får inte längre bevilja nya försäkringar här i landet. Då verksamheten avslutas skall framför allt säkerställas att försäkringstagarnas intressen tryggas. Finansinspektionen skall i samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland vidta alla de åtgärder som behövs som skydd för de försäkrades intressen. Det är dock tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland som har initiativrätten till en sådan åtgärd.

BESTÄMMELSER OM FÖRSÄKRINGSGIVARE FRÅN TREDJE LAND

4 kap. Inledande av verksamheten m.m.

Kapitlet, som endast gäller försäkringsgivare från tredje land, innehåller bestämmelser som anger de närmare förutsättningarna för inledande av verksamhet i Sverige. Dessa förutsättningar är, till skillnad från vad som är fallet i fråga om EES-försäkringsgivare, inte baserade på principerna om en enda koncession och hemlandstillsyn utan grundas på svensk koncession och svensk offentlig tillsyn. Enligt huvudregeln skall således alltså krävas koncession. Dessutom skall etablering krävas här i landet för att en försäkringsgivare från tredje land skall kunna få bedriva verksamhet i Sverige, om inte försäkringar skall marknadsföras i Sverige genom en här i landet koncessionerad försäkringsgivare (1 § andra stycket).

En ändring i jämförelse med den nuvarande regleringen är att försäkringsgivare från tredje land skall få bedriva verksamheten i Sverige inte enbart från en generalagentur utan även från en filial (1 §).

Det nuvarande kravet att en svensk koncession endast kan omfatta de försäkringsklasser som försäkringsgivaren bedriver i hemlandet skall inte längre gälla.

Det nuvarande förbudet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva annan rörelse än försäkringsrörelse har utvidgats till att inte bara avse främmande verksamhet som drivs genom sekundäretablering utan även verksamhet som drivs vid sidan av sådan etablering här i landet (2 §).

Rätt att driva verksamhet i Sverige

4 kap. 1

I paragrafen har de bestämmelser i 1 § andra stycket och 1 a § första stycket LUF som gäller rätten för försäkringsgivare från tredje land att driva försäkringsrörelse respektive marknadsföra försäkringar i Sverige sammanförts. Bestämmelsen i första stycket avser försäkringsrörelse som försäkringsgivaren etablerar i egen regi i Sverige, medan andra stycket endast avser anskaffningsverksamhet på den svenska marknaden genom förmedling av en här i landet koncessionerad försäkringsgivare. Begreppet försäkringsgivare från tredje land har definierats i 1 kap. 5 § första stycket 2.

Ett huvudsyfte med koncessionskravet enligt *första stycket* är att svenska myndigheter på förhand skall kunna göra en bedömning av sannolikheten av att en utländsk försäkringsgivare kan svara för alla förpliktelser som följer av försäkringsavtal samt också i övrigt sköta sin försäkringsrörelse i enlighet med i Sverige godkända principer.

När det gäller de juridiska formerna för etablering i Sverige innebär som tidigare nämnts förslaget i förhållande till gällande lagstiftning en utökning av etableringsformerna genom att även filialetablering godtas.

I *andra stycket* har undantaget från koncessions- och etableringskraven enligt 1 a § första stycket LUF tagits upp. Undantaget avser marknadsföring av försäkringar här i landet genom förmedlingsverksamhet av försäkringsgivare som har koncession i Sverige. Detta innebär, i överensstämmelse med gällande lagstiftning, att endast svenska försäkringsbolag och försäkringsgivare från tredje land med koncession i Sverige kan anlitas för förmedlingsuppdraget. Däremot kan inte EES-försäkringsgivare som saknar separat svensk koncession anlitas för detta uppdrag. Anledningen till detta är att det är lämpligt att Finansinspektionen även i fortsättningen skall ha det primära tillsynsansvaret för förmedlaren av denna speciella form av anskaffningsverksamhet på den svenska marknaden.

Som framgått av avsnitt 6.5 anses denna möjlighet att marknadsföra försäkringar vara en begränsad form av gränsöverskridande verksamhet. Begreppet ”marknadsföra försäkringar” har valts för att markera att det här skall vara fråga om ett aktivt handlande från den utländska försäkringsgivarens sida. Som tidigare nämnts omfattar inte lagstiftningen försäkringar som svenska juridiska eller fysiska personer på eget initiativ placerar utomlands hos försäkringsgivare från tredje land.

Lagrådet har i sitt yttrande menat att den marknadsföring som här avses utgör här i riket bedriven försäkringsrörelse och att detta bör komma till uttryck i lagtexten. Som tidigare angetts (se författningskommentaren till 1 §) bör dock termen försäkringsrörelse endast användas för att beteckna den verksamhet som bedrivs av sekundäretableringar.

I 10 § anges de kriterier enligt vilka Finansinspektionen kan bevilja tillstånd för den nu aktuella formen av marknadsföring.

Bestämmelsen i denna punkt har ansetts förenlig med EG-rätten, eftersom ifrågasvarande verksamhet inte innebär att någon etablering kommer

4 kap. 2 §

En av försäkringsrörelselagstiftningens grundläggande principer, förbudet att driva annan rörelse än försäkringsrörelse, har tagit upp i *första stycket*, som motsvarar 1 § femte stycket LUF. Något krav enligt tredje-landsreglerna i EG:s försäkringsdirektiv att upprätthålla detta förbud finns inte. Förbudet är inte heller lika effektivt som motsvarande förbud för svenska försäkringsbolag när det gäller att skydda de svenska försäkringstagarnas intressen – vilket är huvudsyftet med förbudet – eftersom större delen av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som regel är förlagd till utlandet. Konkurrensskäl talar dock för att alltjämt tillämpa detta förbud; det är av vikt att försäkringsgivare från tredje land inte skall försättas i en gynnsammare konkurrenssituation i Sverige än andra försäkringsbolag med verksamhet här i landet.

Till skillnad mot vad som för närvarande gäller enligt LUF är förbudet att driva främmande rörelse enligt denna paragraf inte begränsat till verksamhet som bedrivs från etableringen för försäkringsrörelse här i landet utan avser också verksamhet som drivs av försäkringsgivaren i Sverige vid sidan av sådan etablering – detta för att inte försäkringsgivare från tredje land skall ges större verksamhetsfrihet än svenska försäkringsbolag.

Avsikten är att den praxis som utbildats i Sverige, när det gäller att medge undantag från förbudet att driva annan rörelse än försäkringsrörelse enligt LUF, även i fortsättningen skall tillämpas.

För svenska försäkringsbolag kommer förbudet mot främmande verksamhet bl.a. till uttryck i 1 kap. 3 § försäkringsrörelselagen. När det gäller EES-försäkringsgivares verksamhet ankommer det på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland att bevaka att försäkringsgivaren – i enlighet med artikel 8.1 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet – begränsar sin affärsverksamhet i Sverige till försäkringsområdet och sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område, med uteslutande av alla annan affärsverksamhet.

Bestämmelsen i *andra stycket* överensstämmer med 1 § sjätte stycket LUF.

Tredje stycket motsvaras av 9 a § LUF. Av praktiska skäl ges inspektionen rätt att bestämma vilka utredningar som skall fogas till ansökan.

4 kap. 3 §

Den nuvarande ordningen med en lagstadgad skyldighet för Finansinspektionen att på ansökan lämna förhandsbesked om huruvida en planerad verksamhet här i landet kräver separat svensk koncession har tagits upp i *första stycket* som överensstämmer med 1 § tredje stycket LUF.

Motivet för systemet med förhandsbesked är det intresse som den som avser att starta en försäkringsliknande verksamhet har av att så snart som möjligt få besked om huruvida den planerade verksamheten är försäkringsrörelse och därför förutsätter koncession. I lagtexten definieras inte vad som anses utgöra försäkringsrörelse. Som har konstaterats i tidigare lagstiftningsärenden är det inte möjligt att definiera begreppet tillräckligt noggrant och entydigt. Avsikten är att vid tillämpningen av denna paragraf skall begreppet försäkringsrörelse bestämmas med utgångspunkt i den praxis som utbildats på området (se t.ex. RÅ 1992 ref.29). Se även författningskommentaren till 1 kap. 1 §.

Enligt *andra stycket*, som överensstämmer med 1 § fjärde stycket LUF, är ett förhandsbesked bindande för den myndighet som lämnat beskedet. Om inspektionens beslut efter överklagande har prövats av regeringen är både regeringen och inspektionen bundna av regeringens beslut.

4 kap. 4 §

Regeringen är, liksom enligt försäkringsrörelselagen, koncessionsgivande myndighet. Detta framgår av *första stycket* som överensstämmer med 6 § första stycket LUF.

Obligatoriska handlingar i ett koncessionsärende är enligt *andra stycket*, som i sak överensstämmer med 6 § andra stycket LUF, bl.a. en verksamhetsplan. I verksamhetsplanen skall principerna för den planerade verksamheten anges. Vidare skall till koncessionsansökningsförfarandet fogas ett bevis om att försäkringsgivaren har deponerat medel i en svensk bank. Syftet med denna initiala deposition är att trygga försäkringstagarnas intressen under den första verksamhetstiden då etablerings- och startåtgärder kan ta avsevärda belopp i anspråk.

Av praktiska skäl innehåller lagförslaget i övrigt inte någon detaljerad förteckning över de handlingar och utredningar som skall fogas till en koncessionsansökan utan i överensstämmelse med 6 § sjätte stycket LUF ges Finansinspektionen i *tredje stycket* rätt att meddela närmare föreskrifter härom.

4 kap. 5 §

Paragrafen, som i stora delar överensstämmer med 7 § första-tredje styckena LUF, anger koncessionsvillkoren för försäkringsgivare från tredje land.

EG:s försäkringsdirektiv innehåller inte några regler om de materiella villkoren för beviljande av koncession i fråga om försäkringsgivare från tredje land. Koncessionsvillkorens närmare innehåll bestäms istället av

den nationella lagstiftningen i det land där verksamheten skall etableras. Det finns i detta avseende inte skäl att försätta försäkringsgivare från tredje land i en annan situation än svenska försäkringsbolag. Koncessionsvillkoren är därför enligt förslaget i stort sett desamma för försäkringsgivare från tredje land som för svenska försäkringsbolag, dock med den väsentliga skillnaden som följer av att depositionskrav endast uppställs för försäkringsrörelse som här i landet etableras av försäkringsgivare från tredje land. Kravet på initialdeposition kommer till uttryck genom hänvisningen i *första stycket* till 4 §. Den begränsning i marknadstillträdet i Sverige som depositionskravet innebär har sin grund i de krav som uppställs i artikel 23.2 e) i första skadeförsäkringsdirektivet och i artikel 27.2 e) i första livförsäkringsdirektivet.

Koncessionsprövningen enligt punkten 1 i första stycket skall, i överensstämmelse med gällande lagstiftning, begränsas till en bedömning av om försäkringsgivaren har sådan sakkunskap och sådana resurser som är tillräckliga för en tillförlitlig försäkringsverksamhet i Sverige.

Som angetts i kapitel 6.6 bör, i likhet med försäkringsrörelselagen, införas uttryckliga regler för prövningen av ledningen och större ägare av en utländsk försäkringsgivare. Med ledning avses företrädaren för den utländska försäkringsgivaren, som skall godkännas i samband med koncessionsprövningen. Regleringen motsvarar den i försäkringsrörelselagen och prövningen skall i princip vara densamma (se prop. 1995/96:173).

Som också angetts i avsnitt 6.6 skall föreskriften i 2 § första stycket LUF, att en utländsk försäkringsgivare här i landet bara får driva sådan försäkringsrörelse som drivs i hemlandet, upphöra att gälla. Däremot måste i enlighet med EG:s tredjelandsregler krävas att försäkringsgivare från tredje land har tillstånd i sitt hemland att driva försäkringsverksamhet.

I överensstämmelse med gällande lagstiftning har i *andra stycket* tagits upp en uttrycklig föreskrift om att koncessionsprövningen inte får grundas på den s.k. behovsprincipen, dvs. innefatta en kvantitativ bedömning av antalet försäkringsgivare och försäkringsgivares möjligheter att täcka försäkringstagarnas behov av försäkringskydd.

Bestämmelsen i *tredje stycket* överensstämmer med 7 § andra stycket LUF.

Såsom tidigare skall koncession enligt *fjärde stycket* inte beviljas för försäkringsrörelse i allmänhet utan för bestämda försäkringsklasser i enlighet med den indelning som gäller för svenska försäkringsbolag.

4 kap. 6 §

I överensstämmelse med 7 § fjärde stycket LUF skall prövningen av frågan om ändring av koncession ske på samma grunder som vid beviljande av en ny koncession med rätt för Finansinspektionen att avgöra frågan om den är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt. Ansökan om ändring av koncession skall ske på samma sätt som vid ansökan av en ny koncession.

Lagrådet har i sitt yttrande förordat att bestämmelsen i andra stycket formuleras om. Bestämmelsen behandlas dock i den nyligen remitterade promemorian om en ny beslutsordning på bank- och försäkringsområdet

(se avsnitt 3). En översyn av bestämmelsen bör i stället göras i det lagstiftningsarbetet. Prop. 1997/98:141

4 kap. 7 §

Paragrafen motsvarar 9 § andra stycket LUF. Till skillnad mot tidigare tas en uttrycklig bestämmelse in om att de vanliga reglerna för koncessionsgivning skall gälla i tillämpliga delar.

4 kap. 8 §

En försäkringsgivare från tredje land kan vid behov byta ut sin företrädare. Enligt denna paragraf, som delvis motsvarar 9 § andra stycket LUF, skall försäkringsgivaren hos inspektionen ansöka om godkännande av den nya företrädaren. Fråga om byte av företrädare kan aktualiseras upprepade gånger. Det är därför ändamålsenligt med en ordning där inte regeringen utan inspektionen fattar beslut om godkännande av en ny företrädare.

4 kap. 9 §

Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 23 § LUF. För att Finansinspektionens tillsyn skall bli effektiv måste inspektionen få kännedom om när en försäkringsgivare börjar sin verksamhet.

Den egentliga försäkringsrörelsen skall anses börja i och med att de första åtgärderna för att sälja försäkringar vidtas eller när anbud tas emot. Att försäkringsgivaren vidtar förberedande åtgärder för den planerade verksamheten skall, även om åtgärderna leder till bokföringsskyldighet, däremot inte anses innebära att verksamheten har inletts.

Marknadsföring av försäkringar

4 kap. 10 §

Bestämmelsen i denna paragraf motsvarar den i 1 a § andra stycket LUF.

Tidigare stadgades att tillstånd skulle lämnas om verksamheten inte bedömdes vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Den ändrade formuleringen ansluter till vad som enligt 5 § gäller för att en utländsk försäkringsgivare skall få koncession i Sverige. Ändringen innebär att kravet på sundhet i den planerade verksamheten skall avse endast förhållandena i den enskilda koncernen eller i det enskilda samarbetsavtalet och inte i försäkringsväsendet som helhet. Ändringen har gjorts för att undvika alla slag av behovsprövning.

Någon behovsprövning får alltså inte göras vid tillståndsprövningen. Avsikten är att de kriterier som i övrigt gäller för tillstånd till förmedlingsverksamhet enligt 1 a § LUF skall tillämpas i tillståndsärendena enligt denna paragraf (se 1989/90:NU 22). Om förutsättningar för tillståndet inte längre finns, kan det förklaras förverkat. En sådan åtgärd kan exem-

5 kap. Solvenskrav och bedrivande av verksamheten

Kapitlet innehåller i huvudsak solvensbestämmelser som skall gälla för försäkringsgivare från tredje land. I avsnitt 6.7 har beskrivits den centrala betydelse solvensbestämmelserna har när det gäller försäkringsrörelse som etableras i Sverige av försäkringsgivare från tredje land. När det gäller EES-försäkringsgivare stadgas om solvenskrav i varje försäkringsgivares hemlands lagstiftning.

De kapitalkrav som ställs på försäkringsgivare från tredje land är väsentligen av samma innehåll som i den nuvarande regleringen i LUF. Vissa sakliga och redaktionella ändringar har dock gjorts i det gällande regelsystemet. Eftersom organisationsformerna för etablering av försäkringsverksamhet i Sverige har utökats i jämförelse med nuvarande ordning, skall solvensreglerna i detta kapitel inte bara tillämpas på verksamhet som etableras genom generalagent utan även på filialetablering.

I 1–3 paragraferna har sammanförts bestämmelserna om deposition i 6 § andra–femte styckena, 10 § andra stycket och 15 a § LUF. Depositionskrav skall inte bara gälla för generalagenturer utan utsträckas till att även omfatta verksamhet som försäkringsgivare från tredje land etablerar genom filial här i landet. För att den föreslagna regleringen skall stå i samklang med den allmänna målsättningen i OECD:s stadga om liberalisering av osynliga betalningar skall deponerade tillgångar i fortsättningen inte användas för att trygga betalning av offentligrättsliga avgifter utan endast till att säkerställa försäkringskundernas intressen (4 §).

De nuvarande bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar har justerats, främst i syfte att klargöra att skyldigheten att redovisa sådana avsättningar gäller inom både skade- och livförsäkringsrörelse.

I lagtexten förtydligas att kravet på täckning av de försäkringstekniska avsättningarna (skuldtäckning) endast gäller den del av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som avser direktförsäkringsrörelse. Om en utländsk försäkringsgivare vid sidan av direktförsäkringsrörelsen även driver återförsäkringsrörelse skall alltså inte återförsäkringsdelen omfattas av skuldtäckningsreglerna (8 § första stycket).

Någon motsvarighet till föreskriften i 18 § LUF om att Finansinspektionen skall godkänna avtal om avgiven återförsäkring inom livförsäkring, har inte tagits upp i förslaget. Syftet med föreskriften, dvs. att förhindra att osunda återförsäkringsavtal ingås till nackdel för försäkringstagarna, får anses tillgodosedd genom säkerhetsystemet i lagförslaget.

Deposition

5 kap. 1 §

I *första stycket* fastslås att försäkringsgivare från tredje land, som säkerhet för den försäkringsrörelse som bedrivs här, skall deponera värdehandlingar i en svensk bank. Till skillnad från gällande lagstiftning (5 a §

LUF) har någon definition av begreppet bankinstitut inte införts i lagförslaget. Någon ändring i sak avses dock inte utan godtagbara banker skall såsom tidigare vara banker med svensk oktroj. Liksom hittills skall Finansinspektionen ha till uppgift att bestämma vilka värdehandlingar som skall godkännas för deposition. Urvalet skall ske med utgångspunkt i kravet på säkerhet för försäkringstagarna.

Den bestämmelse som tidigare fanns om att deponering skulle göras särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring har utgått efter påpekande från *Lagrådet*. Anledningen till detta är att försäkringsgivare från tredje land inte har rätt att driva försäkringsrörelse avseende både livförsäkring och skadeförsäkring här i landet (se 1 kap. 14 § andra stycket).

I *andra stycket* finns bestämmelser om initialdeposition. Med initialdeposition avses det minimibelopp som måste deponeras för att koncession överhuvudtaget skall kunna beviljas (se 4 kap. 4 § andra stycket 2). Minimibeloppet skall såsom tidigare vara basbeloppsanknutet. Också värdet av initialdepositionen skall vara detsamma som enligt gällande reglering, dvs. 300 basbelopp. Depositionskravet har utformats med beaktande av konkurrensförhållandena mellan svenska och utländska försäkringsgivare här i landet samt med hänsyn till motsvarande krav i andra länder. Syftet är att undvika att depositionskravet i den svenska lagstiftningen utgör ett faktiskt hinder för etablering av utländska försäkringsgivare i Sverige (se prop. 1984/85:77 sid. 56).

Den föreslagna initiala depositionen i detta stycke står i samklang med såväl artikel 23.2 e) i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.2 e) i första livförsäkringsdirektivet som OECD:s tjänsteliberaliseringsstadga.

5 kap. 2 §

När det gäller kraven på deponering medan verksamheten pågår skall den nuvarande ordningen bibehållas. Således skall för skadeförsäkring depositionen dimensioneras i enlighet med utvecklingen av bruttopremieinkomsten. Med bruttopremieinkomst avses premieinkomst för bruttoaffär, dvs. utan avdrag för återgivna återförsäkringspremier. Oberoende av utvecklingen av bruttopremieinkomsten får dock depositionen aldrig understiga ett minimibelopp motsvarande 300 basbelopp. För livförsäkring skall såsom tidigare inte tillämpas någon kombination av omslutningsrelaterad deposition och minimideposition. Istället skall endast krävas en minimideposition av samma storlek som motsvarande deposition för skadeförsäkring.

I förhållande till gällande reglering föreslås den ändringen att möjligheten att använda depositionen för att redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska avsättningarna inte bara skall gälla livförsäkring utan utsträckas till att även omfatta skadeförsäkring (se 8 § andra stycket).

5 kap. 3 §

Liksom hittills skall Finansinspektionen enligt *första stycket* ha möjlighet att bestämma en lägre initial deposition eller, när verksamheten har in-

letts, en lägre variabel deposition eller minimideposition. Avgörande för om en sådan dispens skall meddelas är rörelsens omfattning och beskaffenhet.

Bestämmelserna i *andra stycket* om rätt att i vissa fall få tillbaka en del av depositionen avseende skadeförsäkring överensstämmer med gällande reglering (15 a § fjärde stycket LUF).

Om skyldighet att lämna Finansinspektionen uppgift om depositionen, se 6 kap. 3 § första stycket 2.

Om skyldighet för Finansinspektionen att ingripa med föreläggande om deponerat belopp minskat i värde, se 6 kap. 8 § andra stycket 3.

5 kap. 4 §

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om användning av de värdehandlingar som en försäkringsgivare från tredje land deponerat, motsvarar 16 § LUF.

Enligt OECD:s tjänsteliberiseringsstadga skall säkerhetsdepositionernas enda syfte vara att skydda försäkringstagarnas intressen. För att depositionskraven skall stå i samklang med denna stadga föreslås den ändringen i gällande lagstiftning att tillgångar som deponerats inte får användas till betalning av böter, viten, avgifter och ersättningar som kan åläggas enligt denna lag. Deponerade tillgångar skall enligt denna paragraf endast kunna användas till att betala fordringar på grund av försäkringsavtal som hänför sig till den direktförsäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. Om en försäkringsgivare från tredje land här driver såväl direkt- som återförsäkring, får således deponerade tillgångar endast användas för betalning av fordringar inom direktförsäkringsområdet.

Försäkringstekniska avsättningar och grunder för försäkringsverksamheten

5 kap. 5 §

Paragrafen, som motsvarar 10 § tredje-sjunde styckena LUF, innehåller bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar.

I paragrafen klargörs att skyldigheten att redovisa försäkringstekniska avsättningar gäller inom både skade- och livförsäkringsrörelse. Avsikten har dock även tidigare varit att utländska försäkringsgivare från tredje land skall redovisa försäkringstekniska avsättningar för skadeförsäkring. Detta följer bl.a. av att det nuvarande systemet för skuldtäckning inom skadeförsäkring i LUF bygger på att försäkringstekniska avsättningar redovisas.

I *första stycket* fastslås att en försäkringsgivare från tredje land skall beräkna försäkringstekniska avsättningar för sin direktförsäkringsrörelse här i landet. Efter förebild av bestämmelsen i 7 kap. 1 § försäkringsrörelselagen anges vilket belopp de försäkringstekniska avsättningarna skall uppgå till. De försäkringstekniska avsättningarna delas in i olika poster.

Indelningen överensstämmer med motsvarande indelning i 10 § tredje stycket LUF. Prop. 1997/98:141

Andra–femte styckena överensstämmer med 10 § fjärde–sjunde styckena LUF.

5 kap. 6 §

Bestämmelserna i denna paragraf motsvarar 11 § LUF i dess lydelse före den ändring som infördes genom SFS 1995:781. Den nämnda ändringen har fortfarande inte trätt i kraft (jfr. p. 1 i övergångsbestämmelserna) eftersom de ändringar i försäkringsavtalslagen (1927:77) som förväntades när ändringen gjordes inte har trätt i kraft (se sid. 127 och 302–303 i prop. 1994/95:184). I avvaktan på att motsvarande ändringar genomförs i försäkringsavtalslagen ”återinförs” nu den äldre lydelsen i tidigare 11 § LUF.

I syfte att skapa klarhet i frågan om grunder och för att nå överensstämmelse med försäkringsrörelselagen anges dock redan nu i andra stycket att det för livräntor och sjukräntor som tillhör skadeförsäkringsrörelsen skall upprättas grunder för beräkning av premiereserv och rätt till återköp. Ytterligare förändringar får dock anstå till dess att motsvarande ändringar genomförs i försäkringsrörelselagen (1992:713) och i försäkringsavtalslagen.

Om skyldighet att tillställa Finansinspektionen grunder, se 6 kap. 3 § första stycket 4.

5 kap. 7 §

Bestämmelserna i *första stycket* motsvarar 12 § LUF.

Hänvisningen till 7 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (1982:713) innebär att vissa allmänna anvisningar i den paragrafen skall beaktas vid upprättande av de grunder som avses i detta stycke. Enligt anvisningarna skall grunderna innehålla de antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader som krävs för beräkning av försäkringspremier och premiereserv. Antagandena skall väljas så att de kan anses var för sig betryggande för det slag av försäkringsrörelse som det är fråga om.

Hänvisningen till 7 kap. 6 § försäkringsrörelselagen innebär att särskilda övergångsgrunder kan upprättas för bestämd tid som tillägg till premiereservgrunderna för redan tecknade livförsäkringar eller sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring, om verksamheten har utvecklats eller bedömts mindre gynnsamt än beräknat. Detta innebär att premiereservgrunderna successivt anpassas efter den ändrade situationen. Genom anordningen med övergångsgrunder behöver försäkringsgivarna under en övergångsperiod inte redovisa ett underskott som skulle ha uppstått om de definitivt anpassade grunderna omedelbart hade fått full effekt. Övergångsperioden får normalt inte överstiga tio år.

I *andra–fjärde styckena* har införts bestämmelser som motsvarar dem som tidigare fanns i 7 kap. 5–7 §§ försäkringsrörelselagen. Anledningen till att bestämmelserna ”återinförs” är de ändringar som införs genom 6 §.

Om skyldighet för Finansinspektionen att ingripa med föreläggande om grunderna inte längre är tillfredsställande, se 6 kap. 8 § andra stycket 2. Prop. 1997/98:141

5 kap. 8 §

Enligt *första stycket* skall en försäkringsgivare från tredje land täcka de försäkringstekniska avsättningarna för hela sin direktförsäkringsrörelse i Sverige oberoende av om de föranleds av skade- eller livförsäkringsavtal. I jämförelse med motsvarande bestämmelse i gällande lagstiftning (13 § första stycket LUF) har en redaktionell ändring gjorts i syfte att förtydliga att skuldtäkningsreglerna gäller endast direktförsäkringsrörelsen även om den utländska försäkringsgivaren förutom direktförsäkringsrörelsen även driver återförsäkringsrörelse här i landet. Försäkringsgivare från tredje land bör inte försättas i olika utgångslägen beroende på om de i Sverige driver enbart återförsäkringsrörelse eller om de driver återförsäkringsrörelse vid sidan av direktförsäkringsrörelsen här i landet.

Eftersom skuldtäkningsreglerna endast gäller direktförsäkringsrörelsen görs inte heller någon hänvisning till det nya andra stycket i 7 kap. 9 § försäkringsrörelselagen, som föreslås i propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv.

Om skyldighet för Finansinspektionen att ingripa med föreläggande om de tillgångar som används för skuldtäckning inte är placerade på det sätt som förutsätts i detta stycke, se 6 kap. 8 § andra stycket 5.

Andra stycket motsvarar 13 § andra stycket LUF. Till skillnad mot vad som tidigare gällt skall hela depositionen få beaktas vid täckningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Anledningen till detta är att de deponerade tillgångarna endast skall få användas till betalning av skulder grundade på försäkringsavtal (se 4 §). Eftersom det inte finns skäl att särbehandla skadeförsäkring i detta avseende skall möjligheten att räkna in depositionen inte bara gälla för livförsäkring utan även för skadeförsäkring.

Tredje stycket överensstämmer i sak med 13 § tredje stycket LUF.

Om skyldighet för företrädaren att lämna uppgifter till Finansinspektionen om de försäkringstekniska avsättningarnas storlek, hur dessa beräknats och täckts samt om avgiven återförsäkring, se 6 kap. 3 § första stycket 3.

5 kap. 9 §

Paragrafen överensstämmer med 14 § LUF. Emellertid har paragrafen formulerats så att den tar sikte inte bara på generalagenter utan även på andra företrädare för försäkringsgivare från tredje land.

Hänvisningen i *första stycket* till 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen innebär bl.a. att matchnings- och diversifieringsprincipen i försäkringsrörelselagen skall beaktas vid utformningen av riktlinjerna för placering av medel som används för skuldtäckning. Matchningsprincipen innebär att tillgångar som används för skuldtäckning skall väljas med beaktande av försäkringsgivarens försäkringsåtaganden medan diversifieringsprincipen

innebär att riskerna skall spridas på ett lämpligt sätt (se vidare prop. Prop. 1997/98:141 1994/95:184 sid. 159 ff.).

Om företrädaren inte skulle kunna förmå försäkringsgivaren att upp-
rätta godtagbara riktlinjer skall Finansinspektionen ingripa med föreläg-
gande enligt 6 kap. 8 § andra stycket 4.

5 kap. 10 §

Paragrafen överensstämmer till sitt innehåll med 15 § första och andra
styckena LUF. Dock har skyldigheten att föra ett register, som utvisar de
tillgångar som används för skuldtäckning, utsträckt till att gälla även
andra företrädare för försäkringsgivare från tredje land än generalagent.

Om en tillgång som finns införd i registret överlåts, måste en annan
tillgång tillföras så att registret vid varje tidpunkt innehåller erforderliga
tillgångar för skuldtäckning. Det krävs att tillgångarna finns här i landet
(8 § tredje stycket).

5 kap. 11 §

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 15 § tredje – femte
styckena LUF.

Avgörande för förmånsrättens uppkomst är införandet i det register
som avses i 10 §. Syftet med regleringen är att skydda de försäkrades
intressen i Sverige inom livförsäkringsområdet, om en försäkringsgivare
från tredje land försätts i konkurs eller i övrigt kommer på obestånd.

Om särskild administration, se 7 kap. 4 §.

Solvenskrav

5 kap. 12 §

Paragrafen, som reglerar soliditetskraven på den del av en utländsk för-
säkringsgivares verksamhet som är förlagd till Sverige, motsvarar till sitt
innehåll i huvudsak 16 a §. Innehållet har dock i jämförelse med gällande
reglering ändrats redaktionellt.

Bestämmelserna om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp är i
huvudsak desamma som för svenska försäkringsbolag enligt försäkrings-
rörelselagen (se prop. 1992/93:257 sid. 114 ff).

Enligt *första stycket* skall den kapitalbas som en försäkringsgivare från
tredje land skall upprätthålla, till skillnad från vad som gäller för svenska
försäkringsbolag, fastställas på basis endast av den direkta försäkringsrö-
relsen här i landet. En försäkringsgivare från tredje land, som från en se-
kundäretablering här i landet bedriver återförsäkringsrörelse vid sidan av
direktförsäkringsrörelsen, skall således räkna ut kapitalbasen endast för
direktförsäkringsrörelsen. I förtydligande syfte har en föreskrift härom
tagits upp i *andra meningen* i detta stycke. Vid återförsäkring får det an-
ses vara tillräckligt att myndigheterna i återförsäkringsgivarens hemland
övervakar risktäckningskapaciteten. I övrigt överensstämmer i sak be-
stämmelserna i detta stycke med motsvarande föreskrifter i 16 a § LUF.

Bestämmelserna i *andra* respektive *tredje stycket* har överförts från 16 a § tredje respektive fjärde stycket LUF. Prop. 1997/98:141

5 kap. 13 §

Bestämmelserna i denna paragraf gäller endast skadeförsäkring och överensstämmelser i sak med motsvarande föreskrifter i 16 a § första stycket LUF.

5 kap. 14 §

Bestämmelserna i denna paragraf gäller endast livförsäkring och överensstämmelser i sak med motsvarande föreskrifter i 16 a § första och andra styckena LUF.

5 kap. 15 §

Bestämmelserna i denna paragraf gäller endast fondförsäkring och överensstämmelser i sak med motsvarande föreskrifter i 16 a § LUF.

Verksamhet i flera EES-länder

5 kap. 16–18 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 23 a § LUF som i sin tur grundar sig på artikel 26 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 30 i första livförsäkringsdirektivet. Enligt dessa artiklar och EES-avtalet ges försäkringsgivare, som har koncession att bedriva försäkringsrörelse i ett eller flera EES-länder, rätt att ansöka om undantag.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 5 § första stycket 4.

Aktuarie

5 kap. 19 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 17 § LUF.

Första meningen har efter *Lagrådets* yttrande omarbetats för att närma sig överensstämma med den nuvarande bestämmelsen i LUF. Skyldigheten att låta de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna utföras under ledning av en aktuarie gäller livförsäkring av alla slag (se 1 kap. 6 § andra stycket). Föreskriften gäller också livräntor och sjukräntor oberoende av om de är hänförliga till livförsäkring eller skadeförsäkring (se 1 kap. 6 § tredje stycket).

Hänvisningen i *andra meningen* till försäkringsrörelselagen innebär att samma behörighetsvillkor som för aktuarier i svenska försäkringsbolag gäller för aktuarier som anlitas av en försäkringsgivare från tredje land.

6 kap. Tillsyn över försäkringsgivare från tredje land

Finansinspektionen skall även i fortsättningen ha tillsynsansvaret för verksamhet som försäkringsgivare från tredje land har förlagt till Sverige. Ett väsentligt inslag i tillsynsuppgiften är att kontrollera att försäkringsgivarna uppfyller de solvenskrav som ställs på dem enligt 5 kap. Ett annat betydelsefullt led i tillsynen är kontrollen av att anskaffningsverksamheten här i landet bedrivs i enlighet med de principer som anges i 8 kap. I inspektionens övervakande funktion ingår också att verka för en sund utveckling i övrigt av den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. För att tillsynen skall bli effektiv måste inspektionen få kännedom om när en försäkringsgivare börjar sin verksamhet. Enligt 4 kap. 9 § skall därför företrädaren för försäkringsgivaren underrätta inspektionen om detta.

Om inte försäkringsgivaren påbörjat sin verksamhet inom viss tid kan koncessionen förklaras förverkad (2 §).

Finansinspektionen skall kontinuerligt övervaka verksamheten här i landet utgående från de redogörelser om försäkringsgivarnas verksamhet och ställning som företrädarna för försäkringsgivarna skall tillställa inspektionen utan särskild uppmaning (3 §) eller på begäran (4 §). I 3 § införs en skyldighet för företrädare för försäkringsgivare från tredje land att informera Finansinspektionen om eventuella tvångsåtgärder som tillgripits mot försäkringsgivaren i dennes hemland.

Inspektionen har rätt att när som helst göra platsundersökningar vid sekundäretableringar som försäkringsgivare från tredje land har upprättat i Sverige (6 §). Dessutom har inspektionen möjlighet till insyn i företag och andra organ som här i landet uteslutande har till uppgift att biträda försäkringsgivare från tredje land eller som försäkringsgivaren har ett bestämmande inflytande i (7 §).

I kapitlet ingår också bestämmelser om sanktioner och andra åtgärder som Finansinspektionen kan vidta för den händelse att en försäkringsgivare från tredje land handlar i strid mot bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag eller det i övrigt finns anledning till anmärkning mot försäkringsgivarens agerande här i landet (8 §).

Tillsynsbestämmelserna i övrigt i kapitlet motsvarar i huvudsak den nuvarande regleringen i LUF.

6 kap. 1 §

I denna paragraf som överensstämmer med 5 § andra stycket och 22 a § LUF, fastslås att Finansinspektionen har det huvudsakliga ansvaret för tillsynen över den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige.

Ett väsentligt inslag i tillsynsfunktionen är kontrollen av att de utländska försäkringsgivarna uppfyller solvenskraven enligt denna lag. Tillsynen inkluderar också granskning av vissa funktioner, såsom marknadsfö-

ring och skadereglering, hos försäkringsgivarnas sekundäretablering här i landet. Avsikten är att en försäkringsgivare från tredje land i stort sett skall granskas på motsvarande sätt som ett svenskt försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagen. Vissa avvikelser följer dock av att tillsynen endast gäller den del av den utländska försäkringsgivarens verksamhet som är förlagd till Sverige och endast avser direktförsäkringsrörelse samt av att den egentliga ledningen för den utländska försäkringsgivaren finns utomlands.

En effektiv tillsyn över den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige kräver informationsutbyte och samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Av denna anledning har i överensstämmelse med gällande lagstiftning tagits upp en särskild föreskrift om skyldighet för inspektionen att ha ett nära samarbete med sådana utländska myndigheter i tillsynsfrågor.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 5 § första stycket 4.

6 kap. 2 §

I denna paragraf har, efter mönster av 19 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713), tagits upp vissa situationer där regeringen skall förklara koncessionen förverkad för en försäkringsgivare från tredje land.

Bestämmelsen i första punkten motsvarar 25 § elfte stycket 2 LUF, som föreslås införas i propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv. Enligt första punkten skall således en koncession förklaras förverkad dels om försäkringsgivaren inte påbörjat verksamheten inom ett år från det att koncessionen beviljades, dels i de fall försäkringsgivaren dessförinnan begärt det. Tidsfristen räknas från den dag då koncessionen beviljades.

Föreskriften i andra punkten saknar motsvarighet i LUF och innebär att koncession för en försäkringsgivare från tredje land skall förverkas när försäkringsgivaren under längre tid än sex månader inte drivit verksamhet. Regeln omfattar endast fall där en försäkringsgivare rent faktiskt inte bedriver verksamhet under den angivna tiden. Däremot är det inte meningen att regeringen härigenom skall ha möjlighet att förverka koncessionen för en försäkringsgivare som under en tid låter en eller flera försäkringsklasser försäkringsgivaren har koncession för vara vilande medan verksamheten i andra försäkringsklasser alltjämt pågår.

6 kap. 3 §

I paragrafen anges uppgifter som är av central betydelse för tillsynen och som företrädaren är skyldig att självant och utan anmaning tillstålla Finansinspektionen. Paragrafen har delvis sin motsvarighet i den nuvarande regleringen.

Enligt *första stycket punkten 1*, som motsvarar 10 § första stycket LUF, skall företrädaren varje år lämna inspektionen en särskild berättelse för den utländska försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

För tillsynen av en utländsk försäkringsgivares risktäckningskapacitet skall enligt *punkt 2* och *punkt 3* i detta stycke ett intyg eller en utredning

årligen lämnas om att depositionen respektive de försäkringstekniska avsättningarna uppfyller kraven i 5 kap. 1–3, 5 och 8 §§. Bestämmelserna har delvis sin motsvarighet i 10 § andra och tredje styckena LUF, dock har uppgiftsskyldigheten i ifrågavarande avseende, till skillnad från nuvarande reglering, inte begränsats till livförsäkring utan skall omfatta även skadeförsäkring (jfr. kommentaren till 5 kap. 5 §).

Föreskriften i *punkt 4* i detta stycke överensstämmer väsentligen med 12 a § första och tredje styckena LUF.

Om en försäkringsgivare från tredje land har fått en anmärkning av tillsynsmyndigheten i sitt hemland kan det vara befogat att Finansinspektionen upplyses om detta förhållande, eftersom anmärkningen kan vara sådan att det är skäl att i Sverige lägga särskild vikt vid övervakningen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Av denna anledning innehåller *punkt 5*, som saknar motsvarighet i gällande reglering, en skyldighet för företrädaren att utan dröjsmål informera inspektionen om de tvångsmedel som tillgripits mot den utländska försäkringsgivaren i dennes hemland.

Enligt 10 kap. 1 § 6 skall i överensstämmelse med nuvarande reglering Finansinspektionen kungöra ändring av utländsk försäkringsgivares firma. Av denna anledning har i *punkt 6*, som saknar motsvarighet i nuvarande reglering, förts in en lagstadgad skyldighet för företrädaren att utan dröjsmål anmäla en firmaändring till inspektionen.

Andra stycket överensstämmer i sak med 12 a § andra stycket första meningen och tredje stycket LUF.

Bemyndigandet i *tredje stycket* har delvis sin motsvarighet i 12 a § andra stycket andra meningen LUF.

Om en företrädare inte uppfyller sina skyldigheter enligt denna paragraf kan föreläggande utfärdas enligt 5 §.

Om de uppgifter som skall lämnas enligt denna paragraf är oriktiga eller vilseledande kan böter eller fängelse utdömas enligt förslagets 10 kap. 6 §.

6 kap. 4 §

Genom paragrafens *första stycke*, som motsvarar 24 § första stycket LUF, har inspektionen befogenhet att inhämta alla upplysningar som behövs för granskning av verksamheten. Det kan gälla såväl uppgifter vid något enstaka tillfälle som fortlöpande uppgifter i ett visst hänseende. Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket*, som motsvarar 24 § tredje stycket LUF, kan upplysningar som behövs för tillsynen närmare preciseras.

I 3 § finns bestämmelser om skyldighet för företrädaren att självant, utan särskild uppmaning från inspektionen, inkomma med uppgifter om vissa centrala förhållanden i verksamheten.

6 kap. 5 §

Paragrafen motsvarar delvis till sitt innehåll 25 a § första stycket LUF.

Om möjlighet att kombinera ett föreläggande med vite, se 10 kap. 5 §.

Om en försäkringsgivare från tredje land inte uppfyller sina skyldigheter enligt denna lag kan de sanktioner som nämns i 8 § användas för att rätta till förhållandet.

6 kap. 6 §

Paragrafen motsvarar delvis 24 § andra stycket LUF.

Finansinspektionen har enligt *första stycket* rätt att när som helst verkställa inventering vid en sekundäretablering som en försäkringsgivare från tredje land har upprättat här i landet.

Vid granskningen kan inspektionen enligt *andra stycket*, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, anlita sakkunniga för sådana projekt och granskningar som förutsätter specialkunskap. En sakkunnig kan anlitas för en viss, tidsbunden granskning. Till sakkunnig förordnas en namngiven person och inte t.ex. en revisionsbyrå. Inspektionen bestämmer granskningskostnaderna.

6 kap. 7 §

Genom bestämmelserna i denna paragraf, som i sak överensstämmer med 24 a § LUF, har Finansinspektionen möjlighet till insyn i vissa företag, nämnder och olika organ som här i landet samverkar med försäkringsgivare från tredje land. Ledningen för dessa företag, nämnder och organ är skyldiga att i samma utsträckning som företrädare för försäkringsgivare från tredje land lämna upplysningar till inspektionen och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning.

Ingripande och sanktioner

6 kap. 8 §

I denna paragraf, som i sak överensstämmer med 25 § första och andra styckena LUF, anges de sanktioner som Finansinspektionen kan eller skall vidta om den får vetskap om oriktigheter i den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver här i landet. En smärre brist bör inte ge inspektionen anledning till ingripande genom sanktioner, särskilt inte om försäkringsgivaren på eget initiativ rättar sitt förfarande.

Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan försäkringsgivaren enligt *första stycket* meddelas en erinran eller enligt *andra stycket* föreläggas att inom en viss tid rätta till ett sakförhållande eller upphöra med ett förfarande som anses vara felaktigt. Det andra stycket har kompletterats med en ny bestämmelse i punkten 6. Genom den nya bestämmelsen ges Finansinspektionen, efter förebild i försäkringsrörelselagen (1982:713), möjlighet att förelägga en försäkringsgivare att vidta rättelse om företrädaren inte uppfyller kraven på lämplighet. Angående möjlighet för regeringen att i vissa fall förverka en koncession, se nedan i kommentaren till 13 §.

6 kap. 9 §

Prop. 1997/98:141

Paragrafen har i justerad form överförs från 25 § tredje och i viss mån fjärde styckena LUF.

6 kap. 10 §

När Finansinspektionen förelägger en försäkringsgivare från tredje land att vidta åtgärder utsätter den som regel en tid för fullgörandet av föreläggandet. Om skyldigheten inte fullgörs inom den utsatta tiden skall inspektionen enligt denna paragraf, som överensstämmer med 25 § femte stycket LUF, anmäla förhållandet till regeringen.

6 kap. 11 §

Bestämmelserna i *första stycket*, som i justerad form har överförs från 25 § sjätte stycket LUF, anger de situationer där Finansinspektionen kan begränsa den rätt försäkringsgivare från tredje land har att fritt förfoga över sin egendom i Sverige. Bestämmelserna är inte betingade av EG:s försäkringsdirektiv utan syftar till att svenska försäkringsbolag och försäkringsgivare från tredje land i denna del skall behandlas på samma sätt (jfr. 19 kap. 11 § sjätte stycket försäkringsrörelselagen (1982:713)).

Föreskriften i *andra stycket* har delvis sin motsvarighet i 25 § tionde stycket LUF.

Bestämmelserna i *tredje och fjärde styckena* överensstämmer med 25 § sjunde och åttonde styckena LUF.

Begreppet den behöriga myndigheten har preciserats i 1 kap. 5 § första stycket 4.

6 kap. 12 §

Paragrafen motsvarar delvis 22 § LUF.

Om en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land får förhinder att utöva sitt uppdrag på grund av att han inte längre är behörig, fullmakten återkallas, uppdraget frånräds eller han av annat skäl inte kan fullgöra sitt uppdrag, skall Finansinspektionen enligt *första meningen* förordna ett ombud interimistiskt att sköta de uppgifter som ankommer på företrädaren. Det interimistiska ombudets uppdrag upphör omedelbart när en ny företrädare har godkänts eller när den ordinarie företrädarens förhinder har upphört. Både med tanke på försäkringsgivarens kunders intresse och med tanke på Finansinspektionens tillsynsverksamhet är det nödvändigt att det i Sverige alltid finns företrädare som obehindrat kan sköta de uppgifter som ankommer på honom eller henne. Föreskriften i *andra meningen* har överförs från 22 § tredje meningen LUF.

Om skyldighet att kungöra förordnande av interimistiskt ombud, se 10 kap. 1 § 1.

6 kap. 13 §

Bestämmelserna i första stycket har överförs från 25 § elfte stycket LUF.

Den andra punkten i 25 § elfte stycket LUF, som föreslås i propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv, har överförs till 2 §.

Denna paragraf reglerar vissa av de fall där regeringen kan förklara en koncession förverkad, däribland det fallet att en försäkringsgivare inte längre uppfyller kraven för koncession. I detta krav innefattas att försäkringsgivarens företrädare eller ombud inte uppfyller de lämplighetskrav som ställs i 4 kap. 5 § första stycket 3. Om företrädaren eller ombudet fortfarande företräder försäkringsgivaren en viss tid efter det att Finansinspektionen enligt 7 § andra stycket 6 har förelagt försäkringsgivaren att vidta rättelse, får regeringen besluta om återkallelse av koncessionen. Detta förutsatt att företrädaren eller ombudet finns kvar när regeringen beslutar i saken.

Andra stycket överensstämmer i sak med 25 § tolfte stycket LUF.

Om möjlighet att förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar här i landet vid beslut om förverkande av koncession, se 11 § första stycket 4.

Enligt 10 kap. 1 § 7 skall beslut om att koncession upphört kungöras.

6 kap. 14 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 25 § nionde stycket LUF.

Om begreppet behörig myndighet, se 1 kap. 5 § första stycket 4.

7 kap. Avslutande av verksamheten

Kapitlet innehåller bestämmelser om hur en försäkringsgivare från tredje land skall avsluta sin direktförsäkringsrörelse i Sverige. De föreslagna bestämmelserna är i huvudsak av samma innehåll som motsvarande regelsystem i LUF som i sin tur fått sin utformning med utgångspunkt från reglerna om likvidation och upplösning i 14 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713). Syftet med regleringen är att trygga försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen.

Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att en försäkringsgivare från tredje land skall hos regeringen ansöka om återkallande av koncessionen i det fall försäkringsgivaren avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige (1 §). I vissa särskilda fall kan försäkringsgivarens koncession återkallas också på initiativ av regeringen enligt bestämmelserna om förverkande av koncession i 6 kap. 13 §. När koncessionen har återkallats inleds de egentliga likvidationsåtgärderna. De skall skötas av ett av försäkringsgivaren tillsatt och av Finansinspektionen godkänt ombud (2 §). Det närmare innehållet i avvecklingsåtgärderna beror på arten av försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

I kapitlet finns också bestämmelser om att försäkringsgivare som upphör med verksamhet här i landet kan få tillbaka deponerade tillgångar (3 §). Bestämmelserna har förenklats i jämförelse med gällande reglering.

Livförsäkringsavtalets speciella natur har i gällande lagstiftning givit anledning till bestämmelser om ett särskilt administrationsförfarande som skall tillämpas när koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land att ingå sådana avtal i Sverige förklarats förverkad. Systemet med sär-

skild administration för försäkringsgivare från tredje land har med vissa redaktionella ändringar bibehållits i förslaget. Som framhållits i samband med att administrationssystemet upphävdes för svenska livförsäkringsbolag år 1990 utgör en utländsk försäkringsgivares rörelse i Sverige endast en del av försäkringsgivarens hela verksamhet och det kan därför inte bli aktuellt med ett likvidations- eller konkursförfarande avseende den del av rörelsen som bedrivs här i landet (se prop. 1989/90:34 sid. 82; jfr. även NJA 1980 sid. 164). Av denna anledning är det nödvändigt att ha kvar bestämmelserna om särskild administration för försäkringsgivare från tredje land.

Den tanke, som ligger till grund för administrationsförfarandet, är att realisation av tillgångarna om möjligt skall undvikas inom livförsäkringsrörelsen. Även om varje livförsäkringstagare kan erhålla den på försäkringstagaren löpande andelen av de försäkringstekniska avsättningarna och reserverade återbäringsmedel är livförsäkringstagarens intresse dock inte fullt ut tillgodosett. Det är nämligen alltid ovisst om försäkringstagaren kan för motsvarande belopp hos en annan försäkringsgivare få en livförsäkring på samma villkor som han hade hos den försäkringsgivare som skall upphöra med verksamheten. Därför bibehålls livförsäkringsavtalen vid rättslig giltighet genom att livförsäkringstagarna till en början hålls samman såsom intressenter i en särskild samfällighet, det s.k. administrationsboet. Administrationsboet övertar hela livförsäkringsbeståndet med samtliga de tillgångar, till vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979), samt försäkringsgivarens alla rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen (4 §).

Denna samfällighet skall emellertid inte bestå längre än nödvändigt för att värdera de omhändertagna tillgångarna. Därefter skall åtgärder vidtas för överlåtelse av livförsäkringarna i administrationsboet till en försäkringsgivare som har koncession för livförsäkring. Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att kretsen av presumtiva mottagare av försäkringsbestånd från ett administrationsbo har utökats. Således skall – förutom försäkringsgivare med svensk livförsäkringskoncession – även försäkringsgivare inom EES med koncession eller auktorisation för livförsäkring, oavsett om försäkringsgivaren bedriver livförsäkringsverksamhet enligt denna lag, kunna ta emot beståndet (5 §).

Reglerna om överlåtelse inom administrationsförfarandet har anpassats till vad som gäller för frivilliga överlåtelser i syfte att skapa en mer enhetlig reglering (6-7 §§).

Om Finansinspektionens ansträngningar inte resulterar i någon överlåtelse av försäkringsbeståndet, får tillgångarna i administrationsboet fördelas mellan livförsäkringstagarna (8 §).

Eventuellt överskott vid överlåtelse av försäkringsbeståndet skall i första hand användas för att täcka kostnaden för den särskilda administrationen och för eventuella avgifter till Finansinspektionen. Vad som därefter återstår skall överlämnas till den utländska försäkringsgivaren som upphör med verksamheten (9 §).

7 kap. 1 §

Paragrafen saknar motsvarighet i LUF.

Den gällande lagen innehåller inte någon föreskrift om att en utländsk försäkringsgivare skall ansöka om återkallelse av koncession när försäkringsgivaren avser att avsluta sin försäkringsrörelse i Sverige. I den föreslagna lydelsen av 6 kap. 2 § första stycket punkten 1 anges visserligen att försäkringsgivaren kan förklara sig avstå från koncessionen, men detta gäller bara inom ett år från det att koncessionen beviljades. Det är emellertid ändamålsenligt att försäkringsgivarens koncession först återkallas, varefter försäkringsgivaren inleder de egentliga avvecklingsåtgärderna. Därför har i denna paragraf förts in en bestämmelse om att en försäkringsgivare från tredje land skall ansöka om att regeringen återkallar koncessionen i det fall försäkringsgivaren avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige.

7 kap. 2 §

Paragrafen, som i huvudsak överensstämmer med 27 § första stycket LUF, innehåller bestämmelser om åtgärder som skall vidtas efter det att försäkringsgivarens koncession har förverkats enligt 6 kap. 2 eller 13 § eller återkallats enligt 1 §.

Det närmare innehållet i likvidationsåtgärderna beror på arten och omfattningen av försäkringsgivarens försäkringsrörelse. Ett särskilt ombud skall ges i uppdrag att sköta denna uppgift. Därför skall enligt *första stycket* försäkringsgivaren ersätta företrädaren med ett särskilt ombud som ges i uppdrag att ta emot stämning och i övrigt företräda försäkringsgivaren i fråga om redan meddelade försäkringar.

För att åtgärderna med att avveckla rörelsen skall kunna inledas så snart som möjligt och för att undvika att försäkringstagarnas intresse äventyras kan Finansinspektionen enligt *andra stycket* interimistiskt förordna ett ombud att fullgöra denna uppgift till dess försäkringsgivaren har anmält sitt ombud för godkännande av inspektionen.

Finansinspektionen skall ofördröjligen införa kungörelse om godkännandet av ombudet eller förordnandet av det interimistiska ombudet (se 10 kap. 1 § 8). Intill sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

Enligt 4 § gäller särskilda bestämmelser om avveckling av rörelsen om koncession för livförsäkringsrörelse förklaras förverkad.

Om samarbete med tillsynsmyndigheter inom EES för att skydda de försäkrades intressen, se 6 kap. 14 § andra meningen.

I paragrafen, som motsvarar 27 § andra stycket LUF, anges under vilka förutsättningar en försäkringsgivare från tredje land kan få tillbaka deponerade tillgångar, om försäkringsgivaren upphör med verksamheten här i landet. Försäkringsgivaren har rätt att återfå dem med Finansinspektionens tillstånd. En förutsättning är att försäkringsgivaren har betalat eller på annat sätt lagligen befriats från betalningsskyldigheten för de skulder som avses i 5 kap. 4 §.

Bestämmelsen i denna paragraf innebär en förenkling i jämförelse med gällande reglering som bygger på delvis olika regler beroende på om det är en initial deposition eller en tilläggsdeposition som skall återställas.

Som en konsekvens av bestämmelsen i 5 kap. 4 § – att deponerade tillgångar endast skall få användas till betalning av skulder på grund av försäkringsavtal – kan säkerheter inte kvarhållas för att säkerställa betalning av böter, viten och avgifter etc.

Särskild administration

7 kap. 4 §

Bestämmelserna i denna paragraf om särskild administration överensstämmer i huvudsak med 28 § första-tredje stycken LUF och är enbart tillämpliga på livförsäkringsverksamhet som måste upphöra på grund av att koncessionen förverkas.

I 6 kap. 2 och 13 §§ anges de situationer då en koncession skall förverkas.

Vad som avses med livförsäkring har angivits i 1 kap. 6 § andra stycket.

Enligt *tredje stycket* skall Finansinspektionen låta värdera de tillgångar som har omhändertagits. I lagen anges inte efter vilka normer värderingen skall ske. Tillgångarna skall i regel avyttras. De bör därför inte tas upp till högre värde än det beräknade försäljningsvärdet efter avdrag för försäljningskostnaderna. De försäkringstekniska avsättningarna skall fastställas genom försäkringsteknisk beräkning enligt de vid administrationens inträde gällande grunderna.

Om värdet av de omhändertagna tillgångarna inte uppgår till ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos försäkringsgivaren för skillnadsbeloppet.

7 kap. 5 §

Paragrafen överensstämmer i huvudsak med 28 § fjärde stycket första meningen LUF.

I jämförelse med gällande lagstiftning har kretsen av presumtiva mottagare av bestånd från administrationsbo utvidgats till att gälla alla försäkringsgivare med koncession eller auktorisation för livförsäkring inom EES. Förändringen syftar, som tidigare sagts, till att skapa en enhetlig

reglering av överlåtelse av försäkringsbestånd från administrationsbo och frivillig överlåtelse av försäkringsbestånd (jfr. 9 kap. 4 §). Prop. 1997/98:141

7 kap. 6 §

Första stycket i denna paragraf överensstämmer i huvudsak med 28 § fjärde stycket andra-fjärde meningen LUF.

Bestämmelserna i *andra stycket* är nya i förhållande till gällande lagstiftning men motsvarar reglerna för frivillig beståndsöverlåtelse i 29 b § LUF (jfr. 9 kap. 6 §).

7 kap. 7 §

Bestämmelserna i *första* och *andra styckena* är nya. Motsvarade regler finns dock i 29 a § LUF (jfr. 9 kap. 7 §).

Tredje stycket överensstämmer i sak med 28 § femte stycket LUF.

Bestämmelserna i *fjärde stycket* motsvarar reglerna i 29 d § LUF, som föreslås införas i propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv (jfr. 9 kap. 8 § andra stycket).

7 kap. 8 §

Bestämmelserna i denna paragraf, som i sak överensstämmer med 28 § sjätte stycket LUF, innebär att tillgångarna får säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna, om inte försäkringsbeståndet har överlåtits inom ett år från det att administrationen inträdde. Paragrafen avser endast livförsäkring.

7 kap. 9 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 28 § sjunde stycket LUF.

7 kap. 10 §

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 28 § nionde och tionde styckena LUF.

Allmänna bestämmelser

7 kap. 11 §

Bestämmelserna i denna paragraf, som i smärre justerad form överförts från 28 § elfte stycket LUF, avser livförsäkringsverksamhet som upphör av annat skäl än att koncession förklaras förverkad. Försäkringsgivaren är i de fall som här avses skyldig att såsom förut redovisa de försäkringstekniska avsättningarna. Fullgörs inte redovisningen eller finns det av annat skäl anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt äventyras, skall Finansinspektionen besluta att administration skall träda in.

7 kap. 12 §

Paragrafen motsvaras delvis av 28 § åttonde stycket LUF. Andra mening-
en har omformulerats efter *Lagrådets* yttrande. Någon förändring i sak är
inte avsedd. Nytt i jämförelse med gällande reglering är att förbudet att
meddela nya försäkringar gäller inte bara vid förverkande av koncession
utan även när koncessionen återkallas på initiativ av försäkringsgivaren.
Den som inte iakttar denna bestämmelse kan bli föremål för sanktionsåtgärder enligt 6 kap. 8 §.

Förbudet mot meddelande av nya försäkringar är i vissa fall inte till-
lämpligt under administrationstiden. Skälet härtill är att det som regel är
av stor betydelse för livförsäkringstagarna att försäkringsskyddet kan
anpassas efter ändring i försäkringsbehovet.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UTLÄNDSKA FÖRSÄKRINGSGIVARE

8 kap. Marknadsföring m.m.

Kapitlet innehåller regler som skall iakttas av både EES-
försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land i främst anskaff-
ningsverksamheten av försäkringar i Sverige. De föreslagna reglerna
överensstämmer i huvudsak till sitt innehåll med motsvarande reglering i
LEF och LUF.

I lagförslaget har det nuvarande kravet att utländska försäkringsgivare
skall iaktta god affärssed i sin verksamhet i Sverige bibehållits. Nytt i
jämförelse med nuvarande reglering är att skyldigheten att iaktta god af-
färssed inte är begränsad till anskaffningen av försäkringar utan skall
iakttas i all den direktförsäkringsverksamhet som en utländsk försäk-
ringsgivare bedriver i Sverige, oberoende av om det är fråga om mark-
nadsföring av försäkringar, betalning av ersättningar eller annat som an-
sluter sig till verksamheten här. Avsikten är att verksamhetsbetingelserna
i Sverige så långt möjligt skall vara desamma för utländska och inhemska
försäkringsgivare. Några detaljerade regler om vad som anses utgöra god
affärssed ställs inte upp utan utländska försäkringsgivare skall iaktta
samma godtagbara principer och metoder som svenska försäkringsbolag
förutsätts iaktta.

Som grundläggande princip slås fast att det i första hand skall åligga
företrädaren eller, såvitt avser försäkringssammanslutningar, försäkrings-
givarna, att se till att god affärssed iakttas (1 §). Ytterst ankommer det på
Finansinspektionen att övervaka att så sker.

Marknadsföringen av försäkringar är ett viktigt led i uppkomsten av ett
avtal mellan en försäkringsgivare och en försäkringstagare. I förslaget
finns en bestämmelse om att det av en utländsk försäkringsgivares mark-
nadsföringsmaterial klart skall framgå att det är fråga om en utländsk
försäkringsgivare (2 §). I kapitlet finns också bestämmelser om de upp-
gifter ett försäkringsbrev skall innehålla (3 §), om förbud mot returprovi-

sioner (4 §) och om skyldighet för Finansinspektionen att i vissa fall utfärda intyg om marknadsföring (5 §).

För närvarande innehåller LUF ett par föreskrifter om vad utländska försäkringsföretag skall iaktta i meddelanden till allmänheten. Föreskrifterna har stått kvar sedan tillkomsten av 1903 års lag om utländsk försäkringsrörelse här i riket.

Den ena föreskriften (21 § första stycket andra meningen LUF) innebär ett förbud att i reklamsyfte ange dels att det utländska försäkringsföretaget genom att fullgöra den lagstadgade depositionsskyldigheten skulle ha ställt fullgod säkerhet för sina svenska kunder dels att det utländska försäkringsföretaget beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten. Enligt den andra föreskriften (21 § fjärde stycket) skall i meddelanden om företagens fonder särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garanter om dessa belopp inräknats i fonderna.

Någon motsvarighet till de här nämnda föreskrifterna har inte tagits upp i lagförslaget utan de har såsom obehövligen utmönstrats ur lagstiftningen. Möjligheter att motverka otillbörlig marknadsföring av utländska försäkringsgivare här i landet ges enligt bestämmelserna i marknadsföringslagen (1995:450). Vidare kan Finansinspektionen med stöd av sina allmänna tillsynsbefogenheter ingripa mot utländska försäkringsgivares marknadsföring i Sverige, t.ex. om meddelanden till allmänheten inte kan anses innehålla korrekt information. Anledning saknas därför att tynga lagstiftningen med ifrågakvarande detaljföreskrifter.

8 kap. 1 §

Paragrafen motsvarar 2 kap. 7 § första stycket LEF och 20 § första stycket LUF.

Kravet på god affärssed syftar till att säkerställa att utländska försäkringsgivare i verksamheten i Sverige iakttar motsvarande principer och metoder som svenska försäkringsbolag förutsätts iaktta. God affärssed förutsätter bl.a. att verksamheten bedrivs enligt de lagar som gäller på konsumentskyddsområdet här, att tillvägagångssättet i anskaffningsverksamheten är godtagbart och att skaderegleringen sköts på ett opartiskt och rättvist sätt. Det är inte det som i den utländska försäkringsgivarens hemland anses vara god affärssed som är avgörande utan det som gäller i Sverige. Vidare förutsätter god affärssed att försäkringsombuden har erforderliga personliga kvalifikationer och är väl utbildade för sina uppgifter för att anskaffningsverksamheten skall kunna bedrivas i enlighet med här i landet godtagbara principer för anskaffning av försäkringar.

I andra meningen finns en särbestämmelse för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. Eftersom ett ombud i sådant fall inte medverkar vid anskaffningen av försäkringsansökningar skall ansvaret för att anskaffningsverksamheten bedrivs enligt god affärssed åvila försäkringsgivaren. I övrigt skall övervakningsansvaret enligt denna paragraf åvila generalrepresentationens ombud.

8 kap. 2 §

Paragrafens *första stycke* motsvarar 8 kap. 5 § första stycket LEF och 21 § första stycket första meningen LUF. Prop. 1997/98:141

Att försäkringsgivaren uppger sin organisationsform är viktigt av bl.a. den anledningen att om försäkringsgivaren driver rörelsen i en ömsesidig bolagsform eller motsvarande företagsform kan bolagsordningen innehålla bestämmelser om tillskottsplikt för försäkringstagarna som kan drabba svenska försäkringskunder. En sådan skyldighet förekommer inte hos försäkringsgivare som driver rörelsen i aktiebolagsform. För kunden är det också viktigt att veta om försäkringsgivaren är en inhemsk eller utländsk försäkringsgivare. Det är främst av denna anledning hemlandet skall nämnas.

Enligt *andra stycket*, som överensstämmer med 8 kap. 5 § tredje stycket LEF och 21 § tredje stycket LUF, ankommer det på Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna. Avsikten med bemyndigandet är väsentligen att i lagen införliva de informationskrav som kommer till uttryck i tredje generationens försäkringsdirektiv. Direktivens informationsregler, som har en detaljerad utformning, gäller huvudsakligen vilken information en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna före avtalslutet och löpande under försäkringstiden.

8 kap. 3 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 8 kap. 5 § andra stycket LEF och 21 § andra stycket LUF.

Kraven i denna paragraf att försäkringsbrevet skall innehålla uppgifter om försäkringsvillkoren avser villkoren för försäkringar som erbjuds med standardvillkor av EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land. De allmänna försäkringsvillkoren gäller bl.a. försäkringarnas giltighetstid, premierna och den tidpunkt då ansvaret inträder. Specialvillkor tillämpas på särskilda försäkringsformer inom en viss försäkringsklass. I likhet med vad som gäller för svenska försäkringsbolag får uppgiftskravet anses uppfyllt om ett häfte innehållande de villkor som gäller den aktuella försäkringen fogas till försäkringsbrevet.

8 kap. 4 §

I paragrafen, som motsvarar 2 kap. 6 § LEF och 19 § LUF, har det nuvarande förbudet mot returprovisioner, dvs. provisioner som helt eller delvis går tillbaka till kunden för att locka denne att teckna försäkring, bibehållits. Premienedsättning får inte ske på annat sätt än genom återbäring i överensstämmelse med grunderna.

8 kap. 5 §

Paragrafen, överensstämmer i sak med 2 kap. 7 § andra stycket LEF och 20 § andra stycket LUF.

9 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

I kapitlet har sammanförts bestämmelser om överlåtelse av utländska försäkringsgivares försäkringsbestånd som hänför sig till den här i landet bedrivna verksamheten. Bestämmelserna överensstämmer i sak med den nu gällande regleringen av frivilliga beståndsöverlåtelser. Försäkringsbeståndet kan helt eller delvis överlåtas i de fall som anges i detta kapitel (1 §).

När det gäller *EES-försäkringsgivare* kan försäkringsbeståndet endast överlåtas efter tillstånd av tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland. Den övertagande försäkringsgivaren kan vara antingen en svensk försäkringsgivare eller en EES-försäkringsgivare. Någon uttrycklig bestämmelse härom kan inte tas in i den svenska lagstiftningen utan frågan får regleras i EES-försäkringsgivarens hemland. På begäran skall dock Finansinspektionen yttra sig i överlåtelsefrågan och ge sitt samtycke om inte överlåtelsen av försäkringsbeståndet försämrar försäkringstagarnas rätt och den övertagande försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats (2 §). Inspektionen skall innan den lämnar yttrande ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Handläggningsförfarandet hos inspektionen ansluter till vad som gäller vid överlåtelse av försäkringsbestånd enligt försäkringsrörelselagen (3 §).

När det gäller överlåtelse av försäkringsbestånd från *försäkringsgivare från tredje land* krävs tillstånd av Finansinspektionen. Den övertagande försäkringsgivaren kan vara antingen en svensk försäkringsgivare, en i Sverige koncessionerad utländsk försäkringsgivare eller en utländsk försäkringsgivare som är auktoriserad i ett annat EES-land än Sverige (4 §). Den överlåtande och den övertagande försäkringsgivaren skall tillsammans ansöka om inspektionens tillstånd till överlåtelse av försäkringsbeståndet. Inspektionen skall införa en kungörelse om ansökningen i officiella tidningar (5 §). Inspektionen skall lämna tillstånd till överlåtelsen under samma förutsättningar som gäller för inspektionens samtycke till överlåtelse av ett bestånd från en EES-försäkringsgivare, dock med den tilläggsförutsättningen att tillsynsmyndigheten, i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen (7 §). I 8 § införs en ny bestämmelse, som innebär att Finansinspektionen skall kungöra ett beslut om att bifalla en ansökan om beståndsöverlåtelse. Ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet övergår på den övertagande försäkringsgivaren när ett sådant kungörande sker.

9 kap. 1 §

I paragrafen, som saknar direkt motsvarighet i gällande lagstiftning, fastslås att en utländsk försäkringsgivare har rätt att helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som meddelats under verksamhet som bedrivits med stöd av denna lag, i de fall som anges i detta kapitel.

I artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 28 a § i första skadeförsäkringsdirektivet (som införts genom artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet) samt i artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet och artikel 31 a i första livförsäkringsdirektivet (som införts genom artikel 49 i tredje livförsäkringsdirektivet) anges de situationer, där medlemsländerna skall godkänna att försäkringsbestånd överlåts från en för-

säkringsgivare till en annan och om det förfarande som skall iakttas vid dessa överlåtelse.

Artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet gäller sådana överlåtelse av bestånd där överlåtaren är en försäkringsgivare vars hemland hör till EU/EES. De övriga artiklarna gäller sådana överlåtelse av bestånd, där överlåtaren är en försäkringsgivare vars hemland är ett land utanför detta område.

Regleringen av bestandsöverlåtelse i detta kapitel är baserad på reglerna i dessa artiklar.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

9 kap. 2 §

Denna paragraf gäller endast överlåtelse av försäkringsbestånd från en EES-försäkringsgivare.

Bestämmelserna i paragrafen har överförts från 7 kap. 3 § första och andra styckena LEF.

De kriterier som skall vara uppfyllda för att Finansinspektionen skall lämna samtycke till en bestandsöverlåtelse är desamma som gäller när ett svenskt försäkringsbolag enligt 15 kap. 3 § andra stycket försäkringsrörelselagen avser att överlåta sitt försäkringsbestånd eller del av det till ett annat försäkringsbolag.

Som angetts i propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv, sid. 34, skall inte längre föreligga någon skyldighet för Finansinspektionen att kungöra beslutet att lämna sitt samtycke till överlåtelsen.

Begreppet behörig myndighet har närmare preciserats i 1 kap. 5 § första stycket 4.

9 kap. 3 §

Bestämmelserna i *första och andra meningen* överensstämmer med 7 kap. 3 § tredje stycket LEF.

Hänvisningen till försäkringsrörelselagen i denna paragraf innebär att Finansinspektionen skall tillämpa ett kungörelseförfarande vid inhämtande av yttrande från försäkringstagare och livräntetagare. Kungörelsen skall införas – förutom i Post- och Inrikes Tidningar – i den eller de ortstidningar som inspektionen finner lämpliga.

Bestämmelsen i *tredje meningen* motsvarar 7 kap. 3 § tredje stycket sista meningen LEF, som föreslås införas genom propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv. Avsikten med den införda bestämmelsen är att undvika att en EES-försäkringsgivares överlåtelse av försäkringsbestånd skall behöva offentliggöras här i landet genom två parallella förfaranden, nämligen dels genom Finansinspektionens försorg och dels av en behörig myndighet i den överlåtande försäkringsgivarens hemland enligt bestämmelser i det landet. Inspektionen skall i dessa situationer inte behöva kungöra överlåtelsen innan yttrande avges.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

9 kap. 4 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 29 § LUF, som är utformad i enlighet med artikel 28 a § i första skadeförsäkringsdirektivet (som införts genom artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet) och artikel 31 a i första livförsäkringsdirektivet (som införts genom artikel 49 i tredje livförsäkringsdirektivet).

En försäkringsgivare från tredje land har enligt denna paragraf möjlighet att i sin helhet eller partiellt överlåta det försäkringsbestånd som hänför sig till den försäkringsrörelse som bedrivs från försäkringsgivarens sekundäretablering i Sverige. Överlåtelsen kan ske dels till ett svenskt försäkringsbolag, dels till en försäkringsgivare med auktorisation i ett annat EES-land och dels till en försäkringsgivare från tredje land som har koncession i Sverige.

9 kap. 5 §

I paragrafen, som överensstämmer med 29 a § första stycket LUF, stadgas om det ansökningsförfarande som tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land.

9 kap. 6 §

Bestämmelsen i denna paragraf har överförts från 29 b § LUF.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 5 § första stycket 4.

9 kap. 7 §

Paragrafen överensstämmer i huvudsak med 29 a § andra och tredje styckena LUF.

I *första stycket* anges de kriterier som skall vara uppfyllda för att tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd skall kunna medges. Dessa kriterier är i huvudsak desamma som föreskrivs i 15 kap. 3 § andra stycket försäkringsrörelselagen för överlåtelse av försäkringsbestånd från ett svenskt försäkringsbolag. Det slutliga samtycket till överlåtelse av försäkringsbeståndet ges av Finansinspektionen som innan verkställighetstillstånd beviljas skall pröva om överlåtelsen kan ske utan att försäkringstagarnas rätt försämrats och om den övertagande försäkringsgivaren har en tillräcklig kapitalbas med hänsyn till den planerade överlåtelsen av försäkringsbeståndet. Vidare skall vid prövningen av verkställighetsfrågan beaktas bedömningen av den behöriga myndigheten i det land där riskerna är belägna.

I de fall den övertagande försäkringsgivaren saknar koncession i Sverige skall inspektionen enligt *andra stycket* inhämta bekräftelse av behörig

myndighet att försäkringsgivaren med beaktande av överlåtelsen av försäkringsbeståndet har en tillräcklig kapitalbas. Vad som avses med behörig myndighet har definierats i 1 kap. 5 § första stycket 4. För klarhetens skull anges dock i andra meningen att när det gäller försäkringsgivare från tredje land avses i detta fall den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

9 kap. 8 §

Bestämmelserna i *första stycket* överensstämmer i huvudsak med 29 c § LUF. En ny bestämmelse införs om att Finansinspektionen skall kungöra ett beslut om att bifalla en ansökan om beståndsöverlåtelse.

Överlåtelseförfarandet innebär att försäkringstagarna får en ny försäkringsgivare utan att medgivande till bytet inhämtas av dem. Detta är ett avsteg från allmänna civilrättsliga regler om skuldövertagande. Rimlig hänsyn till försäkringstagarna kräver därför att de får meddelande om överlåtelsen sedan denna genomförts.

Hänvisningen till försäkringsrörelselagen innebär att det ankommer på den övertagande försäkringsgivaren att lämna underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare eller livräntetagare som berörs av den. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas. Det blir fråga om en avvägning mellan önskemålet om en effektiv underrättelseform och angelägenheten av att inte förorsaka försäkringsgivaren för stora kostnader.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar 29 d § LUF som föreslås införas genom propositionen 1997/98:54 om vissa ändringar i lagstiftningen om genomförande av EG:s försäkringsdirektiv.

10 kap. Särskilda bestämmelser

I detta kapitel ingår bestämmelser som med hänsyn till sin art inte har direkt anknytning till något annat kapitel och som är gemensamma för EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Kapitlet innehåller bestämmelser om kungörelse (1 §), verkan av kungörelse av en uppgift (2 §), verksamhet som bedrivs i strid med bestämmelserna i denna lag (3 §), överklagande av beslut (4 §), vite (5 §), straff (6 §) språket i handlingarna (7 §), ersättning till ombud (8 §) och tillsynsavgift (9 §). Bestämmelserna överensstämmer i stor utsträckning med motsvarande bestämmelser i LEF respektive LUF.

Kungörelse

10 kap. 1 §

Finansinspektionen skall enligt *första stycket* utfärda kungörelse om vissa centrala omständigheter som ansluter sig till den verksamhet som en utländsk försäkringsgivare avser att bedriva eller bedriver i Sverige.

Punkt 1 motsvarar 8 kap. 1 § 1 LEF och 22 § andra meningen LUF.

Punkt 2 motsvarar delvis 8 kap. 1 § 2 LEF. Motsvarande kungörelseskyldighet införs i denna punkt även i fråga om dels förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar i Sverige i anledning av att en EES-försäkringsgivare upphör med verksamheten i Sverige och dels beträffande tillgångar som tillhör försäkringsgivare från tredje land.

Punkt 3 har delvis sin motsvarighet i 8 § andra meningen LUF.

Punkt 4 har sin motsvarighet i 9 § tredje stycket LUF.

Enligt *punkt 5*, som delvis motsvarar 8 § andra meningen och 9 § tredje stycket LUF, skall uppgifter om de av inspektionen godkända företrädarna för försäkringsgivare från tredje land kungöras. Jämfört med den gällande lagstiftningen innebär bestämmelsen i denna punkt en utvidgning genom att kungörelseskyldigheten inte bara gäller generalagenter utan även andra företrädare som här i landet representerar försäkringsgivare från tredje land.

Punkt 6 motsvarar 24 § fjärde stycket LUF.

Punkt 7 motsvarar 25 § trettonde stycket LUF men omfattar även de fall där koncessionen återkallas på initiativ av den utländska försäkringsgivaren.

Punkt 8 motsvarar 27 § första stycket tredje meningen LUF.

Punkt 9 motsvarar 28 § fjärde stycket andra meningen LUF.

Punkt 10 motsvarar 28 § femte stycket första meningen LUF.

Punkt 11 motsvaras delvis av 29 a § första stycket tredje meningen LUF.

Bestämmelsen i *punkt 12* är ny och innebär att Finansinspektionen skall kungöra ett tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd.

Även bestämmelsen i *andra stycket* är ny. Här anges i förtydligande syfte att det finns bestämmelser i andra kapitel om offentliggörande i andra EES-länder.

10 kap. 2 §

Presumptionsregeln i denna paragraf, som i sak överensstämmer med 30 § LUF och 8 kap. 2 § LEF, uttrycker en av kungörelsens och den därmed sammanhängande publicitetens viktigaste funktioner, nämligen att vara bestämmande för vad som skall anses ha kommit till tredje mans kännedom om sådana förhållanden som skall kungöras.

Otillåten försäkringsverksamhet

10 kap. 3 §

Paragrafen motsvarar 25 b § LUF och 6 kap. 9 § LEF.

Första stycket ger Finansinspektionen möjlighet att inhämta alla de upplysningar om en verksamhet som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

I *andra* och *tredje styckena* anges hur Finansinspektionen skall förfara då man konstaterar att någon driver verksamhet enligt denna lag utan erforderligt tillstånd. Någon motsvarighet till den nuvarande föreskriften i LUF om att föreläggandet även kan gå ut på att ändra eller ansöka om

koncession för verksamheten har ansetts obehövlig och därför inte förts in i den nya lagstiftningen. Möjligheten att ändra eller ansöka om tillstånd för verksamheten står alltid öppen.

Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att skyldighet för inspektionen att underrätta berörda utländska myndigheter om ett föreläggande inte är begränsad till EES utan även gäller myndigheter utanför detta område.

Överklagande av beslut

10 kap. 4 §

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om hur Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas, motsvarar 25 a § femte stycket och 33 § LUF samt 8 kap. 6 § LEF.

I *andra stycket andra meningen* införs en enhetlig reglering för utländska försäkringsgivare. Genom den nya regleringen får Finansinspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite alltid överklagas till länsrätten.

Lagrådet har i sitt yttrande förordat att andra och tredje styckena utformas så att det klart framgår att samma överklagande regler skall gälla oavsett om ett föreläggande förenats med vite eller inte. Frågan behandlas emellertid i den nyligen remitterade promemorian om en ny beslutsordning på bank- och försäkringsområdet (se avsnitt 3). En översyn av paragrafen bör i stället göras i det lagstiftningsarbetet.

Enligt fjärde stycket får Finansinspektionen i brådskande fall meddela interimistiskt beslut. Det måste då särskilt anges i beslutet att det skall gälla omedelbart. En motsvarande bestämmelse finns i försäkringsrörelselagen (1982:713) och bankrörelselagen (1987:617). Idag gäller enligt LUF att Finansinspektionens beslut får verkställas utan hinder av att det har överklagats, om inte regeringen förordnar något annat. Enligt LEF gäller att Finansinspektionen endast i vissa närmare angivna fall får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart. Bestämmelsen i LEF kvarstår oförändrad.

Vite och straff

10 kap. 5 §

Paragrafens första stycke, som motsvarar 25 a § andra-tredje styckena LUF samt 8 kap. 4 a § LEF, gäller utsättande av vite för utländska försäkringsgivare och företrädare för dessa försäkringsgivare.

Om vite skall föreläggas i det enskilda fallet avgörs med beaktande av det oriktiga förfarandets art och omfattning, försäkringsgivarens tidigare verksamhet samt andra på saken inverkan omständigheter. När det gäller utländska personer är möjligheterna mycket begränsade att effektuera ett beslut om utdömande av vite.

Enligt *andra stycket*, som motsvarar 25 a § första och fjärde styckena LUF, har inspektionen möjlighet att döma ut vite avseende företrädare som inte efterkommer vitesföreläggande om att inkomma med redovisningshandlingar och revisionsberättelser. Utdömning i andra fall ankommer på allmän förvaltningsdomstol (se 6 § lagen (1985:206) om viten).

10 kap. 6 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 35 § LUF och 8 kap. 8 § LEF.

Tillsynen över en utländsk försäkringsgivares verksamhet här i landet är i hög grad baserad på de uppgifter som tillställs Finansinspektionen. Tillsynens effektivitet och bevakningen av försäkringkundernas intressen förutsätter att de uppgifter som lämnas är korrekta. Av denna anledning har straffsanktionen i gällande lagstiftning bibehållits. Straffsanktionen tar endast sikte på sådan fall där uppgiftsskyldighet föreligger enligt denna lag.

Allmänna bestämmelser

10 kap. 7 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 31 § LUF och 8 kap. 3 § LEF.

Bestämmelserna i denna paragraf grundar sig vad gäller EES-försäkringsgivare på artikel 38 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet. Enligt dessa artiklar kan de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där filialen finns eller där tjänsterna utförs kräva att de uppgifter om den verksamhet som försäkringsgivaren bedriver inom vederbörande stats territorium lämnas på de officiella språken i den berörda medlemsstaten.

10 kap. 8 §

Paragrafen överensstämmer i sak med 32 § LUF och 8 kap. 4 § LEF.

10 kap. 9 §

Paragrafen motsvarar 26 § LUF och 6 kap. 10 § LEF.

Liksom i fråga om Finansinspektionens övriga tillsynsverksamhet är det regeringen som skall fastställa de närmare principer som skall gälla för avgiftens storlek.

Övergångsbestämmelser

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 1998. När denna lag träder i kraft skall lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) upphöra att gälla.

En utländsk försäkringsgivare som när denna lag träder i kraft är verksam i Sverige med stöd av LUF eller LEF skall ha den rätt att bedriva försäkringsrörelse i den omfattning som följer av den koncession som beviljats enligt LUF eller anmälan enligt LEF.

De tillstånd, avvikelser och undantag som medgetts enligt gällande lagstiftning bör gälla även efter den nya lagens ikraftträdande.

Beslut i ärenden som handlagts enligt äldre bestämmelser skall överklagas enligt de äldre bestämmelserna.

Slutligen skall 11 § LUF i dess lydelse före SFS 1995:781 gälla för sådan liv- eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tillhör annan försäkring än livförsäkring och som har meddelats före ikraftträdandet av 5 kap. 6 § andra stycket.

9.2 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

1 kap. 2 §

Som en konsekvens av att bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har samlats i en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – har en ändring gjorts i denna paragraf.

2 a kap. 4 §

Till följd av de ändrade bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i lagstiftningen om utländska försäkringsgivare har vissa redaktionella ändringar gjorts i denna paragraf.

Som angetts i avsnitt 6.5 skall i och med denna lagändring även ett passivt tillhandahållande av tjänster omfattas av den svenska regleringen av gränsöverskridande verksamhet. Svenska försäkringsbolag som avser att tillhandahålla försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land skall alltså i fortsättningen alltid underrätta Finansinspektionen om detta. Det nu sagda gäller oavsett om kontraktet kommit till stånd genom försäkringsgivarens aktiva verksamhet eller inte. Som angetts i avsnitt 6.5 anses dock inte en enstaka meddelad affär utgöra verksamhet som kräver underrättelse till Finansinspektionen. Vad som skall bedömas som en enskild affär respektive som en verksamhet får avgöras av Finansinspektionen i dess rättstillämpning. Avgörande bör dock i princip vara antalet kontrakt som ingås.

14 kap. 26 b §

Bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige har överförts till en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Som en konsekvens härav har ändringar har därför gjorts i denna paragraf. Prop. 1997/98:141

15 kap. 3 §

Bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige har överförts till en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Som en konsekvens härav har ändringar har därför gjorts i denna paragraf.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Som en konsekvens av att bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har samlats i en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – har en ändring gjorts i denna paragraf.

9.4 Förslaget till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)

Bestämmelserna i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har överförts till en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Ändringar har därför gjorts i denna paragraf.

Försäkringsgivare som tidigare var verksamma enligt lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige benämns i den nya lagen EES-försäkringsgivare. Någon förändring i den gällande regleringen är inte avsedd.

9.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring

Eftersom bestämmelserna i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har överförts till den nya lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – har ändringar gjorts även i denna paragraf.

Försäkringsgivare som tidigare var verksamma enligt lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige benämns i den nya lagen EES-försäkringsgivare. Någon förändring i den gällande regleringen är inte avsedd.

9.6 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Prop. 1997/98:141

Bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige har överförs till lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Ändringar har därför gjorts i denna paragraf.

Begreppet försäkringsföretag ändras till försäkringsgivare för att bättre överensstämma med begreppsanvändningen i den nya lagstiftningen. Någon förändring i sak är emellertid inte avsedd.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Som en konsekvens av att bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har samlats i en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – har en ändring gjorts i denna paragraf.

Begreppet företag är vedertaget inom skattelagstiftningen för att innefatta alla associationsformer. Begreppet försäkringsgivare, som används i nya lagstiftningen om utländska försäkringsgivare, har därför inte införts i den ändrade bestämmelsen i lagen om statlig inkomstskatt.

9.8 Förslaget till lag om ändring i mervärdeskattelagen (1994:200)

Som en konsekvens av att bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har samlats i en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – har en ändring gjorts även i denna paragraf.

9.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Eftersom bestämmelserna i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har överförs till en ny lag – lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – har ändringar gjorts även i denna paragraf.

Som angetts i avsnitt 6.5 och i författningskommentaren till 1 kap. 13 § skall även ett s.k. passivt tillhandahållande av försäkringstjänster från en EES-försäkringsgivare anses utgöra gränsöverskridande verksamhet. Detta får till följd att även en EES-försäkringsgivare som endast bedriver passiv försäkringsverksamhet i Sverige skall lämna kontrolluppgifter enligt förevarande bestämmelse.

Om verksamheten bedrivs genom en filial, en generalagentur eller en generalrepresentation har en etablering uppkommit i Sverige. Detta innebär att verksamheten bedrivs från ett fast driftställe och att det från verksamheten skall lämnas kontrolluppgifter enligt de ”vanliga” reglerna som gäller för försäkringsföretag här i landet.

9.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål

I konsekvens med att lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige upphävs och då hänvisningen därför inte längre fyller någon funktion tas den bort.

Av övergångsbestämmelserna till denna ändring framgår att äldre bestämmelser fortfarande skall tillämpas i mål där beslut fattats med stöd av lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 1997/98:141

Bilaga 1

Efter remiss av betänkandet Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige (SOU 1996:77) har yttranden avgetts av Svea hovrätt, Kammarrätten i Sundsvall, Marknadsdomstolen, Sveriges riksbank, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Konkurrensverket, Konsumentverket, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Försäkringsförbund, Utländska Försäkringsbolags Förening, Svenska Försäkringsmäklares förening, Sveriges industriförbund, Trafikförsäkringsföreningen och juridiska fakulteten vid Uppsala universitet. Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Svenska Livförsäkringsbolags Aktuarienämnd, Svenska Aktuarieföreningen, Försäkringsjuridiska Föreningen, Svenska Bankföreningen.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Tillämpningsområde och vissa grundläggande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Utländska försäkringsgivare har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige i enlighet med denna lag.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

2 § Denna lag gäller inte

1. återförsäkringsrörelse eller
2. koassuransverksamhet (samförsäkring), om en EES-försäkringsgivare deltar i verksamheten från ett utländskt driftställe i annan egenkap än ledande försäkringsgivare och verksamheten avser sådana stora risker som anges i 2 a kap. 4 § tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

3 § Bestämmelserna om livförsäkring i denna lag, med undantag för 5 kap. 14 §, får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Bestämmelserna om livförsäkring i denna lag, med undantag för 5 kap. 5 § femte stycket och 14 §, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Tillämplig lag

4 § En utländsk försäkringsgivare skall i sin verksamhet i Sverige följa svensk lag och svenska myndigheters beslut och föreskrifter samt svara inför svensk domstol.

För trafikförsäkring meddelas vissa särskilda bestämmelser i trafikskadelagen (1975:1410).

Definitioner m.m.

5 § I denna lag avses med

1. *EES-försäkringsgivare*: utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och för vars direkta försäkringsrörelse inom EES endast den behöriga myndigheten i hemlandet ansvarar för finansiell tillsyn,

2. *försäkringsgivare från tredje land*: annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare,

3. *hemland*: det land där försäkringsgivaren har sitt säte och, när det gäller försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, det land där sammanslutningens ledning finns,

4. *behörig myndighet*: den nationella myndighet utomlands som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredje land.

Bestämmelserna i 2 och 3 kap. i denna lag tillämpas på EES-försäkringsgivare och bestämmelserna i 4–7 kap. på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i 8–10 kap. gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

6 § Med *skadeförsäkring* avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med *livförsäkring* avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring om ersättningen betalas från en livförsäkring och skadeförsäkring om ersättningen betalas från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 5 kap. 2, 5, 11 och 20 §§ samt 7 kap. 4–12 §§.

7 § Med *skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige* avses

1. risk som är hänförlig till egendom som finns i Sverige, när försäkringen avser antingen en byggnad eller en byggnad och dess lösöre, till den del byggnaden och lösöret täcks av samma försäkring,

2. risk som är hänförlig till ett fordon som skall registreras i Sverige, när försäkringen avser ett registreringspliktigt fordon,

3. risk i samband med resa eller semester, när försäkringen har ingåtts för högst fyra månader och försäkringstagaren har tecknat den i Sverige.

I andra fall än de som anges i första stycket anses skadeförsäkringsrisken vara belägen i Sverige, om försäkringstagaren är en fysisk person som har sin vanliga vistelseort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

När det gäller *livförsäkring* anses *risken vara belägen i Sverige* om, i det fall där försäkringstagaren är en fysisk person, denne har sin vistelse-

ort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

8 § Med *sekundäretablering* avses i denna lag en utländsk försäkringsgivares etablering i Sverige genom

1. generalagent,
2. filial och
3. när det gäller försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

Med *företrädare* avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial eller ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

9 § Med *generalagent* avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som leder och sköter en utländsk försäkringsgivares affärsverksamhet i Sverige och som även har rätt att företräda försäkringsgivaren i alla de rättsförhållanden som hänför sig till verksamheten. En utländsk försäkringsgivare får i Sverige inte representeras av mer än en generalagent.

Generalagenten skall vara bosatt eller ha sitt säte i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara generalagent.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt att ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denna.

Om den utländska försäkringsgivaren använder en juridisk person som generalagent skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller de krav som ställs i andra stycket. I ett sådant fall skall den fullmakt som avses i tredje stycket ställas till ombudet.

10 § Med *filial* avses i denna lag ett avdelningskontor med självständig förvaltning som en utländsk försäkringsgivare etablerar i Sverige.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Den verkställande direktören för en filial skall dock vara bosatt i Sverige

11 § Med *försäkringssammanslutning* avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, när det gäller försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen.

12 § Med *generalrepresentation* avses en utländsk försäkringssammanslutnings representation i Sverige. Generalrepresentationen skall förestås av ett ombud som ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag.

Ett ombud för försäkringsgivare i en sammanslutning skall vara bosatt i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara ombud.

De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att för deras räkning ta emot stämning samt själv eller genom annan tala och svara för dem.

13 § Med *gränsöverskridande verksamhet* avses i denna lag att en EES-försäkringsgivare från ett utländskt driftställe meddelar försäkringar i Sverige, utan förmedling av en etablering här i landet, i syfte att ingå försäkringsavtal om en risk som är belägen i Sverige i enlighet med 1 kap. 7 §.

Separationsprincipen

14 § En EES-försäkringsgivare får i Sverige förena direkt livförsäkringsrörelse endast med sådan direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt med rörelse för återförsäkring av sådana skadeförsäkringar och av livförsäkring. EES-försäkringsgivare som på basis av den koncession som försäkringsgivaren har fått i sitt hemland kan bedriva både liv- och skadeförsäkringsrörelse, får dock fortsätta att bedriva sådan verksamhet. EES-försäkringsgivaren skall hålla sin skadeförsäkringsrörelse åtskild från livförsäkringsrörelsen.

Försäkringsgivare från tredje land får i Sverige förena direkt livförsäkringsrörelse endast med rörelse för återförsäkring av livförsäkring.

Undantag

15 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får, med de begränsningar som anges i andra–fjärde styckena, medge undantag från de särskilda bestämmelserna i denna lag om livförsäkring

1. när det gäller alla utländska försäkringsgivare: livförsäkring som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år och

2. när det gäller försäkringsgivare från tredje land: livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Undantag enligt första stycket 1 får inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv enligt 5 kap. 3 § femte stycket.

Undantag enligt första stycket 2 får medges från bestämmelserna i 5 kap. 8 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring.

Ett undantag enligt första stycket skall vara förenligt med Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om försäkring.

I samband med beslut om undantag enligt första stycket 1 får det föreskrivas att bestämmelser i denna lag som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

2 kap. Inledande och bedrivande av verksamheten

1 § En EES-försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1. från en sekundäretablering här i landet med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § eller dessförinnan, om Finansinspektionen medger att verksamheten får påbörjas,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 3 §.

2 § En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla

1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem skall vara dess företrädare,

2. en plan över den tilltänkta verksamheten där det framgår hur etableringen är organiserad och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där, och

3. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om EES-försäkringsgivarens kapitalbas.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall underrättelsen enligt första stycket dessutom innehålla en försäkran att EES-försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första stycket 1 och 2, får ändringen göras tidigast en månad efter det att försäkringsgivaren underrättat Finansinspektionen om ändringen.

3 § En underrättelse enligt 1 § 2 om gränsöverskridande verksamhet skall innehålla

1. uppgifter om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och

2. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om

a) försäkringsgivarens kapitalbas, och

b) de försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 i försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall underrättelsen dessutom innehålla

1. uppgifter om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras ti-

digast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

4 § När försäkringsgivaren börjat sin verksamhet här i landet skall företrädaren genast underrätta Finansinspektionen om detta.

3 kap. Tillsyn över EES-försäkringsgivare

1 § Den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland har ansvaret för den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Den finansiella tillsynen omfattar kontroll av försäkringsgivarens solvens, försäkringstekniska avsättningar och skuldtäckning.

Finansinspektionen skall ha ansvar för tillsynen i övrigt över EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

2 § Finansinspektionen skall följa den verksamhet som drivs av EES-försäkringsgivare enligt denna lag, i den utsträckning som behövs för tillämpningen av lagen. Inspektionen skall, i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten.

Finansinspektionen skall lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna i EES-försäkringsgivares hemländer, om dessa myndigheter behöver uppgifterna för sin tillsyn över försäkringsgivares verksamheter, samt i övrigt ha ett nära samarbete med dessa myndigheter.

3 § En EES-försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet här i landet skall lämna Finansinspektionen de uppgifter om verksamheten som behövs för tillsynen.

Finansinspektionen har rätt att granska den försäkringsverksamhet som en EES-försäkringsgivarens sekundäretablering i Sverige bedriver. Försäkringsgivaren skall även hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som försäkringsgivaren skall lämna till inspektionen enligt första stycket.

4 § Skyldigheten enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företaget vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda EES-försäkringsgivare eller som sådana försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i en skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder en EES-försäkringsgivare i dennes rörelse.

5 § Efter anmälan till Finansinspektionen kan den behöriga myndigheten i en EES-försäkringsgivarens hemland göra undersökning hos en sekun-

däretablering här i landet. Finansinspektionen har rätt att delta i undersökningen.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

Ingripande och sanktioner

6 § Om en EES-försäringsskötare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäringsskötaren att vidta rättelse. Om försäringsskötaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäringsskötarens hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäringsskötaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäringsskötarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta åtgärder som anges i andra stycket för att hindra ytterligare överträdelser.

Finansinspektionen får i brådskande fall, och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats, även förordna ett ombud att på försäringsskötarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne när det gäller redan meddelade försäkringar. Till dess att kungörelse skett av sådant förordnande får en försäkringstagare, om försäringsskötaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallen försäkringspremie hos Finansinspektionen med samma verkan som om den blivit betald till försäringsskötaren.

7 § Om den behöriga myndigheten i en EES-försäringsskötarens hemland inskränker försäringsskötarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder i fråga om försäringsskötarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i EES-försäringsskötarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur försäkringsverksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

1. att försäringsskötaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller
2. att inskränka försäringsskötarens rätt att förfoga över sina tillgångar.

8 § Om en företrädare för en EES-försäringsskötare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall de åtgärder som anges i 6 § första–tredje styckena vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får Finansinspektionen, för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 6 § fjärde stycket.

9 § Om en EES-försäkringsgivare till följd av ett beslut av den behöriga myndigheten i hemlandet inte längre får driva försäkringsrörelse här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäkringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland,

1. förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäkringsgivarens förfoganderätt, eller

2. förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall också biträda hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avveckling av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta i fråga om ett svenskt försäkringsbolag.

4 kap. Inledande av verksamheten m.m.

Försäkringsrörelse och marknadsföring av försäkringar

1 § En försäkringsgivare från tredje land får efter koncession av regeringen bedriva försäkringsrörelse i Sverige från en sekundäretablering här i landet.

Utöver vad som följer av första stycket får en försäkringsgivare från tredje land, efter tillstånd av Finansinspektionen, i Sverige marknadsföra försäkringar som gäller risker som är belägna här, om det sker genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession i Sverige och de båda försäkringsgivarna tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

2 § En försäkringsgivare från tredje land som bedriver verksamhet enligt denna lag får inte utan medgivande av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen driva annan rörelse än försäkringsrörelse här i landet. Medgivande skall lämnas om det finns särskilda skäl för det.

Ett medgivande enligt första stycket får återkallas av den som lämnat medgivandet, om det finns skäl för det.

Ansökan om medgivande enligt första stycket skall lämnas in till Finansinspektionen. Till ansökningen skall fogas den utredning som inspektionen bestämmer.

Koncession

3 § Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt 1 § första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta beslut.

4 § Ansökan om koncession enligt 1 § första stycket görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen tillsammans med ett eget yttrande.

Till ansökningen skall fogas

1. en plan för verksamheten i Sverige (verksamhetsplan), och
2. ett intyg om att försäkringsgivaren från tredje land har deponerat värdehandlingar enligt 5 kap. 1 § andra stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan.

5 § Regeringen skall bevilja en försäkringsgivare från tredje land koncession och godkänna dess företrädare om ansökan uppfyller de krav som ställs i 4 § och

1. den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet,

2. det kan antas att de som kommer att äga ett sådant kvalificerat innehav i försäkringsgivaren som avses i 1 kap. 9 a § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) inte kommer att motverka en sund utveckling av verksamheten hos försäkringsgivaren och även i övrigt är lämpliga att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av en försäkringsgivare och

3. den som avses vara företrädare för försäkringsgivaren eller, i de fall där företrädaren är en juridisk person, vara dess ombud har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i ledningen hos en försäkringsgivare och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift. Koncession får inte beviljas, om det kan antas att någon som i väsentlig mån har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet kommer att ha ett kvalificerat innehav i försäkringsgivare.

Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

6 § Vid ändring av en beviljad koncession gäller bestämmelserna i 4 och 5 §§ i tillämpliga delar. Regeringen kan bestämma att Finansinspektionen får besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

7 § Vid förlängning av en koncession, som har beviljats för bestämd tid, gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar. Ansökningen, som skall prövas av den myndighet som beviljat koncessionen, skall lämnas in till Finansinspektionen senast sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

8 § Utses en ny företrädare för en försäkringsgivare från tredje land skall denne efter ansökan av försäkringsgivaren godkännas av Finansinspektionen, om den nya företrädaren uppfyller de krav som ställs på företrädare i denna lag. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökningen.

9 § När en försäkringsgivare från tredje land som fått koncession enligt 5 § har börjat sin försäkringsverksamhet i Sverige skall försäkringsgivarens företrädare genast underrätta Finansinspektionen om detta.

10 § Finansinspektionen skall efter ansökan av en försäkringsgivare från tredje land lämna tillstånd till verksamhet enligt 1 § andra stycket, om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökan om tillstånd.

Om det inte längre finns förutsättningar för tillstånd enligt första stycket får Finansinspektionen förklara tillståndet förverkat.

Representationskontor

11 § Innan en försäkringsgivare från tredje land får öppna ett representationskontor i Sverige skall den underrätta Finansinspektionen om detta. Representationskontoret får inte bedriva verksamhet som kräver koncession enligt 1 § första stycket eller tillstånd enligt 1 § andra stycket.

Finansinspektionen skall inom två månader från det att den tog emot underrättelsen meddela närmare föreskrifter om öppnandet av representationskontoret, dess verksamhet och tillsynen över det. Representationskontoret kan öppna när försäkringsgivaren har tagit emot de föreskrifter av Finansinspektionen som avses i detta stycke.

5 kap. Solvenskrav och bedrivande av verksamheten

Deposition

1 § En försäkringsgivare från tredje land skall som säkerhet för den direkta försäkringsrörelsen i Sverige deponera värdehandlingar i en svensk bank på det sätt och under de villkor som Finansinspektionen bestämmer. Deponering skall göras särskilt för livförsäkring respektive skadeförsäkring. Depositionen skall bestå av sådana värdehandlingar som Finansinspektionen har godtagit som säkerhet.

Innan koncession söks i Sverige skall försäkringsgivaren deponera värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen om koncession lämnades in till Finansinspektionen.

2 § Medan verksamheten pågår skall depositionen

1. för skadeförsäkring inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret, dock lägst till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång,

2. för livförsäkring varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

3 § Finansinspektionen får, med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet, bestämma att deponeringen får göras med ett lägre belopp än det som anges i 1 § andra stycket och 2 §, om inspektionen anser att det är skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Överskrider det sammanlagda belopp som en försäkringsgivare deponerat för skadeförsäkring väsentligt den premieinkomst som anges i 2 § 1, får Finansinspektionen medge försäkringsgivaren att få ut det överskjutande beloppet, om detta inte hänför sig till en deposition enligt andra stycket.

Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från skyldigheten att deponera finns i 16 och 18 §§.

4 § Tillgångar som en försäkringsgivare från tredje land har deponerat enligt 1–3 §§ och som inte beaktats enligt 12 § första stycket fjärde meningen eller använts till skuldtäckning, får användas endast till betalning av sådana på försäkringsavtal grundade skulder som hänför sig till försäkringsgivarens direkta försäkringsrörelse i Sverige.

Försäkringstekniska avsättningar och grunder för försäkringsverksamheten

5 § En försäkringsgivare från tredje land skall för sin direkta försäkringsrörelse i Sverige redovisa försäkringstekniska avsättningar. En försäkringsgivares försäkringstekniska avsättningar skall motsvara de belopp som behövs för att försäkringsgivaren vid varje tidpunkt skall kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma på grund av ingångna försäkringsavtal. De försäkringstekniska avsättningarna skall motsvara försäkringsgivarens ansvarighet för

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader som beräknas uppkomma för regleringen av dessa samt tilldelad återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (avsättning för oreglerade skador),
3. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,
4. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning och
5. förlustutjämnning för kreditförsäkring som avses i 12 kap. 9 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) (utjämningsavsättning) upp till det belopp för avsättningens storlek som anges i första stycket andra meningen nämnda paragraf.

Ansvarar flera försäkringsgivare solidariskt för en försäkring, skall endast den del av försäkringen som enligt avtal mellan försäkringsgivarna belöper på en enskild försäkringsgivare beaktas vid beräkningen av den försäkringsgivarens försäkringstekniska avsättningar.

Avsättning för oreglerade skador skall beräknas särskilt för varje försäkringsfall. För skadeförsäkringsrörelse får statistiska metoder användas om de leder till en tillräcklig avsättning med beaktande av skadornas art.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

Vid beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelse gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

6 § För livförsäkringar skall, om det inte med hänsyn till försäkringarnas särskilda beskaffenhet finns anledning till undantag, grunder upprättas för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv,
2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren,
4. verkan av underlåten premiebetalning,
5. försäkringstagares rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 2 eller 4 upphör i förtid eller när försäkringsgivaren i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet och
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och rätt till återköp.

7 § För de grunder för beräkning av försäkringspremier och premiereserv som anges i 6 § första stycket 1 samt för de grunder för beräkning av premiereserv som anges i 6 § andra stycket gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

Grunderna för försäkringstagarnas rätt till återköp och fribrev skall ange villkoren för att erhålla denna rätt. De skall även innehålla regler för beräkning av återköps- och fribrevsvärden.

Grunderna för belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren skall ange villkoren för belåningen. De skall även innehålla bestämmelser om lånevärde, räntesats och verkan av underlåtenhet att betala ränta.

Grunderna för verkan av underlåtenhet att betala premierna skall ange i vilken ordning försäkringsgivarens ansvarighet kan komma att upphöra eller i övrigt förändras. Vidare skall grunderna ange villkoren för att försäkringen åter skall träda i kraft (återupplivning).

8 § De försäkringstekniska avsättningarna skall täckas och värderas på det sätt som gäller för skuldtäckning enligt 7 kap. 9 § första och tredje–fjärde styckena, 9 a–10 c §§, 10 e samt 10 f §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Dock skall skuldtäckning endast omfatta direktförsäkringsrörelse.

För teckning av de försäkringstekniska avsättningarna får 90 procent av depositionen enligt 1–3 §§ räknas in under förutsättning att depositionen till den delen består av värdehandlingar som får användas för skuldtäckning med tillämpning av bestämmelserna i första stycket och som inte beaktats enligt 12 § första stycket fjärde meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

9 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Företrädaren skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.

Företrädaren skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring hos försäkringsgivaren informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna, om det inte med hänsyn till försäkringens särskilda beskaffenhet saknas anledning till sådan information. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna information och om vilka försäkringar som inte skall omfattas av informationskyldigheten.

10 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall föra ett register som vid varje tidpunkt visar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång som antecknas i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

11 § Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med en fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 10 §, när en försäkringsgivare från tredje land försätts i konkurs eller när utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt 1 har företräde framför fordran enligt 2.

Solvenskrav

12 § En försäkringsgivare från tredje land skall, utöver de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna enligt 3 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Kapitalbasens storlek skall fastställas på grundval av den direkta försäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. Kapitalbasen skall när verksamheten bedrivs minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginal), dock får kapitalbasen aldrig understiga ett minimibelopp (garantibelopp). Tillgångar som en försäkringsgivare deponerat i bank enligt 1–3 §§ skall beaktas vid bedömning av om kravet på garantibelopp är uppfyllt, dock högst upp till ett belopp som motsvarar hälften av det minsta beloppet för garantibeloppet.

De poster som ingår i kapitalbasen skall till ett belopp som minst motsvarar solvensmarginalen finnas i ett land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Dessa poster skall till ett belopp som minst motsvarar en tredjedel av solvensmarginalen finnas i Sverige.

Bestämmelserna om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 16–18 §§.

13 § Kapitalbasen för skadeförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 24 § försäkringsrörelselagen (1982:713). För skadeförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 25 § försäkringsrörelselagen och garantibeloppet enligt 7 kap. 27 § första och andra styckena. Garantibeloppet är dock hälften av det belopp som krävs enligt 7 kap. 27 § första och andra styckena försäkringsrörelselagen.

14 § Kapitalbasen för livförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 22 § och 26 § tredje stycket försäkringsrörelselagen. För livförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 § försäkringsrörelselagen. Garantibeloppet för livförsäkring skall motsvara 400 000 ECU. En tredjedel av solvensmarginalen eller av garantibeloppet, om det är större, skall motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1–3 försäkringsrörelselagen.

15 § För sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen gäller de särskilda bestämmelserna om kapitalbas och solvensmarginal i 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

Verksamhet i flera EES-länder

16 § Om en försäkringsgivare från tredje land har ansökt om tillstånd att driva verksamhet genom agentur eller filial i ett eller flera länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får Finansinspektionen efter ansökan medge försäkringsgivaren följande förmåner, som endast kan medges samtidigt:

1. Den del av depositionen enligt 1 § som skall beaktas enligt 12 § första stycket fjärde meningen behöver försäkringsgivaren inte göra i mer än ett av dessa EES-länder.

2. Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till försäkringsgivarens verksamhet genom agenturer eller filialer i de andra EES-länderna.

3. De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa EES-länder.

17 § I ansökan skall försäkringsgivaren ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Deponeringen skall göras i det landet.

18 § Ett medgivande får lämnas endast om samtliga behöriga myndigheter hos vilka försäkringsgivaren ansökt om förmåner tillstyrker ansökan. Om försäkringsgivaren har valt någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att den utländska myndighet som försäkringsgivaren valt har underrättat Finansinspektionen om att myndigheten kommer att kontrollera försäkringsgivarens soliditet även beträffande försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Finansinspektionen

skall till den behöriga myndigheten lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

Om den behöriga myndigheten i något av de länder som avses i första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet.

Ombud för generalrepresentation

19 § Ett ombud för en generalrepresentation för en försäkringssammanslutning från tredje land skall föra en förteckning över dels de särskilda medhjälpare som har rätt att förvärva försäkringsaffärer för försäkringsgivaren i sammanslutningen, dels de försäkringar som dessa medhjälpare förmedlar för sammanslutningen. Härvid skall de premier och skadeersättningar som är att hänföra till försäkringen anges för varje försäkring. Uppgifterna skall föras in fortlöpande och grundas på handlingar som härrör från affärshändelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna enligt första stycket.

Aktuarie

20 § En försäkringsgivare från tredje land som meddelar livförsäkringar i Sverige skall ha en aktuarie som utför försäkringstekniska beräkningar och utredningar. I fråga om aktuarien gäller 8 kap. 18 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

6 kap. Tillsyn över försäkringsgivare från tredje land

1 § Finansinspektionen skall ha tillsyn över den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten och ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter.

2 § Regeringen skall, efter anmälan av Finansinspektionen, förklara koncession som beviljats för en försäkringsgivare förverkad om

1. försäkringsgivaren inte har börjat sin verksamhet inom ett år från det koncessionen beviljades eller inom samma tid förklarat sig avstå från koncessionen eller

2. försäkringsgivaren under längre tid än sex månader inte drivit verksamhet.

3 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsgivaren och dennes verksamhet här i landet som inspektionen begär.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar en försäkringsgivare från tredje land skall lämna till inspektionen.

4 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall utan dröjsmål lämna Finansinspektionen

1. en redogörelse för försäkringsgivarens verksamhet i Sverige för varje räkenskapsår, enligt formulär som fastställs av inspektionen,

2. ett intyg för varje räkenskapsår om att försäkringsgivarens deposition motsvarar kraven i 5 kap. 1–3 §§,

3. en utredning för varje räkenskapsår om de försäkringstekniska avsättningarnas storlek, hur dessa har beräknats och täckts samt om avgiven återförsäkring,

4. en kopia av grunder eller ändrade grunder,

5. uppgifter om de tvångsmedel som den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland har tillgripit mot försäkringsgivaren, samt

6. meddelande om ändring av försäkringsgivarens firma.

Till grunderna eller de ändrade grunderna enligt första stycket 4 skall det fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsgivaren.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra styckena.

5 § Finansinspektionen kan förelägga företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land att lämna inspektionen de uppgifter som avses i 3 och 4 §§.

6 § Finansinspektionen har rätt att granska den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Företrädaren skall hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning när inspektionen bestämmer det.

Finansinspektionen kan förordna en särskild sakkunnig för granskningen. Dennes arvode fastställs av inspektionen. Arvodet skall betalas ur försäkringsgivarens medel på det sätt som inspektionen bestämmer.

7 § Skyldigheten enligt 3 och 6 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och den verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet här i landet uteslutande skall vara att biträda försäkringsgivare från tredje land eller som en sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i, samt

2. ordföranden och den verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder en försäkringsgivare från tredje land i dennes rörelse.

Ingripande och sanktioner

8 § Finansinspektionen får i fråga om den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver här i landet meddela de erinringar som inspektionen anser är nödvändiga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410) lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa lagar eller av grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. ett belopp som deponerats i bank enligt 5 kap. 1–3 §§ minskats genom att värdehandlingarna sjunkit avsevärt i värde eller av annan anledning,

4. försäkringsgivarens riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 5 kap. 8 § samt 7 kap. 9 a–10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 5 kap. 8 § samt 7 kap. 9 a–10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen,

6. försäkringsgivarens företrädare eller, om företrädaren är en juridisk person, försäkringsgivarens ombud inte uppfyller de krav som anges i 4 kap. 5 § första stycket 3, eller

7. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

9 § Finansinspektionen skall förelägga en försäkringsgivare från tredje land att upprätta och för godkännande överlämna en plan för att

1. återställa en sund finansiell ställning, om försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713) (saneringsplan),

2. skyndsamt återställa kapitalbasen, om den understiger de nivåer som anges i 5 kap. 12–15 §§, eller om garantibeloppet för en livförsäkringsrörelse inte har sådan sammansättning som anges i 5 kap. 12 § andra stycket (finansieringsplan).

Skyldigheten att upprätta saneringsplan eller finansieringsplan enligt första stycket gäller inte om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 5 kap. 16 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet förbjuder försäkringsgivaren att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige. Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut av den utländska myndigheten.

10 § Om ett föreläggande enligt 8 eller 9 § inte har följts inom den bestämda tiden och det förhållande som orsakat anmärkningen inte heller på något annat sätt har rättats till, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

11 § Finansinspektionen får begränsa förfoganderätten hos en försäkringsgivare från tredje land eller förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. försäkringsgivaren inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,
2. försäkringsgivarens kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,
3. försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att försäkringsgivarens finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller
4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid ett beslut om förverkande av försäkringsgivarens koncession.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall bedrivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 5 kap. 16 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten, skall inspektionen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet innan inspektionen vidtar åtgärder.

Om försäkringsgivaren driver verksamhet i ett annat land som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller har tillgångar placerade där, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med första stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

12 § Om en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall Finansinspektionen förordna ett tillfälligt ombud att sköta sysslan tills försäkringsgivaren har utsett en ny företrädare som inspektionen har godkänt eller tills den ordinarie företrädaren åter kan utöva sitt uppdrag. Intill dess att förordnandet har kungjorts får försäkringstagare sätta in förfallna försäkringspremier hos Finansinspektionen med samma verkan som om de blivit inbetalda till försäkringsgivaren.

13 § En koncession för en försäkringsgivare från tredje land kan förklaras förverkad av regeringen om försäkringsgivaren

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har fullföljt en plan som har godkänts enligt 9 § första stycket eller
3. på annat sätt allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 5 kap. 16 § och försäkringsgivarens auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar dennes soliditet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att försäkringsgivarens soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara försäkringsgivarens koncession i Sverige förverkad.

14 § Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession för en försäkringsgivare från tredje land till de behöriga myndigheterna i de länder i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där försäkringsgivaren bedriver försäkringsverksamhet. Inspektionen får i samband med detta begära att en sådan myndighet i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

15 § Finansinspektionen kan förbjuda ett representationskontor att fortsätta sin verksamhet i Sverige, om dess verksamhet allvarligt bryter mot de föreskrifter som inspektionen har meddelat enligt 4 kap. 11 § andra stycket eller om det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot representationskontorets verksamhet.

7 kap. Avslutande av verksamheten

1 § Om en försäkringsgivare från tredje land avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren ansöka om att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen återkallar koncessionen.

2 § Om en försäkringsgivare från tredje land upphör att driva försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren utfärda fullmakt för ett ombud att ta emot stämning för försäkringsgivaren och i övrigt företräda försäkringsgivaren i fråga om redan meddelade försäkringar.

Försäkringsgivaren skall anmäla ett ombud som avses i första stycket till Finansinspektionen för godkännande. Till ansökan skall fogas fullmakt för ombudet. Inspektionen får förordna ett tillfälligt ombud för tiden innan försäkringsgivaren lämnar in en sådan anmälan. Inspektionen skall genast införa kungörelse enligt 10 kap. 1 § 8 om godkännandet eller förordnandet. Fram tills Finansinspektionen har infört kungörelse om godkännandet eller förordnandet av ombudet, får försäkringstagare sätta in förfallna försäkringspremier hos inspektionen med samma verkan som om de blivit inbetalda till försäkringsgivaren.

3 § När en försäkringsgivare från tredje land visar att den har uppfyllt sina förpliktelser enligt 5 kap. 4 § eller annars lagligen befriats från dem har försäkringsgivaren rätt att med Finansinspektionens samtycke få tillbaka de tillgångar som enligt 5 kap. 1–3 §§ har ställts som säkerhet.

Särskild administration

4 § Om koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land att meddela livförsäkring i Sverige förklaras förverkad, skall en särskild administration träda in för att ta till vara livförsäkringstagarnas rätt. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka de har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla försäkringsgivarens rät-

tigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen har inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna för livförsäkring uppgår till. Administrationsboet har fordringsrätt hos försäkringsgivaren för det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäkringstekniska avsättningarna för livförsäkring, ökade med en tjugon-del.

5 § Finansinspektionen skall om möjligt överlåta de försäkringar som enligt 4 § tagits över av administrationsboet till en eller flera försäkringsgivare med koncession för livförsäkring som antingen är

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserat i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

6 § Om Finansinspektionen anser att ett anbud om att ta över försäkringsbestånd bör antas, skall inspektionen kungöra anbudets innehåll enligt 10 kap. 1 § 9 och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Om det i beståndet som skall överlåtas ingår åtaganden som skall fullgöras utomlands, skall Finansinspektionen innan anbudet antas ge de behöriga myndigheterna i det land där åtagandena skall fullgöras möjlighet att yttra sig. Finansinspektionen får pröva anbudet när de behöriga myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att myndigheten mottog meddelandet.

7 § Finansinspektionen skall anta ett anbud om övertagande av försäkringsbestånd om

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 5 kap. 16 §, och
2. behörig myndighet i det land där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva verksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses i detta fall den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras enligt 10 kap. 1 § 10. När ett sådant beslut kungörs, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Genom denna försäkringsgivares försorg skall samtliga försäkringstagare

och de personer som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som den medför.

Om det i ett bestånd av direkt försäkring som överlåtits ingår åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land skall Finansinspektionen offentliggöra den godkända överlåtelsen i det landet enligt bestämmelserna där. Om överlåtelsebeslutet offentliggörs på motsvarande sätt i det berörda landet, får inspektionen underlåta att offentliggöra beslutet där.

8 § Om Finansinspektionen inte överlåtit försäkringsbeståndet enligt 5 § inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

9 § Om det vid överlåtelse av försäkringarna enligt 5 § eller annars har uppstått ett överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen samt till sådant bidrag som avses i 10 kap. 9 § och som inte betalats. Återstoden skall överlämnas till den försäkringsgivare vars försäkring varit föremål för administrationen.

10 § Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land har förklarats förverkad, skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.

Av de livförsäkrings- eller återbäringsbelopp som förfaller till betalning under administrationstiden får innan administrationen avslutats endast så mycket betalas ut som Finansinspektionen anser att det är möjligt att betala ut utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämras. Detta skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkringar eller belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har betalats ut, skall återbetalning inte ske.

Allmänna bestämmelser

11 § Om en försäkringsgivare från tredje land i annat fall än enligt 4 § första stycket upphör att driva livförsäkringsrörelse i Sverige, är försäkringsgivaren ändå skyldig att på det sätt som anges i 5 kap. 8–10 §§ redovisa tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska avsättningarna för redan meddelade livförsäkringar. Ett ombud som har utsetts av försäkringsgivaren enligt 2 § är skyldig att fullgöra de uppgifter enligt 5 kap. 10 § och 6 kap. 3–4 och 6 §§, som förut har varit företrädarens skyldighet. Om inte tillgångar som motsvarar värdet av de försäkringstekniska avsättningarna redovisas eller om det av annat skäl finns anledning att anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, skall Finansinspektionen besluta om administration enligt 4 §. Om de tillgångar som avsatts till redovisning anses otillräckliga får dock administrationen inte föreskrivas, förrän Finansinspektionen har förelagt försäkringsgivaren att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter ett sådant föreläggande. Om i ett sådant fall administration inträder, skall bestämmelserna i 4 § första stycket om upphörandet av försäk-

ringsgivarens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i landet i stället avse meddelandet av beslut om administration.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

12 § En försäkringsgivare från tredje land vars koncession återkallats eller förverkats får inte bevilja nya försäkringar här i landet. Under administrationstiden får dock sådana livförsäkringar meddelas som föränleds av gällande försäkringsavtal.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UTLÄNDSKA FÖRSÄKRINGSGIVARE

8 kap. Marknadsföring m.m.

1 § Företrädaren för en utländsk försäkringsgivare skall övervaka att försäkringsgivaren i sin verksamhet i Sverige iakttar god affärssed. I fråga om en försäkringssammanslutning gäller detta, såvitt avser verksamhet för att anskaffa försäkringar, försäkringsgivarna.

2 § En utländsk försäkringsgivare skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin organisationsform och sitt hemland.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren.

3 § Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkor som gäller för den försäkring som avses i brevet.

4 § En utländsk försäkringsgivare eller dennes företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i landet.

5 § På begäran av den som biträtt en utländsk försäkringsgivare att marknadsföra försäkringar i Sverige skall Finansinspektionen utfärda ett intyg över verksamhetens omfattning och innehåll, om intyget behövs för att den som biträtt försäkringsgivaren skall få driva liknande verksamhet i ett annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Försäkringsgivaren och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

9 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

1 § En utländsk försäkringsgivare (överlåtande försäkringsgivare) som driver en försäkringsrörelse i enlighet med denna lag kan helt eller delvis

överlåta ett bestånd av försäkringar som hör till försäkringsrörelsen till en svensk eller utländsk försäkringsgivare (övertagande försäkringsgivare) under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

Överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

2 § När Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat EES-land ges möjlighet att yttra sig över en fråga om tillstånd till en överlåtelse av ett bestånd av försäkringar, som meddelats under en verksamhet som drivits med stöd av denna lag, skall inspektionen lämna sitt samtycke om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras, och
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.

Yttrandet enligt första stycket skall lämnas inom tre månader.

3 § Finansinspektionen skall innan den yttrar sig ge de berörda försäkringstagarna och livräntetagarna möjlighet att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs om offentliggörande i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar. Om överlåtelsen har offentliggjorts på motsvarande sätt i Sverige av en behörig myndighet i den överlåtande försäkringsgivarens hemland, får inspektionen underlåta att offentliggöra ansökan.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

4 § En försäkringsgivare från tredje land får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

5 § Ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 4 § skall göras av såväl den överlåtande försäkringsgivaren som den övertagande försäkringsgivaren. Det avtal som träffats om överlåtelsen skall fogas till ansökningsen. För ansökningsen gäller 15 kap. 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

6 § Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas enligt 4 § ge den behöriga myndigheten i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras möjlighet att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökan om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheten yttrat sig eller, om den inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet.

7 § Tillstånd att verkställa överlåtelseavtal som avses i 4 § skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till en förmån som kan ha medgivits i enlighet med 5 kap. 16 §, och

3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av en behörig myndighet. Med behörig myndighet avses i detta fall den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

8 § Sedan Finansinspektionen bifallit ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 5 §, skall inspektionen utan dröjsmål kungöra beslutet enligt 10 kap. 1 § 12. När beslutet kungörs övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. De försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Om det i ett bestånd av direkt försäkring som överlåtits ingår risker som är belägna eller åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen offentliggöra den medgivna överlåtelsen i det landet enligt bestämmelserna där. Om överlåtelsebeslutet offentliggörs på motsvarande sätt i det berörda landet, får inspektionen underlåta att offentliggöra beslutet där.

10 kap. Särskilda bestämmelser

Kungörelse

1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. förordnande av ett ombud enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket, 8 § eller 6 kap. 12 §,

2. beslut om att förbjuda eller begränsa en utländsk försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet enligt 3 kap. 7 § första stycket, 9 § första stycket eller 6 kap. 11 § första stycket,

3. koncession som beviljas en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 5 § första stycket,

4. förlängning av koncession som beviljas en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 7 §,

5. godkännande av en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 5 § första stycket eller 8 §,

6. ändring av firma för en försäkringsgivare från tredje land enligt 6 kap. 4 § första stycket 6,

7. förverkande av koncession enligt 6 kap. 13 § eller återkallande av koncession enligt 7 kap. 1 § för en försäkringsgivare från tredje land,

8. godkännande eller förordnande av ett ombud enligt 7 kap. 2 § andra stycket,

9. anbud om övertagande av ett försäkringsbestånd i ett administrationsbo enligt 7 kap. 6 § första stycket,

10. beslut om antagande av anbud enligt 7 kap. 7 § första stycket,

11. ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 9 kap. 5 §, och

12. tillstånd till överlåtelse enligt 9 kap. 8 § första stycket.

I 7 kap. 7 § fjärde stycket och 9 kap. 8 § andra stycket finns bestämmelser om offentliggörande av vissa överlåtelsebeslut i andra EES-länder

2 § Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att denne varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett kan ett förhållande som enligt lagen skall kungöras inte lagligen åberopas mot annan än den som visas ha känt till det.

Otillåten försäkringsverksamhet

3 § Om det kan antas att någon driver en verksamhet som omfattas av denna lag, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs till inspektionen för att den skall kunna bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon bedriver försäkringsrörelse enligt denna lag utan att förutsättningarna enligt 2 kap. 1 § eller 4 kap. 1 § är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att inom bestämd tid ändra sin verksamhet enligt inspektionens anvisningar eller upphöra med verksamheten.

Ett föreläggande enligt andra stycket får riktas såväl mot den utländska försäkringsgivaren som mot den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning. Inspektionen skall genast underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland om föreläggandet.

Överklagande av beslut

4 § Följande beslut av Finansinspektionen får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut

1. att förbjuda en EES-försäkringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,

2. att inskränka en EES-försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 3 kap. 6–7 § eller 9 §, eller

3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 9 kap. 2 §.

Finansinspektionens beslut om att förelägga eller döma till vite enligt 5 § andra stycket får överklagas hos länsrätten. Detsamma gäller inspektionens beslut i övrigt om att förena ett föreläggande eller förbud med vite. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket, beslut om föreläggande eller beslut om verksamhetens drivande enligt 6 kap. 11 § andra stycket skall gälla omedelbart. Prop. 1997/98:141 Bilaga 2

Vite och straff

5 § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite. Har inspektionen förelagt vite skall den utländska försäkringsgivaren genast skriftligen underrättas om detta.

Finansinspektionen kan vid vite förelägga företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att sända in behöriga redovisningshandlingar och revisionsberättelser. Följs inte ett sådant vitesföreläggande kan inspektionen döma ut vitet.

6 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.

Allmänna bestämmelser

7 § Om en handling eller utredning, som enligt denna lag skall lämnas till Finansinspektionen, är avfattad på ett främmande språk, skall på begäran en bestyrkt svensk översättning tillhandahållas.

8 § Ett ombud som enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket eller 8 §, 6 kap. 12 § eller 7 kap. 2 § andra stycket förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av den utländska försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

9 § Regeringen får föreskriva att en utländsk försäkringsgivare som enligt denna lag bedriver verksamhet från en sekundäretablering här i landet skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.
 2. Genom denna lag upphävs lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.
 3. En utländsk försäkringsgivare som är verksam i Sverige när denna lag träder i kraft har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige enligt den koncession som beviljats med stöd av lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt den rätt som erhållits med stöd av lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

4. De tillstånd och dispenser som har medgetts enligt lagen som rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall efter ikraftträdandet av lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige avse motsvarande bestämmelser i den lagen.

5. Beslut i ärenden som handlagts enligt äldre bestämmelser skall överklagas enligt de bestämmelserna.

6. För sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tillhör annan försäkring än livförsäkring och som har meddelats före ikraftträdandet av 5 kap. 6 § andra stycket, gäller i tillämpliga delar 11 § i den upphävda lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige i dess lydelse före SFS 1995:781.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 2 a kap. 4 §, 14 kap. 26 b § och 15 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (1982:713)¹⁰ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

2 a kap.

4 §

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat land inom EES meddela försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett annat EES-land, och detta skall ske på annat sätt än genom en sekundäretablering i det landet (gränsöverskridande verksamhet), skall bolaget underrätta Finansinspektionen om det. I underrättelsen skall det anges vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall omfatta.

Om ett försäkringsbolag avser att från Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat land inom EES meddela försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som skall fullgöras i ett tredje EES-land, och detta skall ske utan förmedling av en sekundäretablering i det landet (gränsöverskridande verksamhet), skall bolaget underrätta Finansinspektionen om det. I underrättelsen skall det anges vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall omfatta.

14 kap.

26 b §

Finansinspektionen skall godkänna ett avtal om överlåtelse om

¹⁰ Lagen omtryckt 1995:1567

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med *23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige*, och

1. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med *5 kap. 16 § lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige*, och

2. behörig myndighet i det land där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland, och för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Är den övertagande försäkringsgivaren ett försäkringsbolag eller en annan försäkringsgivare med koncession i Sverige, skall den övertagande försäkringsgivaren underrätta försäkringstagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas.

15 kap. 3 §

Ansökan om tillstånd till överlåtelsen skall göras av såväl det överlåtande bolaget som den övertagande försäkringsgivaren senast fyra månader efter det att bolagsstämmebeslutet i det överlåtande bolaget om godkännande av överlåtelseavtalet registrerats. Om ansökan inte har gjorts inom föreskriven tid eller om ansökan har avslagits, skall Finansinspektionen förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med *23 a § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige*, och

2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med *5 kap. 16 § lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige*, och

3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet.

Finansinspektionen kan förelägga försäkringsgivarna att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen skall kunna fastställa att försäkringstagarnas rätt inte försämras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder¹¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i tillämpliga delar för försäkringsbolaget bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) och lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Föreslagen lydelse

3 §

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i tillämpliga delar för försäkringsbolaget bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713), lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag och lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

¹¹ Lagen omtryckt 1995:1569
Senaste lydelse av lagens rubrik 1990:1117

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹²

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för bankföretag 1 kap. 4 och 5 §§ bankrörelselagen (1987:617),
2. för värdepappersföretag 1 kap. 3 c § och 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
3. för företag som driver finansieringsverksamhet 2 kap. 8-10 §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
4. för utländska försäkringsgivarer *lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige,*
4. för utländska försäkringsgivarer *lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige,*
5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingsorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. för utländska fondföretag 7 a–c §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

¹² Senast lydelse 1997:461

Härigenom föreskrivs att 5 § trafikskadelagen (1975:1410)¹³ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §¹⁴

Trafikförsäkring får meddelas av

1. en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen, samt 2. en <i>försäkringsgivare</i> som är verksam här i landet enligt <i>lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige</i>.	2. en <i>EES-försäkringsgivare</i> som är verksam här i landet enligt <i>lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige</i>

En försäkringsgivare som får meddela trafikförsäkring är skyldig att på begäran meddela trafikförsäkring. I ett tillstånd enligt första stycket 1 kan dock skyldigheten begränsas till att gälla försäkring åt personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller intressegrupp eller som är bosatta inom ett visst område. Finansinspektionen kan efter ansökan medge motsvarande begränsning för försäkringsgivare som driver verksamhet här som avses i första stycket 2.

En försäkringsgivare som avser att meddela trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet med stöd av 2 kap. 1 § *lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige* men som inte har fast driftställe i Sverige skall ha en representant här i landet. Representanten skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om det finns giltig trafikförsäkring. Försäkringsgivaren skall informera försäkringstagarna om vem som är försäkringsgivarens representant och om dennes

En försäkringsgivare som avser att meddela trafikförsäkring genom gränsöverskridande verksamhet med stöd av 2 kap. 1 § *lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige* men som inte har fast driftställe i Sverige skall ha en representant här i landet. Representanten skall vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Försäkringsgivaren skall utfärda en fullmakt för representanten att gentemot skadelidande företräda försäkringsgivaren och att själv eller genom annan tala och svara för denne angående försäkringsfall. Representanten skall även ha behörighet att företräda försäkringsgivaren vid kontroll av om det finns giltig trafikförsäkring. Försäkringsgivaren skall informera försäkringstagarna om vem som är försäkringsgivarens representant och om dennes

¹³ Lagen omtryckt 1994:43

¹⁴ Senaste lydelse 1995:785

adress. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanter får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

adress. Ytterligare föreskrifter om villkor beträffande representanter får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Motortävlingsförsäkring får bara meddelas av en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen samt av en *försäkringsgivare* som är verksam här i landet enligt *lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige*.

2 §¹⁵

Motortävlingsförsäkring får bara meddelas av en försäkringsgivare som har fått tillstånd till det av regeringen samt av en *EES-försäkringsgivare* som är verksam här i landet enligt *lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige*.

En försäkringsgivare som får meddela motortävlingsförsäkring är skyldig att på begäran meddela motortävlingsförsäkring och att utfärda bevis därom enligt formulär som Finansinspektionen fastställer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

¹⁵ Senaste lydelse 1995:786

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §¹⁶

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos *försäkringsföretag* i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 15 § tredje femte styckena lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran hos *försäkringsgivare* i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsrörelselagen (1982:713) och 5 kap. 11 § lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

¹⁶ Senaste lydelse 1995:783

Härigenom föreskrivs att 2 § 6 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 § 6 mom¹⁷

Med *livförsäkringsföretag* avses

1. livförsäkringsbolag enligt 1 kap. 4 § försäkringsrörelselagen (1982:713), samt

2. utländska försäkringsföretag som driver livförsäkringsrörelse här i landet med stöd av *lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige*.

2. utländska försäkringsföretag som driver livförsäkringsrörelse här i landet med stöd av *lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige*.

Med *skadeförsäkringsföretag* förstås annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag. Utländskt försäkringsföretag, som drivit försäkringsrörelse i Sverige, bedöms med hänsyn endast till den rörelse som företaget drivit här från fast driftställe.

Livförsäkringsföretag frikallas från skattskyldighet enligt denna lag för dels den del av nettointäkten som är hänförlig till tillgångar och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning, dels influtna premier. Undantaget från skattskyldighet gäller dock inte den del av nettointäkten eller premierna som är hänförlig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen. Avdrag får inte göras för kostnader som är hänförliga till intäkter som är fria från skatt enligt detta moment.

Att särskilda bestämmelser gäller vid beskattning av livförsäkringsföretag följer av lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel.

Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av *inländskt skadeförsäkringsföretag*, anses överskottet av försäkringsrörelsen. Detsamma gäller för livförsäkringsföretag till den del nettointäkten är hänförlig till försäkringar som i redovisningshänseende tas upp som grupplivförsäkringar eller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket 1 och 2 samt 3 b § första stycket 1 b och 4 försäkringsrörelselagen.

Vid beräkning av överskottet av försäkringsrörelse, som avses i föregående stycke, får från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftskost-

¹⁷ Senaste lydelse 1996:1241

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:770

nader, som avses i 23 § kommunalskattelagen, för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanslutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka faller inom ramen för den av företaget bedrivna rörelsen, för ökning av försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, för ökning av säkerhetsreserv samt för utbetald återbäring och verkställd premieåterbetalning.

Med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning förstås sådana avsättningar enligt 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (premiereserv, avsättning för oreglerade skador, tilldelad återbäring och utjämningsavsättning för kreditförsäkring) minskade med värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

Med säkerhetsreserv förstås den reserv skadeförsäkringsföretag får redovisa enligt en av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av Finansinspektionen fastställd normalplan.

Minskning av försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, av säkerhetsreserv, av regleringsfond för trafikförsäkring och minskning av utjämningsfond skall anses som intäkt.

Utöver vad ovan stadgas får avdrag inte ske för avsättning till omedelbar eller framtida vinstutdelning till försäkringstagare.

Bestämmelserna i detta moment om inländskt livförsäkringsföretag har motsvarande tillämpning på försäkringsrörelse som utländskt livförsäkringsföretag drivit här i riket.

Beträffande försäkringsrörelse, som här drivits av utländskt skadeförsäkringsföretag, anses som här i riket skattepliktig nettointäkt ett belopp motsvarande två procent av företagets premieinkomst av här bedriven försäkringsrörelse. Med premieinkomst förstås bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

Blir det på grund av bestämmelserna i detta moment nödvändigt att dela upp intäkt eller avdrag mellan olika delar av ett försäkringsföretags verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget göras på skäligt sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § mervärdesskattelagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
10 §

Från skatteplikt undantas omsättning av försäkringstjänster.

Med *försäkringstjänster* förstås

1. tjänster vars tillhandahållande utgör försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (1982:713), enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, enligt lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt lagen (1993:1302) om utländska EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

1. tjänster vars tillhandahållande utgör försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (1982:713), enligt lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder eller enligt lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, och

2. tjänster som tillhandahålls av försäkringsmäklare eller andra förmedlare av försäkringar och som avser försäkringar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 32 b § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
32 b §¹⁸

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller 2 kap. 1 § 2 lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 15, 22, 25 a, 27 eller 32 c § till Riksskatteverket.

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller 2 kap. 1 § 2 lagen (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial eller motsvarande etablering här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 15, 22, 25 a, 27 eller 32 c § till Riksskatteverket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

¹⁸ Senaste lydelse 1997:468

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹⁹

Om besvär mot beslut, vilket meddelats med stöd av lag eller annan författning som utfärdats före den 1 januari 1972, enligt vad hittills gällt skall anföras hos Konungen, skall besvären, i den mån ej annat föreskrives i 2 §, i stället anföras hos kammarrätt i följande mål:

1. mål om val till befattning eller uppdrag, mål om val för upprättande av förslag till befattning eller uppdrag,

4. mål om annan ersättning som enligt författning utgår av statsmedel, såvida ej författningen hänvisar den som gör anspråk på ersättning att vid tvist anhängiggöra talan hos allmän domstol eller expropriationsdomstol eller ersättning enligt författningen utgår till kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet eller fråga är om ersättning eller hittelön enligt lagen (1942:350) om fornminnen eller om ersättning enligt naturvårdslagen (1964:822),

5. mål om beslut av tullmyndighet i samband med in- eller utförsel av vara med undantag dock för sådant beslut om befrielse från eller nedsättning eller återbetalning av tull, skatt eller annan avgift som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande, mål om tillstånd att hålla provianteringsfrilager,

6. mål om beslut rörande statens, kommunens eller annan kommunal förvaltningsenhets uttagande enligt gällande föreskrift av skatt eller annan avgift, såvida ej beslutet avser nedsättning eller befrielse och meddelats med stöd av regeringens bemyndigande eller fråga är om oljeavgift eller avgift, vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

7. mål om beslut rörande återbetalning av utskylder, böter eller andra allmänna medel, såvida ej beslutet meddelats med stöd av regeringens bemyndigande eller avser avgift vars uttagande genom utmätning förutsätter beslut av allmän domstol,

8. anmärknings- och avkortningsmål, mål om tillsyn över stiftelser,

9. mål om beslut som enligt författning eller föreskrift rörande den allmänna hälsovården, rörande förebyggande eller bekämpande av djur- eller växtsjukdomar eller rörande djurs vård eller behandling i särskilt fall meddelats angående förbud, föreläggande, föreskrift, tillstånd eller godkännande eller angående omhändertagande, smittrening, oskadliggörande eller liknande åtgärd, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om beslut enligt arbetarskyddslagen (1949:1) eller med stöd därav med-

¹⁹ Senaste lydelse 1997:290

delade föreskrifter, allmänna ordningsstadgan (1956:617), lagen (1956:618) om allmänna sammankomster eller strålskyddslagen (1958:110) eller i ärende som avses i skogsföreläggninglagen (1963:246),

11. mål om föreläggande vid vite, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om föreläggande enligt lagen (1919:240) om fondkommissionärsrörelse och fondbörsverksamhet, lagen (1948:433) om försäkringsrörelse, *lagen (1950:272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket*, lagen (1950:596) om rätt till fiske, lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanker, lagen (1956:216) om jordbruksskasserörelsen, lagen (1959:73) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m.m., lagen (1959:118) om krigsansvarighet för liv- och invaliditetsförsäkring, lagen (1963:76) om kreditaktiebolag, jordförvärvslagen (1965:290), förordningen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, miljöskyddslagen (1969:387), jordhävdslagen (1969:698), lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering eller lagen (1971:827) om registrering av aktieinnehav,

12. mål om utdömande av vite,

13. mål om beslut som i särskilt fall meddelats angående behandlingen av häktad eller den som anhållits eller gripits för brott eller som eljest hålles i förvar tillfälligt eller angående verkställighet av straff eller annan brottspåföljd eller av intagning i arbetsanstalt,

14. mål om handräckning.

11. mål om föreläggande vid vite, såvida ej fråga är om skyldighet, som enligt författning åvilar kommun eller annan kommunal förvaltningsenhet, eller om föreläggande enligt lagen (1919:240) om fondkommissionärsrörelse och fondbörsverksamhet, lagen (1948:433) om försäkringsrörelse, lagen (1950:596) om rätt till fiske, lagen (1955:183) om bankrörelse, lagen (1955:416) om sparbanker, lagen (1956:216) om jordbruksskasserörelsen, lagen (1959:73) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m.m., lagen (1959:118) om krigsansvarighet för liv- och invaliditetsförsäkring, lagen (1963:76) om kreditaktiebolag, jordförvärvslagen (1965:290), förordningen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, miljöskyddslagen (1969:387), jordhävdslagen (1969:698), lagen (1970:65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering eller lagen (1971:827) om registrering av aktieinnehav,

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

2. I mål där beslut fattats med stöd av lagen (1950:272) om rätt för ut- Prop. 1997/98:141
ländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige skall Bilaga 2
äldre bestämmelser fortfarande tillämpas.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1998-02-11

Närvarande: regeringsrådet Stig von Bahr, regeringsrådet Arne Bækkevold, justitierådet Edvard Nilsson.

Enligt en lagrådsremiss den 8 januari 1998 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkring med anknytning till värdepappersfonder,
4. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
5. lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410),
6. lag om ändring i lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring,
7. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
8. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
9. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
10. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
11. lag om ändring i lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Katarina Holmberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Allmänna synpunkter

Den verksamhet som regleras genom den föreslagna lagen betecknas omväxlande som utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige (exempelvis i lagens rubrik) och försäkringsrörelse i Sverige (exempelvis i portalstadgandet i 1 kap. 1 §). Även andra uttryck förekommer, t.ex. en utländsk försäkringsgivares affärsverksamhet i Sverige (1 kap. 9 §) och att någon meddelar försäkringar eller driver en verksamhet som omfattas av lagen (1 kap. 13 § respektive 10 kap. 3 § första stycket).

Av remissen kan inte utläsas om angivna och liknande uttryck avser att beskriva identiska företeelser eller - om så inte är fallet - vilka skillnader som åsyftas. Med tanke på att den föreslagna lagen kan ses som ett komplement till försäkringsrörelselagen (1982:713) framstår det enligt Lagrådets uppfattning som ändamålsenligt att i största möjliga utsträckning använda begreppet försäkringsrörelse. Det kan visserligen i olika situationer råda osäkerhet om viss verksamhet är att hänföra till försäkringsrörelse eller inte (se härom bl.a. RÅ 1997 ref. 42 med vidare

hänvisningar). Regelsystemet blir dock givetvis än svårare att tillämpa om den använda terminologin inte är enhetlig.

Den föreslagna lagen är utformad så att det positivt anges att en utländsk försäkringsgivare har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige såvida vissa villkor är uppfyllda. En EES-försäkringsgivare med tillstånd att driva försäkringsrörelse i sitt hemland har sålunda, sedan viss under rättelseskyldighet fullgjorts, rätt att driva försäkringsrörelse i Sverige antingen från en sekundäretablering (främst genom generalagent eller filial) eller genom s.k. gränsöverskridande verksamhet (2 kap. 1 §). För att en försäkringsgivare från tredje land skall få bedriva försäkringsrörelse här krävs som regel att företaget har beviljats koncession att bedriva sådan rörelse från en sekundäretablering här i landet (4 kap. 1 § första stycket). En försäkringsgivare från tredje land kan dock, under angivna förutsättningar, få tillstånd att marknadsföra försäkringar som gäller risker i Sverige trots att försäkringsgivaren inte är etablerad här (4 kap. 1 § andra stycket). En sådan försäkringsgivare har vidare rätt att efter under rättelse till Finansinspektionen öppna ett representationskontor i Sverige (4 kap. 11 §). Vid ett sådant kontor får inte bedrivas verksamhet som kräver koncession enligt 4 kap. 1 § första stycket eller tillstånd enligt 4 kap. 1 § andra stycket.

Finner Finansinspektionen att någon bedriver försäkringsrörelse enligt den föreslagna lagen utan att förutsättningar enligt 2 kap. 1 § eller 4 kap. 1 § är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att ändra eller upphöra med sin verksamhet (10 kap. 3 § andra stycket). Sådant föreläggande kan förenas med vite (10 kap. 5 §).

Den lämnade redogörelsen leder till slutsatsen att en utländsk försäkringsgivare skall få bedriva försäkringsrörelse i Sverige bara om verksamheten sker i överensstämmelse med de villkor som uppställs i lagen. Bedrivs försäkringsrörelse här på annat sätt än vad som sägs i 2 kap. 1 § eller 4 kap. 1 § ankommer det på Finansinspektionen att ingripa. En för lagens tillämpning central fråga är därför vilka faktorer som skall ligga till grund för bedömningen av om en utländsk försäkringsgivare bedriver försäkringsrörelse i Sverige eller inte. Av definitionen på gränsöverskridande verksamhet följer att försäkringsrörelse i Sverige inte med nödvändighet förutsätter att den utländske försäkringsgivaren har någon form av etablering här. Med gränsöverskridande verksamhet avses nämligen att en EES-försäkringsgivare, från ett utländskt driftställe, meddelar försäkringar i Sverige utan en etablering här i syfte att ingå försäkringsavtal om en i Sverige belägen risk (1 kap. 13 §). Även den särskilda regeln i 4 kap. 1 § andra stycket om marknadsföring synes bygga på antagandet att försäkringsrörelse kan bedrivas i Sverige trots att den utländske försäkringsgivaren själv inte är etablerad här.

Det förhållandet att en utländsk försäkringsgivare kan bedriva försäkringsrörelse i Sverige utan att vara etablerad här väcker frågan om varje form av etablering i Sverige innebär att den utländske försäkringsgivaren anses bedriva försäkringsrörelse i Sverige. Svaret på frågan beror bl.a. på hur verksamheten vid ett representationskontor skall bedömas. Den i 4 kap. 11 § första stycket föreslagna ordalydelsen kan tolkas så att verksamheten vid kontoret visserligen är försäkringsrörelse men inte rörelse av sådant slag som kräver koncession eller tillstånd enligt 4 kap. 1 §. Vad

som sägs i 10 kap. 3 § andra stycket tyder däremot på att en försäkringsgivare från tredje land inte får driva annan försäkringsrörelse än sådan som avses i 4 kap. 1 §. Den logiska konsekvensen av detta är att verksamheten vid ett representationskontor inte utgör försäkringsrörelse.

Det anförda visar att varken förekomsten av etablering eller andra i lagen angivna faktorer ger besked om vad som är avgörande för om en verksamhet, som bedrivs i Sverige av en utländsk försäkringsgivare, skall anses utgöra här bedriven försäkringsrörelse eller inte. Lagrådet kan inte heller finna att de uttalanden som görs i remissens allmänna motivering eller författningskommentar sprider nämnvärt ljus i saken. I kommentaren till 1 kap. 1 § sägs att en verksamhet måste vara yrkesmässig, varmed avses viss varaktighet och omfattning, för att kunna hänföras till försäkringsrörelse. För att kravet på yrkesmässighet skall anses vara uppfyllt krävs - när det gäller försäkringsgivare från tredje land - enligt kommentaren viss aktivitet av försäkringsgivaren i syfte att förvärva försäkringsaffärer på den svenska marknaden. Försäkringsavtal som ingås utan att försäkringsgivaren på något sätt har bjudit ut sina tjänster i Sverige, t.ex. genom att försäkringstagaren på eget initiativ kontaktat försäkringsgivaren i syfte att teckna försäkring, anses inte uppfylla kravet på yrkesmässighet och sådana aktiviteter skall därför inte omfattas av den föreslagna lagen.

Varje utländsk försäkringsgivare som är internationellt verksam måste enligt Lagrådets uppfattning antas bedriva en yrkesmässig försäkringsrörelse, dvs. en varaktig verksamhet av viss minsta omfattning, i sitt hemland. Den verksamhet som en sådan försäkringsgivare bedriver i Sverige utgör en del av den totala verksamheten och uppfyller därmed - oavsett den svenska verksamhetens varaktighet och omfattning - kravet på yrkesmässighet. Såvitt Lagrådet kan förstå kan därför avsaknaden av yrkesmässighet knappast åberopas som stöd för att en utländsk försäkringsgivares verksamhet i Sverige inte utgör här bedriven försäkringsrörelse. Avgörande för om försäkringsrörelsen skall anses bedrivas i Sverige eller enbart utomlands synes i stället vara vilken anknytning rörelsen har till Sverige. Av betydelse i det sammanhanget är t.ex. om den utländske försäkringsgivaren har egna lokaler eller egen personal i Sverige samt om - och i så fall på vilket sätt - försäkringsgivaren marknadsför försäkringar i Sverige och om denna marknadsföring tar sikte på risker som är belägna här. Hänsyn kan också tas till om den utländske försäkringsgivaren träffat avtal om samarbete med försäkringsföretag eller försäkringsmäklare som är representerade på den svenska marknaden.

Enligt Lagrådets mening är det angeläget att frågan om vilka faktorer som skall ligga till grund för bedömningen av om viss verksamhet utgör försäkringsrörelse i Sverige övervägs ytterligare under det fortsatta lagstiftningsarbetet. Därvid bör innebörden av begreppen gränsöverskridande verksamhet, marknadsföring som avses i 4 kap. 1 § andra stycket och verksamhet vid ett representationskontor i möjligaste mån klarläggas och åsyftade skiljaktigheter belysas. Som Lagrådet i det föregående påpekat blir lagstiftningen svår att tillämpa om osäkerhet råder om innebörden av använda begrepp.

Lagrådet återkommer till dessa gränsdragningsfrågor i anslutning till vissa av de föreslagna lagrummen.

1 kap.

Av skäl som Lagrådet utvecklar vid 1 kap. 4 § bör i detta kapitel den första avsnittsrubriken Tillämpningsområde ändras till Inledande bestämmelser och den andra avsnittsrubriken Tillämplig lag utgå.

1 kap. 1 §

Enligt denna paragraf har utländska försäkringsgivare rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige i enlighet med den nya lagen.

I författningskommentaren sägs att begreppet försäkringsgivare i denna lag avses ha en vidare innebörd än i lagen (1927:77) om försäkringsavtal (försäkringsavtalslagen) och omfatta både juridiska och fysiska personer som driver försäkringsverksamhet och tillhandahåller försäkringsavtal.

Enligt 2 § första stycket försäkringsavtalslagen förstås med försäkringsgivare den som enligt försäkringsavtal har åtagit sig att vid inträffande försäkringsfall utbetala ersättning för uppkommen skada eller, om avtalet gäller livförsäkring eller annan personförsäkring, det överenskomna försäkringsbeloppet. Denna begreppsbestämning utesluter inte att försäkringsgivaren är en fysisk person eller en juridisk person som inte är försäkringsbolag. Att svenska personer av detta slag enligt 1 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen inte får driva försäkringsrörelse här i landet är en sak för sig. Det hindrar inte att försäkringsavtalslagen kan bli tillämplig på försäkringsavtal som meddelats av utländska fysiska personer eller andra juridiska personer än försäkringsbolag vilka enligt den föreslagna lagen får bedriva försäkringsrörelse här.

Begreppet försäkringsgivare används även i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) som beteckning för juridiska och fysiska personer som driver försäkringsrörelse i Sverige (se prop. 1992/93:257 s. 162). Samma begrepp har införts i 5 § trafikskadelagen (1975:1410). I andra bestämmelser i den lagen förekommer emellertid uttrycket försäkringsanstalt. I de fall trafikförsäkring skulle meddelas här i landet av en utländsk fysisk person torde även denne få anses utgöra en sådan försäkringsanstalt som avses i dessa bestämmelser.

En utländsk försäkringsgivare som får bedriva försäkringsrörelse här i landet kan meddela bl.a. konsumentförsäkringar som avses i konsumentförsäkringslagen (1980:38). I den lagen används genomgående beteckningen försäkringsbolag. Om avsikten är att även utländska fysiska personer och andra juridiska personer än försäkringsbolag skall kunna meddela sådana försäkringar, framstår denna beteckning som oegentlig.

Lagrådet förutsätter att frågan om vilken terminologi som bör användas i nämnda lagar för att beteckna den som meddelar försäkring övervägs närmare i lämpligt sammanhang.

1 kap. 4 §

Enligt *första stycket* skall en försäkringsgivare i sin verksamhet i Sverige följa svensk lag och svenska myndigheters beslut och föreskrifter samt svara inför svensk domstol.

I författningskommentaren sägs att denna bestämmelse motsvarar 5 § första stycket lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF). Enligt den bestämmelsen

skall ett utländskt försäkringsföretag som driver försäkringsrörelse i Sverige lyda under svensk lag i alla rättsförhållanden som härrör från företagets verksamhet här i landet. I doktrinen har det ansetts osäkert om bestämmelsen utgör en regel om att svensk lag, inklusive svenska kollisionssnormer, skall tillämpas eller en lagvalsregel som innebär att utländsk materiell rätt inte får tillämpas även om allmänna svenska kollisionssnormer skulle anvisa tillämpning av främmande lag (se Eek, Internationell privaträtt, 2 uppl. 1967 s. 78 ff). Vid tillkomsten av lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal uttalades att bestämmelsen inte torde vara att anse som en sådan lagvalsregel utan som en regel om att det utländska försäkringsföretaget i alla rättsförhållanden som härrör från företagets verksamhet här i landet måste underkasta sig svensk lag, inklusive svensk internationell privaträtt (se prop. 1-992/93:222 s. 15). Innebörden av detta uttalande synes vara att det utländska försäkringsföretaget skall i samma utsträckning som ett svenskt försäkringsbolag kunna överenskomma med försäkringstagaren om att deras rättsförhållande skall bedömas enligt rätten i ett annat land än Sverige (jfr Eek a.a. s. 79).

Syftet med den bestämmelse som föreslagits i lagrådsremissen är enligt författningskommentaren främst att skydda försäkringsgivarens svenska kunder i deras ställning som konsument. Det kan sägas tala för att bestämmelsen utgör en ovillkorlig lagvalsregel som hindrar parterna i försäkringsavtalet att överenskomma att rätten i ett annat land än Sverige skall tillämpas på deras rättsförhållande (jfr Hassler – Nial, Internationell privaträtt, 1948, s. 87). När det gäller försäkringar som regleras i konsumentförsäkringslagen torde dock redan av den lagens tvingande karaktär följa att ett sådant avtalsvillkor inte i och för sig kan tillmätas avgörande betydelse (jfr Nilsson – Strömbäck, Konsumentförsäkringslagen, 1984, s. 36). Beträffande dessa försäkringar behövs därför knappast någon ytterligare skyddsregel till förmån för försäkringstagare som är konsument. Den lagstiftning om försäkringsavtal om bl.a. personförsäkringar som förbereds för närvarande torde komma att ge konsumenterna ett motsvarande skydd (se SOU 1986:56 och Ds 1993:39).

Med hänsyn till det anförda ligger det enligt Lagrådets mening närmast till hands att anse att förevarande bestämmelse inte utgör någon ovillkorlig lagvalsregel utan en regel om att svenska kontrollbestämmelser och annan lagstiftning, inbegripet svensk internationell privaträtt, skall tillämpas. För denna slutsats talar vidare att bestämmelsen är avsedd att gälla också då försäkringen har meddelats av en EES-försäkringsgivare. I det fallet kan bestämmelsen inte utgöra en självständig lagvalsregel. Det skulle nämligen kunna strida mot 1993 års lag om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal.

Rubriken Tillämplig lag närmast före denna paragraf är av de skäl som nu nämnts något missvisande. Lagrådet förordar därför att denna rubrik får utgå. Som en följd härav bör rubriken Tillämpningsområde närmast före 1 kap. 1 § ändras till förslagsvis Inledande bestämmelser.

Enligt *andra stycket* meddelas för trafikförsäkring vissa särskilda bestämmelser i trafikskadelagen (1975:1410). Avsikten med bestämmelsen är att den föreslagna lagen inte skall tillämpas i de hänseenden som trafikskadelagen innehåller avvikande bestämmelser.

Bestämmelsen bör enligt Lagrådets mening flyttas till 2 § för att där bilda ett andra stycke. Den bör samtidigt förtydligas och - efter mönster av 1 § andra stycket konsumentförsäkringslagen – ges följande lydelse: "I fråga om trafikförsäkring tillämpas lagen inte, om annat följer av trafikskadelagen (1975:1410)."

1 kap. 7 §

I paragrafen definieras vad som i lagen avses med skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige. Med sådana risker förstås enligt *första stycket* dels risker som är hänförliga till viss egendom som finns i Sverige (byggnad och dess lösöre) eller som skall registreras här (fordon), dels risker i samband med resa eller semester när försäkringen tecknats i Sverige. I *andra stycket* sägs att skadeförsäkringsrisken i andra fall än som anges i första stycket anses vara belägen i Sverige om försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort här eller, såvitt avser juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

Bestämmelsen i andra stycket innebär enligt ordalagen att en skadeförsäkringsrisk avseende t.ex. en byggnad som finns utomlands anses vara belägen i Sverige om försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller sitt etableringsställe här. I första stycket regleras ju inte det fall att en byggnad finns utomlands. Detta fall kommer därför vid tillämpningen av andra stycket att höra till kategorin "andra fall" och försäkringsrisken kommer följaktligen under där angivna förutsättningar att anses belägen i Sverige.

Till grund för definitionen ligger rådets direktiv 88/357/EEG (andra skadeförsäkringsdirektivet). Enligt detta skall försäkringsrisker avseende egendom och tjänster av det slag som anges i första stycket av förevarande paragraf alltid anses belägna i det land där byggnaden finns, fordonet registrerats respektive försäkringen tecknats. En försäkringsrisk avseende t.ex. en byggnad i ett annat land än det där försäkringstagaren har sin vanliga vistelseort eller sitt etableringsställe skall således – i motsats till vad som följer av ordalagen i förevarande paragraf – anses belägen i det land där byggnaden finns.

Det anförda innebär att definitionen i förevarande paragraf inte står i överensstämmelse med direktivet. Paragrafen bör därför omarbetas. Därvid bör, beträffande risk som är hänförlig till fordon (första stycket punkt 2), beaktas att rekvisitet "när försäkringen avser ett registreringspliktigt fordon" torde vara obehövligt och kunna slopas.

Vad gäller fordon anförts i författningskommentaren att härmed avses motorfordon, båtar för yrkesmässig sjöfart och luftfartyg. Med fordon förstås enligt vanligt språkbruk fortskaffningsmedel för transport på marken, men däremot inte sådana för transport på sjön eller i luften. Direktivet torde inte omfatta annat än fordon i vedertagen bemärkelse. Någon ändring av lagtexten synes därför inte vara påkallad. I stället bör författningskommentaren anpassas till lagtexten.

1 kap. 11 §

I paragrafen finns först en definition av begreppet försäkringsammanslutning. Härmed avses en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. Vi-

dare anges: "När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, när det gäller försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen."

Paragrafen tar enligt författningskommentaren sikte på sammanslutningar som är organiserade i försäkringsbörser av den typ som bedrivs av Lloyd's i London. Paragrafen är i allt väsentligt likalydande med nuvarande 1 kap. 1 § fjärde stycket LEF. Någon motsvarighet finns däremot inte i LUF. Det är inte heller möjligt att enligt försäkringsrörelselagen bedriva försäkringsverksamhet i Sverige i form av försäkringssammanslutningar.

Enligt författningskommentaren till förevarande paragraf har denna i sak samma innebörd som bestämmelsen i LEF. Av förarbetena till bestämmelsen i LEF framgår att avsikten varit att försäkringsgivare, när det gäller försäkringssammanslutningar, skall beteckna samtliga medlemmar i sammanslutningen (prop. 1992/93:257 s. 136 och SOU 1992:5 s. 186, 192 och 193; jfr artikel 6 tredje skadeförsäkringsdirektivet). Koncession skall sålunda beviljas för medlemmarna som grupp och även övriga bestämmelser om försäkringsgivare skall tillämpas på gruppen och inte på de enskilda medlemmarna var för sig.

Den åsyftade innebörden framgår enligt Lagrådets mening inte klart av ordalydelsen. Paragrafen bör därför i och för sig förtydligas och ges t.ex. följande lydelse: "Vid tillämpning av denna lag skall samtliga medlemmar i sammanslutningen som grupp anses som försäkringsgivare."

Lagrådet ifrågasätter emellertid om det är lämpligt eller ens möjligt att tillämpa alla bestämmelser om försäkringsgivare från tredje land på ett kollektiv av enskilda fysiska eller juridiska personer. Lagrådet tänker därvid i första hand på bestämmelserna i 5 kap. om försäkringstekniska avsättningar, solvenskrav m.m. Dessa bestämmelser synes förutsätta att försäkringsgivaren är en enda juridisk person. I vart fall saknas en analys av hur bestämmelserna skall tillämpas på ett kollektiv.

Vid föredragningen har upplysts att det sannolikt finns endast en försäkringssammanslutning av förevarande slag som är hemmahörande i tredje land, nämligen Illinois Insurance Exchange i Chicago, och att det inte finns något som tyder på att denna sammanslutning skall påbörja verksamhet i Sverige. Mot denna bakgrund förordar Lagrådet att möjligheten att driva försäkringsverksamhet i form av försäkringssammanslutning liksom hittills begränsas till försäkringsgivare i EES-land, dvs. i praktiken Lloyd's.

1 kap. 13 §

Gränsöverskridande verksamhet är en form av försäkringsrörelse som bedrivs här i riket utan förmedling av etablering här (jfr 2 kap. 1 §). Enligt Lagrådets mening skulle det därför vara till fördel om uttrycket försäkringsrörelse i Sverige kunde ingå i definitionen av gränsöverskridande verksamhet. En möjlighet kan vara att bygga definitionen på att fråga är om en EES-försäkringsgivare som, utan etablering i Sverige, bedriver försäkringsrörelse i landet avseende risker som är belägna här.

I författningskommentaren anges att begreppet etablering avser såväl sekundäretablering (1 kap. 8 §) som etablering genom ett svenskt dotterbolag till den utländske försäkringsgivaren. Lagrådet ifrågasätter om inte denna innebörd av begreppet borde komma till direkt uttryck i lagtexten.

Det kan i sammanhanget erinras om att den i 2 a kap. 4 § försäkringsrörelselagen angivna definitionen på gränsöverskridande verksamhet inte synes utesluta att ett dotterbolag är etablerat i verksamhetslandet.

Prop. 1997/98:141
Bilaga 3

1 kap. 14 §

I paragrafen regleras i vilken utsträckning EES-försäkringsgivare respektive försäkringsgivare från tredje land får "förena" direkt livförsäkringsrörelse med annan försäkringsrörelse. Det framgår emellertid inte klart av vare sig lagtext eller författningskommentar vad som avses med begreppet "förena". Enligt vad som upplysts vid föredragningen i Lagrådet menas med att "förena" rörelser att bedriva flera rörelser i en och samma juridiska person. Paragrafen bör förtydligas i detta avseende. Därvid bör bestämmelsen i 4 kap. 2 § uppmärksammas enligt vilken försäkringsgivare från tredje land inte utan medgivande får driva annan rörelse än försäkringsrörelse. Bestämmelsen i 1 kap. 14 § andra stycket bör utformas så att den där åsyftade begränsningen endast gäller försäkringsrörelse.

4 kap. 1 §

Av *första stycket* framgår att en försäkringsgivare från tredje land har rätt att efter koncession bedriva försäkringsrörelse i Sverige från en sekundäretablering här i riket. Enligt *andra stycket* kan sådan försäkringsgivare därutöver efter tillstånd från Finansinspektionen marknadsföra försäkringar i Sverige. Som förutsättning för detta gäller bl.a. att försäkringsgivaren inte själv är etablerad här.

Den marknadsföring som avses i andra stycket utgör här i riket bedriven försäkringsrörelse, låt vara att rörelsen skall ha begränsad inriktning och bedrivs utan stöd av egen etablering (jfr 4 kap. 11 § och 10 kap. 3 § andra stycket). Att fråga är om försäkringsrörelse bör enligt Lagrådets mening komma till uttryck i lagtexten, exempelvis genom att verksamheten betecknas som försäkringsrörelse avseende marknadsföring. Som Lagrådet påpekat i det föregående är det vidare angeläget att begreppet marknadsföring preciseras och att förekommande skillnader mellan den aktuella formen av marknadsföring å ena sidan och å andra sidan gränsöverskridande verksamhet (1 kap. 13 §) och verksamhet vid ett representationskontor (4 kap. 11 §) klargörs under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

4 kap. 6 §

Enligt andra meningen kan regeringen bestämma att Finansinspektionen i regeringens ställe får besluta i ett ärende om ändring av en beviljad koncession. En förutsättning för detta är dock att ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

Andra meningens ordalydelse ger närmast vid handen att regeringen i varje enskilt ärende måste ta ställning till om beslutanderätten skall överföras till Finansinspektionen eller inte. En sådan ordning framstår som opraktisk och kan knappast vara avsedd. Lagrådet förordar därför att bestämmelsen formuleras om så att det tydligare framgår att regeringen genom en förordning kan bemyndiga Finansinspektionen att fatta beslut i ärenden av åsyftat slag.

4 kap. 11 §

Lagrådet har i det föregående anfört att det är oklart om verksamheten vid ett representationskontor är att hänföra till försäkringsrörelse i Sverige eller inte (se avsnittet Allmänna synpunkter och kommentaren till 4 kap. 1 §). Frågan synes vara av betydelse bl.a. vid bedömningen av om Finansinspektionen med stöd av 10 kap. 3 § andra stycket kan förelägga någon att ändra eller upphöra med verksamheten vid ett sådant kontor.

Ett viktigt motiv för att öppna ett representationskontor får antas vara att den utländske försäkringsgivaren vill förbättra sin marknadsföring i Sverige. Skillnaden mellan denna marknadsföring och en sådan marknadsföring som kräver tillstånd enligt 4 kap. 1 § andra stycket är emellertid inte lätt att uppfatta. Som Lagrådet framhållit tidigare är det önskvärt att gränsdragningen mellan nämnda verksamheter preciseras.

5 kap. 1 §

Enligt första stycket andra meningen skall deposition göras särskilt för livförsäkring respektive skadeförsäkring. Av den föregående redogörelsen för 1 kap. 14 § framgår emellertid att försäkringsgivare från tredje land, som förevarande paragraf avser, inte har rätt att driva verksamhet avseende både livförsäkring och skadeförsäkring. Andra meningen bör därför utgå.

5 kap. 20 §

Enligt första meningen skall en försäkringsgivare från tredje land som meddelar livförsäkringar i Sverige ha en aktuarie som utför försäkringstekniska beräkningar och utredningar. Bestämmelsen sägs i författningskommentaren i sak motsvara 17 § LUF. Den bestämmelsen innebär emellertid att de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna skall utföras under överinseende av en av Försäkringsinspektionen godkänd aktuarie. Det är något annat än att aktuarien själv skall utföra detta arbete.

Lagrådet har ingen synpunkt på vilket av dessa alternativ som utgör den lämpligaste ordningen. Om avsikten emellertid är att den ordning som gäller för närvarande skall behållas, bör bestämmelsen i första meningen formuleras på ett sätt som närmare överensstämmer med den nuvarande bestämmelsen i 17 § LUF.

7 kap. 12 §

Genom första meningen förbjuds en försäkringsgivare från tredje land, vars koncession återkallats eller förverkats, att meddela nya försäkringar här i landet. Andra meningen innehåller ett undantag från detta förbud. Enligt denna bestämmelse, som förts över från 28 § åttonde stycket andra meningen LUF, får under administrationstiden sådana livförsäkringar meddelas som föranleds av gällande försäkringsavtal.

Enligt författningskommentaren är skälet till undantagsbestämmelsen i andra meningen att det i regel är av stor betydelse för försäkringstagarna att försäkringsskyddet kan anpassas efter ändring i försäkringsbehovet. I anslutning till detta uttalande sägs att försäkringsskyddet i ett sådant fall därför kan ändras utan att detta innebär att en ny försäkring meddelas.

I de fall då parterna i ett avtal om livförsäkring är överens om en ändring av försäkringsvillkoren torde ändringen numera i praktiken ofta gö-

ras utan att någon ny försäkring meddelas (jfr SOU 1986:156 s. 295 och 470 ff). Förbudet enligt första meningen att meddela ny försäkring blir inte tillämpligt i ett sådant fall. Undantaget från förbudet i andra meningen tar enligt ordalagen sikte på fall då försäkringsskyddet utökas på sådant sätt att i stället en ny försäkring meddelas.

En ny försäkring som föranleds av ändring i försäkringsbehovet kan sägas ha samband med det tidigare ingångna försäkringsavtalet men kan knappast anses vara föranledd av gällande försäkringsavtal. På grund härav förordar Lagrådet att andra meningen formuleras om, så att det framgår att under administrationstiden sådana nya livförsäkringar får meddelas som har samband med tidigare ingångna försäkringsavtal.

10 kap. 4 §

Av *andra stycket* framgår att sådana beslut av Finansinspektionen som innebär att ett föreläggande förenas med vite får överklagas hos länsrätten. Andra beslut än sådana som avses i första och andra styckena får enligt *tredje stycket* överklagas hos regeringen.

Den föreslagna regleringen innebär med en strikt tolkning att förelägganden som inte förenas med vite skall överklagas hos regeringen. Det förefaller dock föga ändamålsenligt att instansordningen skall styras av om vite förelagts i det enskilda fallet eller inte. Anmärkas kan även att Regeringsrätten i ett nyligen avgjort mål rörande tillämpning av vattenlagen (RÅ 1997 ref. 74) uttalat att - vid fullföljd av talan mot förelägganden - instansordningen inte bör påverkas av om myndigheten i det konkreta fallet satt ut en vitespåföljd eller inte. Lagrådet förordar att andra och tredje styckena utformas så att det klart framgår att samma överklaganderegler skall gälla oavsett om ett föreläggande förenats med vite eller inte.

Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

2 a kap. 4 §

Paragrafen innehåller en definition av begreppet gränsöverskridande verksamhet. Som Lagrådet framhållit i anslutning till 1 kap. 13 § förslaget till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige överensstämmer den i nämnda stadgande angivna definitionen av gränsöverskridande verksamhet inte helt med den definition som finns i den nu behandlade paragrafen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 mars 1998

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Peterson, Freivalds, Wallström, Tham, Åsbrink, Schori, Andersson, Winberg, Uusmann, Ulvskog, Sundström, Johansson, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Östros

Föredragande: Erik Åsbrink

Regeringen beslutar proposition 1997/98:141 Utländska försäkringsgivare verksamhet i Sverige

Rättsdatablad

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag (1998:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige	1 kap. 2 § 3 kap. 3 § 4 kap. 4 § 5 kap. 5 § 5 kap. 9 § 6 kap. 3 § 6 kap. 4 § 8 kap. 2 § 10 kap. 9 §	373L0239, 388L0357, 392L0049, 379L0267, 390L0619, 392L0096, 378L0473, 390L0618
Lag om ändring i Försäkringsrörelselagen (1982:713)	1 kap. 2 §	
Lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410)	5 §	

